

UCHWAŁA NR 82/3847/25
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

z dnia 24 listopada 2025 r.

w sprawie przedstawienia raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030” za okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2024 r.

Na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 i 1080), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przedstawia się Sejmikowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a następnie Ministrowi Klimatu i Środowiska raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030” za okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2024 r., stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO- POMORSKIEGO ZA LATA 2023-2024

Toruń 2025 rok

Zamawiający:

Województwo Kujawsko-Pomorskie

Plac Teatralny 2

87-100 Toruń

Wykonawca:

Greenova Katarzyna Walkowiak

ul. Swarzędzka 26

62-007 Bugaj

Autorzy:

mgr inż. Katarzyna Walkowiak

lic. Olga Walkowiak

Spis treści

1	Wstęp.....	5
1.1	Podstawa prawna.....	5
1.2	Cel i zakres opracowania raportu	5
1.3	Metody i źródła danych	5
2	Charakterystyka województwa kujawsko-pomorskiego	7
2.1	Położenie	7
3	Ocena realizacji celów i zadań	9
3.1	Ocena realizacji celów i zadań w obszarze interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	10
3.1.1	Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za lata 2023 i 2024	10
3.1.2	Realizacja zadań własnych	13
3.1.3	Realizacja zadań monitorowanych	21
3.1.4	Analiza wskaźników monitorowania	32
3.2	Ocena realizacji celów i zadań w obszarze interwencji: Zagrożenia hałasem.....	33
3.2.1	Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego.	33
3.2.2	Realizacja zadań własnych	40
3.2.3	Realizacja zadań monitorowanych	44
3.2.4	Analiza wskaźników monitorowania	52
3.3	Ocena realizacji celów i zadań w obszarze interwencji: Pola elektromagnetyczne	53
3.3.1	Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w latach 2023-2024 w województwie kujawsko-pomorskim	53
3.3.2	Realizacja zadań własnych i monitorowanych.....	55
3.3.3	Analiza wskaźników monitorowania	56
3.4	Ocena realizacji celów i zadań w obszarach: Gospodarowanie wodami i Gospodarka wodno- ściekowa	57
3.4.1	Gospodarowanie wodami	57
3.4.2	Realizacja zadań własnych i monitorowanych.....	59
3.4.3	Analiza wskaźników monitorowania	66

**Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata
2023 - 2024**

3.5 Ocena realizacji celów i zadań w obszarach: Zasoby geologiczne i Gleby	68
3.5.1 Zasoby geologiczne	68
3.5.2 Gleby	70
3.5.3 Realizacja zadań monitorowanych w obszarze interwencji Zasoby geologiczne	72
3.5.4 Realizacja zadań własnych i monitorowanych w obszarze interwencji Gleby	75
3.5.5 Analiza wskaźników monitorowania	76
3.6 Ocena realizacji celów i zadań w obszarze: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	77
3.6.1 Plany gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego	77
3.6.2 Realizacja zadań własnych i monitorowanych	82
3.6.3 Analiza wskaźników monitorowania	92
3.7 Ocena realizacji celów i zadań w obszarze interwencji: Zasoby przyrodnicze	93
3.7.1 Zasoby przyrodnicze	94
3.7.2 Realizacja zadań własnych	97
3.7.3 Realizacja zadań monitorowanych	111
3.7.4 Analiza wskaźników monitorowania	113
3.8 Ocena realizacji celów i zadań w obszarze interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	114
3.8.1 Zagrożenia poważnymi awariami	114
3.8.2 Realizacja zadań własnych i monitorowanych	115
3.8.3 Analiza wskaźników monitorowania	119
4 Analiza stopnia realizacji zadań przyjętych w Programie Ochrony Środowiska	120
5 Analiza wydatków poniesionych na ochronę środowiska	121
6 Podsumowanie	122
7 Streszczenie	122
8 SPIS TABEL	128
9 SPIS RYCIN	130

1 Wstęp

1.1 Podstawa prawna

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2025 poz. 647 z późn. zm.) z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

Okres raportowania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego obejmuje lata 2023-2024. Raport został wykonany na podstawie Programu Ochrony Środowiska przyjętego uchwałą Nr XLVIII/646/22 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030” zwanym dalej Program.

1.2 Cel i zakres opracowania raportu

Opracowanie Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023-2024 ma na celu dokonanie oceny stopnia realizacji zadań ujętych w Programie, analizę źródeł ich finansowania i uzyskiwanych efektów ocenianych na podstawie wskaźników monitorowania zawartych w Programie.

W związku z brakiem wytycznych określających formę oraz zakres „Raportu”, niniejszy Raport składać się będzie z:

- 1) charakterystyki województwa kujawsko-pomorskiego,
- 2) celów określonych w Programie Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego,
- 3) zakresu realizacji działań planowanych na lata 2023-2024 ujętych w Programie,
- 4) oceny stopnia realizacji Programu,
- 5) analizy efektywności Programu w oparciu o wskaźniki w nim określone,
- 6) analizy kosztów poniesionych na ochronę środowiska,
- 7) podsumowania.

1.3 Metody i źródła danych

Do opracowania Raportu posłużono się niezbędną literaturą oraz materiałami pochodzącymi z jednostek rządowych, jednostek samorządu terytorialnego oraz z innych instytucji. Dzięki temu możliwe było pełne, rzetelne pozyskanie danych obrazujących stan środowiska w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2023-2024 oraz informacji dotyczących przedsięwzięć podjętych w celu realizacji w tych latach działań określonych w Programie.

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Dane na podstawie, których wykonano niniejszy Raport pochodzą z:

- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu;
- Starostw Powiatowych;
- Miast na prawach powiatu;
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Bydgoszczy;
- Zarządu Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy;
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska;
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy;
- Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu;
- Państwowego Instytutu Geologicznego;
- Polskich Kolei Państwowych S.A.;
- Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych;
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- Regionalnego Zarządu Gospodarowania Wodami;
- Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej;
- Krajeńskiego Parku Krajobrazowego;
- Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia;
- Tucholskiego Parku Krajobrazowego;
- Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego;
- Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego;
- Brodnickiego Parku Krajobrazowego,
- Wdeckiego Parku Krajobrazowego,
- Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą.

Ankietyzację przeprowadzono w 144 gminach należących do województwa kujawsko-pomorskiego, odpowiedzi otrzymano z 95 jednostek, co stanowi 66% ankietowanych.

2 Charakterystyka województwa kujawsko-pomorskiego

2.1 Położenie

Województwo kujawsko-pomorskie położone jest w północnej części centralnej Polski, a jego powierzchnia obejmuje 17 972 km² (5,7 % obszaru Polski). Zamieszkuje je 1 984 479 osób (stan na rok 2024), co stanowi 5,3 % całkowitej liczby ludności w kraju. Zestawiając z innymi województwami – zajmuje 10 lokatę pod względem liczby ludności i powierzchni.

Kujawsko-Pomorskie powstało w wyniku wprowadzenia z dniem 1 stycznia 1999 r. zmian w podziale administracyjnym Polski. Jest jednym z dwóch województw, obok lubuskiego, w którym wskazano dwie lokalizacje głównych organów – administracji rządowej (wojewoda) w Bydgoszczy i samorządowej (sejmik województwa) w Toruniu. Pod względem administracyjnym województwo dzieli się na 19 powiatów i 4 miasta na prawach powiatu (Bydgoszcz, Toruń, Włocławek, Grudziądz) oraz 144 gminy (w tym 17 miejskich, 35 miejsko-wiejskich i 92 wiejskie).

Sieć osadniczą tworzą 52 miasta i 3579 miejscowości wiejskie. Miastami położonymi w centrum są Bydgoszcz oraz Toruń. Ponadto Grudziądz, Włocławek i Inowrocław, a także regularna sieć ośrodków powiatowych, tworzą dobre uwarunkowania do realizacji różnorodnych potrzeb mieszkańców gmin sąsiadujących.

Województwami sąsiadującymi są:

- od północy – województwo pomorskie,
- od północnego wschodu – województwo warmińsko-mazurskie,
- od wschodu – województwo mazowieckie,
- od południowego wschodu – łódzkie,
- od zachodu i południowego zachodu – województwo wielkopolskie.

Obszar otoczony jest terenami różnorodnie zagospodarowanymi i użytkowanymi. Od strony południowej występuje monotony krajobraz rolniczy, bez towarzyszących akwenów. Przestrzeń na zachód i północny-wschód to krajobraz rolno-leśny z dolinami rzecznyymi. Ze względu na cechy fizycznogeograficzne województwo kujawsko-pomorskie jest zróżnicowane, a jest to związane z przebiegiem granic hydrologicznych, geologicznych, geomorfologicznych, klimatycznych i kulturowych. Obszar znajduje się także na granicy kilku terenów etnicznych – Krajny, Kujaw, Pałuk, Borów Tucholskich, Kociewia, Wielkopolski, Ziemi Chełmińskiej i Ziemi Dobrzyńskiej.

Obszar województwa jest terenem nizinny (najniższy punkt: 12,2 m n.p.m., najwyższy punkt: 188,8 m n.p.m.), charakteryzującym się urozmaiconą rzeźbą młodoglacjalną. Niemniej jednak większość powierzchni jest równinna lub lekko falista, miejscami poprzecinana głęboko wciętymi dolinami rzek. Na kierunku północ – południe województwo przecina największa z polskich rzek – Wisła, wzdłuż osi której położone są cztery główne miasta regionu: Bydgoszcz, Toruń, Włocławek i Grudziądz.

3 Ocena realizacji celów i zadań

Cele zawarte w Programie ochrony środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030 zostały wyznaczone w ramach 9 obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza:
 - 1.1 ograniczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych oraz gazów cieplarnianych,
 - 1.2 poprawa warunków aerosanitarnych mierzona osiągnięciem norm dla poziomów dopuszczalnych i docelowych PM10 i benzo(a)pirenu oraz poziomów celów długoterminowych ozonu,
 - 1.3 adaptacja do zmian klimatu.
2. Zagrożenia hałasem:
 - 2.1 ograniczenie presji hałasu na środowisko i mieszkańców,
 - 2.2 poprawa klimatu akustycznego obszaru województwa.
3. Pola elektromagnetyczne:
 - 3.1 ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym (PEM).
4. Gospodarowanie wodami:
 - 4.1 zapobieganie utracie zasobów wodnych,
 - 4.2 minimalizowanie występowania suszy,
 - 4.3 ograniczenie ryzyka powodziowego,
 - 4.4 poprawa jakości wód,
 - 4.5 sukcesywne zwiększanie retencji wodnej.
5. Gospodarka wodno-ściekowa:
 - 5.1 zapewnienie wystarczającej ilości wody na cele komunalne dobrej jakości,
 - 5.2 zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwiania ścieków.
6. Zasoby geologiczne:
 - 6.1 racjonalne pozyskiwanie zasobów kopalin,
 - 6.2 przywracanie środowisku terenów poeksploatacyjnych,
 - 6.3 przeciwdziałanie rozwojowi procesów osuwiskowych.
7. Gleby:
 - 7.1 ochrona zasobu gleb najwyższych klas bonitacyjnych (kluczowego zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej),
 - 7.2 poprawa stanu i walorów użytkowych zasobów glebowych.
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:
 - 8.1 racjonalna gospodarka odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.
9. Zasoby przyrodnicze:
 - 9.1 prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej uwzględniającej potrzeby zachowania walorów przyrodniczych obszarów o wysokim potencjale przyrodniczym,

- 9.2 zapewnienie ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego województwa,
- 9.3 ochrona korytarzy ekologicznych,
- 9.4 zwiększenie zasobów zieleni leśnej.

10. Zagrożenia poważnymi awariami:

- 10.1 zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku awarii.

3.1 Ocena realizacji celów i zadań w obszarze interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

W ramach obszaru interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza” wyznaczono trzy cele, do których przypisano konkretne kierunki działań, przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 1 Cele i kierunki działań wyznaczone w ramach obszaru Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel	Kierunek działań
Cel 1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych oraz gazów cieplarnianych	Ograniczanie emisji niskiej
	Ograniczanie emisyjności transportu zbiorowego
	Zmniejszenie poziomu emisyjności i energochłonności w gospodarce
Cel 2. Poprawa warunków aeorsanitarnych mierzona osiągnięciem norm dla poziomów dopuszczalnych i docelowych PM10 i benzo(a)pirenu oraz poziomów celów długoterminowych ozonu	Wykorzystanie potencjału regionu do zrównoważonego rozwoju energetyki rozproszonej na bazie OZE
	Podniesienie potencjału adaptacyjnego obszaru województwa do zmian klimatu poprzez działania administracyjno-organizacyjne, edukacyjne i techniczno-inwestycyjne
Cel 3. Adaptacja do zmian klimatu	

Źródło: Program ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030

3.1.1 Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za lata 2023 i 2024

Roczna ocena jakości powietrza wykonywana jest na podstawie art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 845), rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 września 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2024 r., poz. 870).

Za opracowanie oceny dla województwa kujawsko-pomorskiego odpowiada Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, realizując to zadanie poprzez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

w Bydgoszczy działający w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i współpracujący z Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska.

W rocznej ocenie jakości powietrza uwzględnia się dwie grupy kryteriów: ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ustanowionych ze względu na ochronę roślin. Oceny są w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek ten wynika z przepisów krajowych i unijnych:

- w ramach ochrony zdrowia ludzi analizowanych jest 12 substancji: dwutlenek siarki (SO_2), dwutlenek azotu (NO_2), tlenek węgla (CO), benzen (C_6H_6), ozon (O_3), pył zawieszony PM_{10} , pył zawieszony $\text{PM}_{2,5}$, ołów (Pb) w pyłe zawieszonym PM_{10} , arsen (As) w pyłe zawieszonym PM_{10} , kadm (Cd) w pyłe zawieszonym PM_{10} , nikiel (Ni) w pyłe zawieszonym PM_{10} oraz benzo(a)piren (B(a)P) w pyłe zawieszonym PM_{10} ,
- w ramach ochrony roślin uwzględnia się trzy substancje: dwutlenek siarki (SO_2), tlenki azotu (NO_x), ozon (O_3).

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ocena jakości powietrza w Polsce prowadzona jest w podziale na strefy, które obejmują:

- aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.,
- miasta o liczbie mieszkańców powyżej lub zbliżonej do 100 tys.,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i większych miast.

W województwie kujawsko-pomorskim wyróżnia się cztery strefy oceny jakości powietrza:

1. aglomeracja bydgoska – kod strefy PL0401,
2. miasto Toruń – kod strefy PL0402,
3. miasto Włocławek – kod strefy PL0403,
4. strefa kujawsko-pomorska – kod strefy PL0404.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

- klasa A – stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają poziomów dopuszczalnych ani docelowych,
- klasa A1 – dla pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ gdy osiągnięto poziom fazy II ($20 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- klasa C – stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne lub docelowe,
- klasa C1 – dla pyłu zawieszonego $\text{PM}_{2,5}$ gdy nie osiągnięto poziomu fazy II ($20 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- klasa D1 – stężenie ozonu i wskaźnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 – stężenia ozonu i wskaźnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji stref w województwie kujawsko-pomorskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi w latach 2023-2024.

Tabela 2 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ²⁾
aglomeracja bydgoska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1
miasto Toruń	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
miasto Włocławek	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1
strefa kujawsko-pomorska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

1) dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,

2) dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, wszystkie strefy uzyskały klasę A.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim, raport wojewódzki za rok 2023

Tabela 3 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ²⁾
aglomeracja bydgoska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
miasto Toruń	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
miasto Włocławek	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1
strefa kujawsko-pomorska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

1) dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

2) dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, wszystkie strefy uzyskały klasę A.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim, raport wojewódzki za rok 2024

Na przeważającym obszarze województwa kujawsko-pomorskiego w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM10 metale: ołów, arsen, kadm i nikiel.

Klasyfikacja stref w rocznej ocenie jakości powietrza za 2023 rok ze względu na ochronę zdrowia ludzi, wskazała w województwie kujawsko-pomorskim klasy C tylko dla jednego zanieczyszczenia, tj. benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 (3 strefy w klasie C: aglomeracja bydgoska, miasto Włocławek i strefa kujawsko-pomorska), natomiast klasyfikacja stref w rocznej ocenie jakości powietrza za 2024 rok ze względu na ochronę zdrowia ludzi, wskazała w województwie kujawsko-pomorskim klasę C dla zanieczyszczenia benzo(a)pirenem w pyłe zawieszonym PM10 tylko w 1 strefie – strefa kujawsko-pomorska.

W ostatnim dziesięcioleciu obserwuje się stopniową poprawę jakości powietrza pod względem pyłu zawieszonego. Mimo to wysokie dobowe stężenia PM10 w sezonie grzewczym wymagają dalszych działań ograniczających to zanieczyszczenie. W 2024 r. najwięcej dni z przekroczeniami dobowymi odnotowano w Grudziądzu (25 dni) oraz w Włocławku przy stacji monitorującej ruch samochodowy (19 dni ze stężeniem powyżej 50 µg/m³). Grudziądz wyróżniał się również najwyższym rocznym stężeniem PM10 w województwie (27,2 µg/m³) oraz najwyższym stężeniem dobowym (111 µg/m³).

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

W ciągu roku nie odnotowano przekroczeń poziomu alarmowego, a tylko 2 dni przekroczyły poziom informowania.

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim są realizowane w oparciu o programy ochrony powietrza dla poszczególnych stref województwa. Obecnie na terenie województwa obowiązują cztery programy ochrony powietrza, uchwalone przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 26 czerwca 2023 r., dla następujących stref: miasta Włocławek, miasta Toruń, aglomeracji bydgoskiej oraz strefy kujawsko-pomorskiej. Programy te wskazują istotne przyczyny wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza oraz określają działania mające na celu poprawę jakości powietrza.¹

3.1.2 Realizacja zadań własnych

1. Opracowanie programów ochrony powietrza (POP) i ich aktualizacja oraz planów działań krótkoterminowych

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Źródło finansowania: Budżet Państwa, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

Koszt realizacji zadania: 369 000,00 zł

W 2023 roku opracowano 4 aktualizacje programów ochrony powietrza, wraz z planami działań krótkoterminowych, które Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego określił uchwałami w dniu 26 czerwca 2023 r. Programy dotyczą pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu i zostały wykonane dla stref: aglomeracji bydgoskiej, miasta Toruń, miasta Włocławek i strefy kujawsko-pomorskiej.

2. Opracowanie i wdrażanie wojewódzkiego systemu adaptacji do zmian klimatu

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.

3. Utworzenie „Banku dobrych praktyk” w zakresie adaptacji do zmian klimatu

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.

4. Nasadzanie drzew wzdłuż dróg wojewódzkich

Podmiot odpowiedzialny: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy

W latach 2023 – 2024 Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy realizował inwestycje związane z nasadzaniem drzew wzdłuż dróg wojewódzkich. Zadania przedstawiono w poniższej tabeli.

¹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim, raport wojewódzki za rok 2023 i 2024.

Tabela 4 Przedsięwzięcia inwestycyjne zrealizowane w ramach zadania "Nasadzanie drzew wzdłuż dróg wojewódzkich"

Okres realizacji	Opis zadania	Nakłady finansowe [zł] poniesione w latach		Źródło finansowania
		2023	2024	
IV kwartał 2024	Nasadzenie przeprowadzone w porozumieniu z Gminami	108 324,00	71 679,60	Środki własne WK-P
01.01.2023 – 12.31.2024	Dostawa sadzonek na drogi wojewódzkie na terenie RDW Włocławek	0,00	410 767,20	Środki własne WK-P
2021-2024	Nasadzenia drzew w ramach zadania pn. „Przebudowa wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 270 Brześć Kujawski – Izbica Kujawska – koło od km 0+000 do km 29+023. Etap I od km 1+100 do km 7+762”	0,00	350 769,12	Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027
2020-2024	Nasadzenia drzew w ramach zadania pn. „Przebudowa wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 254 Brzoza – Łabiszyn – Barcin – Mogilno – Wylatowo (odcinek Brzoza – Barcin). Odcinek I od km 0+069 do km 13+280”	0,00	141 879,58	Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027
2021-2024	Nasadzenia drzew w ramach zadania pn. „Przebudowa wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 254 Brzoza – Łabiszyn – Barcin – Mogilno – Wylatowo (odcinek Brzoza – Barcin). Odcinek II od km 13+280 do km 22+400”	0,00	213 528,00	Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027
2020-2023	Nasadzenia drzew w ramach zadania pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 548 Stolno – Wąbrzeźno od km 0+005 do km 26+619 z wyłączeniem węzła autostradowego w m. Lisewo od km 14+144 do km 15+146 część 1 – Etap I od km 0+005 – 14+144 część 2 – Etap II od km 15+146 do km 29+619”	893 89,20	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 oraz środki własne WK-P
2023-2023	Nasadzenia drzew w ramach zadania pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 272, od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 239, drogą wojewódzką nr 239, drogą powiatową 1046C do ul. Szkolnej w Laskowicach o długości ok. 990 mb”	0,00	182 470,50	Środki własne WK-P
2023-2024	Nasadzenia drzew w ramach zadania pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 244 (od km 14+802 do km 15+576) poprzez budowę chodnika w miejscowości Wtelno”	0,00	29 520,00	Środki własne WK-P
2020-2024	Nasadzenia drzew w ramach zadania pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 270 Brześć Kujawski – Izbica Kujawska – Koło od km 0+000 do km 29+023 – Budowa obwodnicy m. Lubraniec”	0,00	258 152,99	Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Okres realizacji	Opis zadania	Nakłady finansowe [zł] poniesione w latach		Źródło finansowania
		2023	2024	
09.10.2023 – 30.11.2023	Nazwa zadania „Program rewitalizacji i ochrony zadrzewień alejowych przy drogach wojewódzkich”. Etap II – Zakup wraz z dostawą i nasadzeniem ok. 309 sztuk drzew gatunku lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>) przy drodze wojewódzkiej nr 553 w km 9+443 – 20+635 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. W ramach zadania wykonany był następujący zakres prac: – zakup sadzonek, – dostawa sadzonek na miejsce nasadzeń, – przygotowanie terenu (oczyszczenie miejsca nasadzenia z darniny i innych zanieczyszczeń, dowóz ziemi urodzajnej), – wykonanie nasadzeń wraz z całkowitą zaprawą dołu ziemią urodzajną, – pielęgnacja nasadzonych drzew poprzez nawadnianie oraz nawożenie, – zabezpieczenie drzew podziemnych kotwieniem bryły korzeniowej lub palikami drewnianymi, – wykonanie miski retencyjnej przy nasadzonym drzewie, – udzieleniu 24, 30 lub 36 – miesięcznej pielęgnacji nasadzeń, co jest jednoznaczne z udzieleniem gwarancji zachowania żywotności posadzonego materiału roślinnego, – umieszczenie przy drodze na okres gwarancyjny 2 tablic informacyjnych o realizacji przedmiotowego zadania (początek i koniec)	562 318,20	0,00	Środki własne WK-P

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy

5. Uzupełnienie drzewostanów przy drogach wojewódzkich

Podmiot odpowiedzialny: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy

Źródło finansowania: Środki własne WK-P

Koszt realizacji zadania w 2023 r. : 113 267,50 Koszt realizacji zadania w 2024 r. : 138 461,00

Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy realizował zadanie w następującym zakresie:

- zakup sadzonek drzew – uzupełnienia wykonano we własnym zakresie,
- w pasie drogi wojewódzkiej nr 550 w miejscowości Kałdus w ramach decyzji nr RBG.OŚ.6131.75.2021,KZ z dnia 24.01.2023 r. oraz w ramach decyzji nr RBG.OŚ.6131.59.2022.KZ z dnia 02.08.2022 r.,
- nasadzenia zastępczych drzew gatunku lipa drobnolistna w pasie drogi wojewódzkiej nr 248 w ramach przeprowadzonej wycinki zgodnie z decyzją nr BOŚiGK.6131.1.29.2023 z dnia 03.10.2023 r.,

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

- nasadzenia zastępczych drzew w pasie DW nr 244 w ramach przeprowadzonej wycinki zgodnie z decyzją nr POŚ.6131.2.32.2022.MS – lipa drobnolistna, POŚ.6131.2.16.2022.MS – lipa drobnolistna, GK.6131.100.2021.MS – lipa drobnolistna,
- nasadzenia zastępczych drzew w pasie DW nr 244 i 256 w ramach przeprowadzonej wycinki zgodnie z decyzją nr BZS.6131.5.1.2022 z dnia 10.11.2022R., bzś.6131.5.2.2022 z dnia 20.11.2022 r., BZŚ.6131.5.4.2021 z dnia 26.11.2021 r.,
- nasadzenia zastępczych drzew w ilości 10 sztuk drzew gatunku lipa drobnolistna w pasie DW nr 248 w ramach przeprowadzonej wycinki zgodnie z decyzją nr BOŚiGK.6131.1.30.2022 z dnia 06.09.2022 oraz w ramach decyzji BOŚiGK.6131.1.31.2022 z dnia 06.09.2022,
- nasadzenia zastępczych drzew w ilości 5 sztuk w pasie drogi wojewódzkiej nr 249 w miejscowości Czarnowo w ramach przeprowadzonej wycinki zgodnie z decyzją nr RL.6131.191.2022 z dnia 20.10.2022 r. oraz w ramach decyzji nr RL.6131.156.2022 z dnia 05.08.2022 r.,
- nasadzenia zastępczych drzew gatunku lipa drobnolistna w pasie drogi wojewódzkiej nr 244 w ramach przeprowadzonej wycinki zgodnie z decyzją nr BZŚ.6131.5.2024.JK z dnia 05.03.2024,
- nasadzenia zastępczych drzew gatunku lipa drobnolistna w pasie drogi wojewódzkiej nr 244 w ramach przeprowadzonej wycinki zgodnie z decyzją nr BZŚ.6131.5.2.2024.JK z dnia 24.10.2023 oraz Klon zwyczajny w pasie DW 256 zgodnie z decyzją nr BZŚ.6131.5.1.2023.JK z dnia 1.12.2023,
- nasadzenia zastępczych drzew gatunku klon zwyczajny w pasie drogi wojewódzkiej nr 551 w ramach przeprowadzonej wycinki zgodnie z decyzją nr BLG.6131.23.2.2023/2024 z dnia 17.01.2024 oraz lipa drobnolistna klon zwyczajny w pasie drogi wojewódzkiej nr 550 w ramach przeprowadzonej wycinki zgodnie z decyzją nr BLG.6131.16.2024 z dnia 24.08.2024 i BLG.6131.1.24.2024 z dnia 30.08.2024 r.,
- nasadzenia zastępczych drzew gatunku lipa drobnolistna i klon zwyczajny w pasie drogi wojewódzkiej nr 248 w ramach przeprowadzonej wycinki zgodnie z decyzją nr BOŚiGK.6131.1.24.2024 z dnia 30.08.2024,
- dostawa sadzonek na drogi wojewódzkie na terenie RDW Włocławek,
- nasadzenia zastępcze po usuniętych drzewach.

6. Organizowanie publicznego transportu zbiorowego na liniach kolejowych 2021-2030 w ramach Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.

7. Realizacja „uchwały antysmogowej” (uchwała nr VIII/136/19 Sejmiku WK-P z dnia 24 czerwca 2019 r.)

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Na podstawie przekazywanych przez jednostki samorządu terytorialnego sprawozdań z realizacji programów ochrony powietrza prowadzono, na poziomie regionu, monitorowanie ilości wymienianych urządzeń grzewczych oraz prowadzonych kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych.

Z przekazywanych przez jst sprawozdań z realizacji programów ochrony powietrza za lata 2023 i 2024 wynika, że w regionie:

- wymieniono następującą ilość kotłów: w roku 2023 – 6641, w roku 2024 – 6404,
- przeprowadzono kontrole przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej: w roku 2023 – 4213, w roku 2024 – 2753.

8. Zapewnienie stabilizacji energetycznej regionu poprzez rozwój energetyki odnawialnej

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Jednostka realizująca: Departament Planowania Rozwoju i Współpracy Regionalnej

W roku 2024 w ramach KPO, FENiKS, FENG oraz w ramach FEdKP 2021-2027 przeprowadzono konkursy na projekty związane z termomodernizacją, wymianą źródeł ciepłowniczych przedsiębiorstw (poprawą efektywności energetycznej) oraz OZE. Środki przeznaczone na transformację energetyczną w ramach Funduszy Europejskich dla Kujawsko-Pomorskiego 2021-2027 (Cele szczegółowe: wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych EFRR, wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju EFRR) wynoszą 163 848 265 euro, w pozostałych wymienionych funduszach, mogących potencjalnie stanowić źródło finansowania przedsięwzięcia – 38,1 mld euro. Odrębnym źródłem jest unijny Fundusz Modernizacyjny, wydatkowany przez programy priorytetowe NFOŚiGW, którego pula w perspektywie do 2030 roku pochodzi ze sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ (EU-ETS). W roku 2024 MFiPR rozpoczęło prace nad Społecznym Funduszem Klimatycznym, którego komponent regionalny stanowi 15% (w obszarze budownictwo i transport), a krajowy 85%. Dodatkowo w ramach projektu Regionalna Instytucja Finansowa, KPFR Sp. z o. o. jako Menadżer Funduszu Powierniczego podpisał pierwsze umowy na pożyczki w obszarach konkurencyjności przedsiębiorstw; efektywności energetycznej i OZE z pośrednikiem finansowym KPFP Sp. z o. o.

9. Tramwaj Metropolitalny Bydgoszcz-Toruń

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Jednostka realizująca: Departament Planowania Rozwoju i Współpracy Regionalnej

W 2024 r. nie prowadzono bezpośrednich prac budowlanych związanych z realizacją projektu Tramwaju Metropolitalnego Bydgoszcz–Toruń, jednak kontynuowano działania przygotowawcze i analizy

niezbędne do jego przyszłej realizacji. Istotnym czynnikiem będzie m.in. umiejscowienie Bydgoszczy i Torunia w krajowej sieci osadniczej, której aktualne określenie w dokumentach krajowych pozwoli zidentyfikować oczekiwania wobec miast i możliwości wsparcia ich rozwoju. Równocześnie prowadzono konsultacje z GDDKiA w sprawie optymalnego rozwiązania kwestii przeprawy mostowej w Fordonie, które mają kluczowe znaczenie dla trasy tramwaju, choć decyzje dotyczące budowy nowego lub modernizacji istniejącego mostu nie zapadły. Linia tramwajowa jest nadal rozważana jako podstawowa opcja zapewnienia szybkiego, bezemisyjnego połączenia Bydgoszczy i Torunia, komplementarna wobec funkcjonującej komunikacji kolejowej i stanowiąca alternatywę dla transportu spalinowego.

10. Rozwój idei biletu regionalnego „System Bilet Regionalny”

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.

11. Rozwój transportu niskoemisyjnego w miastach województwa kujawsko-pomorskiego

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.

12. Ograniczenie emisji spalin poprzez „Rozbudowę systemu dróg rowerowych w ciągu dróg wojewódzkich”

Podmiot odpowiedzialny: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy

Ograniczenie emisji spalin poprzez rozbudowę systemu dróg rowerowych w ciągu dróg wojewódzkich realizowane było etapami. W 2023 r. zakończono rozbudowę sieci dróg rowerowych w ramach koncepcji rozwoju systemu transportu Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego dla części nr 3, obejmującej odcinek Toruń – Mała Nieszawka – Wielka Nieszawka – Cierpice w ciągu drogi wojewódzkiej nr 273. W 2024 r. kontynuowano prace dla części nr 1, obejmującej odcinki Nawra – Kończewice – Chełmża – Zalesie – Kiełbasin – Mlewo – Mlewiec – Srebrniki – Sierakowo w ciągu dróg wojewódzkich nr 551, 649 i 554, oraz dla części nr 2, obejmującej odcinki Złotoria – Nowa Wieś – Lubicz Górny w ciągu drogi wojewódzkiej nr 657.

13. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej

Podmiot odpowiedzialny: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz środki własne poza projektem

Koszt realizacji zadania: 1 012 724,73

Realizacja zadania „Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej” obejmowała termomodernizację budynku Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu, należącego do Województwa Kujawsko-Pomorskiego i użytkowanego przez Regionalny Ośrodek

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Polityki Społecznej w Toruniu. Prace zwiększające efektywność energetyczną obejmowały montaż pompy ciepła typu powietrze-woda na potrzeby ciepłej wody użytkowej, ocieplenie ścian zewnętrznych wraz z pracami towarzyszącymi i obróbkami blacharskimi oraz wymianę stolarki okiennej w ramach kosztów kwalifikowanych. Dodatkowo, w zakresie kosztów niekwalifikowanych wykonano rozbiórkę balkonów, kominów na budynku, remont zadaszenia nad wejściem oraz niezbędne prace przy elementach stalowych.

Głównym celem przedsięwzięcia było zwiększenie efektywności energetycznej budynku oraz ograniczenie jego szkodliwego oddziaływania na środowisko w zakresie niskiej emisji. Prace termomodernizacyjne i działania zwiększające efektywność energetyczną umożliwią zmniejszenie energochłonności obiektu, czyli ilości energii zużywanej w związku z jego eksploatacją.

14. Budowa i rozbudowa dróg wojewódzkich

Podmiot odpowiedzialny: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy

W latach 2023 – 2024 Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy realizował inwestycje związane z budową i rozbudową dróg wojewódzkich. Zadania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5 Przedsięwzięcia inwestycyjne zrealizowane w ramach zadania "Budowa i rozbudowa dróg wojewódzkich"

Okres realizacji	Opis zadania	Nakłady finansowe [zł] poniesione w latach		Źródło finansowania
		2023	2024	
2023-2024	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 244 w miejscowości Wtelno	0,00	11 818 442,82	Środki własne WK-P
2023-2024	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 272, od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 239, drogą powiatową 1046C do ul. Szkolnej w Laskowicach o długości ok 990 mb	7 211 993,78	0,00	Środki własne WK-P
2023	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 548 Stolno-Wąbrzeźno od km 0+005 do km 29+619 z wyłączeniem węzła autostradowego w m. Lisewo od km 14+144 do km 15+146 dla część 1 – Etap I od km 0+005 – 14+144	68 813 875,00	0,00	Środki własne WK-P
2023	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 548 Stolno-Wąbrzeźno km 0+005 do km 29+619 z wyłączeniem węzła autostradowego w m. Lisewo od km 14+144 do km 15+146, część 2 – Etap II od km 15+146 do km 29+619	68 812 069,00	0,00	Środki własne WK-P
2023	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 249 wraz z uruchomieniem przeprawy promowej przez Wisłę na wysokości Solca Kujawskiego i Czarnowa	21 715 321,00	0,00	Środki własne WK-P, EFRR
2021-2024	Przebudowa wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej Nr 254 Brzoza	52 105 922,60	10 195 457,60	RPO 2014-2020 (2023 r.) Fundusze

**Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata
2023 - 2024**

Okres realizacji	Opis zadania	Nakłady finansowe [zł] poniesione w latach		Źródło finansowania
		2023	2024	
	– Łabiszyn – Barcin – Mogilno – Wylatowo (odcinek Brzoza – Barcin). Odcinek I od km 0+069 do km 13+280			dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 + Środki własne WK-P (2024 r.)
2021-2024	Przebudowa wraz rozbudową drogi wojewódzkiej nr 270 Brześć Kujawski – Izbica Kujawska – Koło od km 0+000 do km 29+023. Etap I od km 1+100 do km 7+762	18 648 844,21	7 925 910,05	RPO 2014-2020 (2023 r.) Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 + środki własne WK-P (2024 r.)
2021-2024	Przebudowa wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 254 Brzoza – Łabiszyn – Barcin – Mogilno – Wylatowo (odcinek Brzoza – Barcin). Odcinek II od km 13+280 do km 22+400	10 052 938,22	33 787 642,75	RPO 2014-2020 (2023 r.) Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 + środki własne WK-P (2024 r.)

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy

15. Budowa obwodnic miejscowości na drogach wojewódzkich (14 miejscowości)

Podmiot odpowiedzialny: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy

W ramach zadania pn. „Budowa obwodnic miejscowości na drogach wojewódzkich (14 miejscowości)” Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy zrealizował rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 270 Brześć Kujawski – Izbica Kujawska – Koło od km 0+000 do km 29+023, obejmującą budowę obwodnicy miasta Lubraniec. Inwestycja została przeprowadzona w latach 2020–2024. Przedsięwzięcie finansowane było z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020 (wydatki poniesione w 2023 r.) oraz z Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza 2021–2027 i środków własnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego (wydatki w 2024 r.). Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 60 355 564,14 zł w 2023 r. oraz 6 991 701,19 zł w 2024 r.

16. Zakup nowoczesnego taboru kolejowego

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.

3.1.3 Realizacja zadań monitorowanych

W poniższej tabeli przedstawiony został stan realizacji zadań monitorowanych wyznaczonych w ramach obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza.

Tabela 6 Realizacja zadań monitorowanych w ramach obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
1	Monitoring jakości powietrza	GIOŚ Bydgoszcz	-	-	NFOŚiGW	W latach 2023-2024 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego GIOŚ prowadził badania jakości powietrza we wszystkich czterech strefach: a) w 2023 r. na 19 stacjach pomiarowych, b) w 2024 r. na 20 stacjach pomiarowych. W 2023 r. w ustawowym terminie do dnia 30 kwietnia, wykonano „Roczną ocenę jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim. Raport wojewódzki za rok 2022” (GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2023). Natomiast w terminie do 30 kwietnia 2024 r. wykonano „Roczną ocenę jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim. Raport wojewódzki za rok 2023” (GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2024). W 2024 r. w ustawowym terminie do dnia 30 czerwca, GIOŚ wykonał „Pięcioletnią ocenę jakości powietrza	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						w województwie kujawsko-pomorskim. Raport wojewódzki za lata 2019-2023” (GIOŚ, RWMS w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2024).	
2	Prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska oraz decyzji na korzystanie ze środowiska z zakresu ochrony powietrza	WIOŚ Bydgoszcz	-	-	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy przeprowadził w 2023 r. 180 kontroli planowych. W 2024 r. przeprowadzono 194 kontrole planowe	Zadanie zrealizowane
3	Realizacja „uchwały antysmogowej” (uchwała nr VIII/136/19 Sejmiku WK-P z dnia 24 czerwca 2019)	JST, zarządcy nieruchomości, mieszkańcy województwa	Nakłady finansowe oraz źródła finansowania przedstawione w pkt. 8			Zadanie zrealizowane przez: Gminy: m. Aleksandrów Kujawski, Nieszawa, Aleksandrów Kujawski, Bądkowo, Koneck, Raciążek, Waganiec, Jabłonowo Pomorskie, Bartniczka, Brodnica, m. Brodnica, Koronowo, Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Osielsko, m. Chełmno, m. Golub-Dobrzyń, Łasin, Radzyń Chełmiński, Grudziądz, Gruta, Gniewkowo, Pakość, Dąbrowa Biskupia, Rojewo, m. Inowrocław, Dobrzyń nad Wisłą, Bobrowniki, Chrostkowo, Lipno, Tłuchowo, Wielgie, m. Lipno, Kcynia, Mrocza, Nakło nad Notecią, Szubin, Piotrków Kujawski, Dobrze, Radziejów, Skrwilno, m. Rypin, Kamień Krajeński, Sępólno Krajeńskie, Sośno, Świecie, Dragacz, Jeżewo, Pruszcz, Czernikowo, Lubicz, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka, m. Chełmża, Lubiewo, Śliwice, Książki, Wąbrzeźno, Brześć Kujawski, Chodecz, Boniewo, Fabianki, Łabiszyn, Janowiec	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						Wielkopolski, Żnin, m. Bydgoszcz, m. Toruń, m. Włocławek, Powiaty: tucholski, golubsko-dobrzyński, nakielski, rypiński, wąbrzeski.	
4	Kompleksowe projekty adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu	RDLP w Toruniu	W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.				
5	Budowa/rozbudowa dróg lub ich odcinków: - drogi ekspresowej S5 na odcinkach od węzła Nowe Marzy do granic województwa, - drogi ekspresowej S10 Bydgoszcz – Toruń, - drogi ekspresowej S10 Piła – Bydgoszcz, - DK nr 25 Obodowo – Mąkowarsko, - DK nr 15 Tivoli – Brodnica – Tama Brodzka, - DK nr 91 Toruń – Włocławek II etap, - DK nr 92 Terespol – Stolno, - DK nr 67 Lipno – Radomice, - DK nr 62 Strzelno – Kobylniki, - DK nr 62 Kobylniki - Kruszwica	GDDKiA	287 169 457,80	105 260 280,80	Budżet państwa, Krajowy Fundusz Drogowy i środki obce	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zakończyła realizację zadań: budowa/rozbudowa drogi ekspresowej S5 na odc. Nowe Marzy – Bydgoszcz, drogi ekspresowej S5 na odc. Bydgoszcz – Mielno, DK nr 62 Strzelno – Kobylniki, DK nr 62 Kobylniki – Kruszwica. Na etapie prac przygotowawczych są zadania: budowa/rozbudowa drogi ekspresowej S5 na odcinkach od węzła Nowe Marzy do granic województwa, drogi ekspresowej S10 Piła – Bydgoszcz, DK nr 15 Tivoli – Brodnica – Tama Brodzka, DK nr 91 Toruń – Włocławek II etap, DK nr 67 Lipno – Radomice. Natomiast budowa/rozbudowa drogi ekspresowej S10 Bydgoszcz – Toruń oraz DK nr 25 Obodowo – Mąkowarsko są w trakcie robót.	Zadanie zrealizowane
6	Budowa obwodnic: - Kamień Krajeński, - Sępólno Krajeńskie	GDDKiA	1 215 842,21	250 689,76	Budżet państwa i Krajowy Fundusz Drogowy	Wskazane zadanie jest na etapie projektowania w ramach umowy na „Projektuj i Buduj”.	Zadanie w trakcie realizacji

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
7	Budowa dróg i obwodnic miejscowości: - DK nr 62 obwodnica Brześcia Kujawskiego, - DK nr 15 i DK nr 25 obwodnica Strzelna, - DK nr 15 obwodnica Kowalewa Pomorskiego, - DK nr 25 obwodnica Nowej Wsi Wielkiej, - DK nr 62 obwodnica Kruszwicy, - DK nr 67 obwodnica Lipna, - budowa drogi S5 na odcinku od węzła Nowe Marzy do granicy z województwem warmińsko-mazurskim	GDDKiA	1 434 820,58	2 310 319,65	Budżet państwa i Krajowy Fundusz Drogowy	Zadanie dotyczące budowy dróg i obwodnic miejscowości: DK nr 62, DK nr 15, DK nr 25, DK nr 67 (obwodnica Brześcia Kujawskiego, obwodnica Strzelna, obwodnica Kowalewa Pomorskiego, obwodnica Nowej Wsi Wielkiej, Kruszwicy i Lipna) jest na etapie prac przygotowawczych.	Zadanie w trakcie realizacji
8	Realizacja programów i planów: - ochrony powietrza (POP), - uchwały antysmogowej, - gospodarki niskoemisyjnej (PGN), - ograniczenia niskiej emisji (PONE), - adaptacji do zmian klimatu, - zrównoważonej mobilności i elektromobilności SUMP	Gminy, powiaty	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu: 312 663 356,20 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 79 034 348,27	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu: 49 894 587,95 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 42 326 264,94	WFOŚiGW w Toruniu, środki JST, NFOŚiGW, fundusze unijne RPO, środki UE, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, pożyczka PFR, fundusze pomocowe, POIiŚ 2014-2020, dofinansowanie z centrum unijnych projektów transportowych, Rządowy Fundusz Polski Ład, Europejski	Zadanie realizowane przez: Gminy: m. Aleksandrów Kujawski, Nieszawa, Aleksandrów Kujawski, Bądkowo, Koneck, Raciążek, Waganiec, Jabłonowo Pomorskie, Bartniczka, Brodnica, m. Brodnica, Koronowo, Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Osielesko, m. Chełmno, m. Golub-Dobrzyń, Łasin, Radzyń Chełmiński, Grudziądz, Gruta, Gniewkowo, Pakość, Dąbrowa Biskupia, Rojewo, m. Inowrocław, Dobrzyń nad Wisłą, Bobrowniki, Chrostkowo, Lipno, Tłuchowo, Wielgie, m. Lipno, Kcynia, Mrocza, Nakło nad Notecią, Szubin, Piotrków Kujawski, Dobrze, Radziejów, Skrwilno, m. Rypin, Kamień Krajeński, Sępólno Krajeńskie, Sośno, Świecie, Dragacz, Jeżewo, Pruszcz, Czernikowo, Lubicz, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka, m. Chełmża, Lubiewo, Śliwice, Książki, Wąbrzeźno, Brześć	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
					Fundusz Rozwoju Regionalnego	Kujawski, Chodecz, Boniewo, Fabianki, Łabiszyn, Janowiec Wielkopolski, Żnin, m. Bydgoszcz, m. Toruń, m. Włocławek, Powiaty: tucholski, golubsko-dobrzyński, nakielski, rypiński, wąbrzeski.	
9	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację i wykorzystanie OZE w budynkach	Gminy, powiaty, właściciele nieruchomości	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu: 1317 063,33 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 108 900 013,20	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu: 5 620 461,06 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 218 043 616,90	Środki JST, Rządowy Program Odbudowy Zabytków, RPO WK-P na lata 2014-2020, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, fundusze pomocowe, Rządowy Fundusz Polski Ład, NFOŚiGW, WFOŚiGW w Toruniu, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Zadanie realizowane przez: Gminy: m. Aleksandrów Kujawski, Nieszawa, Bądkowo, Koneck, Raciążek, Waganiec, Jabłonowo Pomorskie, Bartniczka, Bobrowo, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Osielsko, Lisewo, Popowo Biskupie, m. Chełmno, m. Golub-Dobrzyń, Łasin, Grudziądz, Gruta, Świecie nad Osą, Kruszwica, Pakość, Dąbrowa Biskupia, m. Inowrocław, Skępe, Chrostkowo, Lipno, Tuchowo, Wielgie, Strzelno, Kcynia, Mrocza, Nakło nad Notecią, Szubin, Piotrków Kujawski, Dobrze, Osiężany, Topólka, m. Radziejów, Skrwilno, Kamień Krajeński, Sępólno Krajeńskie, Sośno, Świecie, Bukowiec, Jezewo, Pruszcz, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Zławieś Wielka, m. Chełmża, Gostycyn, Kęsowo, Lubiewo, Książki, Wąbrzeźno, Brześć Kujawski, Chodecz, Izbica Kujawska, Baruchowo, Boniewo, Łabiszyn, Janowiec Wielkopolski, m. Włocławek, m. Toruń, m. Bydgoszcz, Powiat: tucholski, brodnicki, bydgoski, golubsko-dobrzyński,	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						grudziądzki, inowrocławski, nakielski, świecki, żniński.	
10	Rozwój budownictwa energooszczędnego i pasywnego	Gminy, powiaty, właściciele nieruchomości	15 246 574 ,58	24 134 107 ,62	Środki JST, Rządowy Fundusz Polski Ład, Narodowe Centrum Badań Rozwoju, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Fundusz Dopłat	Zadanie realizowane przez: Gminy: Aleksandrów Kujawski, Pakość, Mrocza, Radziejów, Topólka, Kamień Krajeński, Lubicz, Żławieś Wielka, Powiaty: tucholski, golubsko-dobrzyński.	Zadanie zrealizowane
11	Budowa i modernizacja energooszczędnych sieci oświetleniowych wzdłuż dróg i ciągów pieszo-rowerowych	Gminy, powiaty	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu: 34 911 488,92 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 19 929 138,14	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu: 20 322 285,85 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 25 032 520,02	Środki JST, Polski Ład – rozświetlmy Polskę, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Rządowy Fundusz Polski Ład – Fundusz Strategiczny, fundusze sołeckie, środki UE, Ministerstwo Finansów, Fundusz Leśny,	Zadanie realizowane przez: Gminy: m. Aleksandrów Kujawski, Nieszawa, Aleksandrów Kujawski, Bądkowo, Raciążek, Waganiec, Bartniczka, Brodnica, Bobrowo, Świedziebnia, Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Osielsko, m. Chełmno, Zbójno, m. Golub-Dobrzyń, Radzyń Chełmiński, Gruta, Świecie nad Osą, Kruszwica, Pakość, Dąbrowa Biskupia, Rojewo, m. Inowrocław, Skępe, Chrostkowo, Tłuchowo, m. Lipno, Strzelno, Mrocza, Nakło nad Notecią, Szubin, Piotrków Kujawski, Dobrze, Topólka, m. Radziejów, Brzuze, Skrwilno, Kamień Krajeński, Sępólno Krajeńskie, Nowe, Świecie, Bukowiec, Dragacz, Jeżewo, Pruszcz, Chełmża, Czernikowo, Lubicz,	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
					dofinansowanie zewnętrzne Urząd Marszałkowski	Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka, m. Chełmża, Gostycyn, Kęsowo, Śliwice, Wąbrzeźno, Brześć Kujawski, Chodecz, Lubraniec, Baruchowo, Boniewo, Łabiszyn, Rogowo, m. Włocławek, m. Toruń, m. Bydgoszcz, m. Grudziądz. Powiaty: toruński, tucholski, brodnicki, grudziądzki, rypiński, świecki.	
12	Budowa elektrowni/ciepłowni z wykorzystaniem OZE, a w szczególności z promieniowania słonecznego, wody, biomasy, geotermii oraz budowa magazynów energii	Gminy, powiaty, przedsiębiorcy	5 415 262,17	4 166 338,00	Dotacje, Rządowy Fundusz Polski Ład, WFOŚiGW w Toruniu, środki własne JST	Zadanie realizowane przez gminy: Nieszawa, Bądkowo, Raciążek, m. Brodnica, Kowalewo Pomorskie, Chełmża, m. Włocławek, m. Bydgoszcz.	Zadanie zrealizowane
13	Likwidacja niskiej emisji poprzez wymianę instalacji grzewczych wykorzystujących paliwo stałe na rozwiązania bez – lub niskoemisyjne	Gminy, powiaty, właściciele nieruchomości	43 652 048,00	100 479 088,50	WFOŚiGW w Toruniu, NFOŚiGW, Rządowy Fundusz Polski Ład, środki JST, środki beneficjentów końcowych, Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Program	Zadanie realizowane przez: Gminy: m. Aleksandrów Kujawski, Nieszawa, Aleksandrów Kujawski, Bądkowo, Koneck, Waganiec, Jabłonowo Pomorskie, Bartniczka, Brodnica, Bobrowo, m. Brodnica, Koronowo, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Osielsko, m. Chełmno, m. Golub-Dobrzyń, Łasin, Radzyń Chełmiński, Grudziądz, Gruta, Kruszwica, Pakość, Dąbrowa Biskupia, Rojewo, m. Inowrocław, Dobrzyń nad Wisłą, Skępe, Bobrowniki, Lipno, Tłuchowo, Wielgie, m. Lipno, Kcynia, Mrocza, Nakło nad Notecią, Szubin, Piotrków Kujawski, Dobrze, Osiecin, m. Radziejów, m. Rypin, Kamień	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
					Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Program „Czyste Powietrze”	Krajeński, Sępólno Krajeńskie, Sośno, Świecie, Bukowiec, Jeżewo, Pruszcz, Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka, Kęsowo, Śliwice, Dębowa Łąka, Wąbrzeźno, Brześć Kujawski, Chodecz, Lubraniec, Łabiszyn, Janowiec Wielkopolski, Rogowo, m. Toruń, m. Grudziądz, m. Bydgoszcz. Powiaty: tucholski.	
14	Rozwój i modernizacja zbiorczych systemów grzewczych (sieci ciepłownicze i gazowe)	Gminy	38 229 830,61	10 729 631,17	Środki własne JST, dotacja na wymianę sieci, dofinansowanie UE (POIS 2014-2020)	Zadanie realizowane przez gminy: m. Brodnica, Koronowo, Radzyń Chełmiński, m. Lipno, m. Rypin, Sośno, Świecie, Dragacz, m. Grudziądz, m. Toruń, m. Bydgoszcz.	Zadanie zrealizowane
15	Budowa, przebudowa i modernizacja dróg w połączeniu z utrzymaniem i wprowadzaniem zieleni osłonowej	Gminy, powiaty	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu: 135 190 263,50 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 105 654 323,50	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu: 93 270 071,85 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 134 495 306,70	Środki JST, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych dofinansowanie ze środków budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Program	Zadanie realizowane przez: Gminy: Raciążek, Białe Błota, Dobrcz, Gruta, Pakość, Dąbrowa Biskupia, Rojewo, Złotniki Kujawskie, m. Inowrocław, Mrocza, Szubin, Piotrków Kujawski, m. Radziejów, Brzuze, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Pruszcz, Lubicz, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka, m. Chełmża, Wąbrzeźno, Chodecz, Boniewo, Łabiszyn, Rogowo, m. Toruń, m. Grudziądz, m. Bydgoszcz. Powiaty: tucholski, golubsko-dobrzyński, rypiński, żniński.	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
					Rozwoju Obszarów Wiejskich, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych, Fundusz Leśny		
16	Rozwój zintegrowanych systemów transport publicznego zbiorowego	Gminy	8 204 327,42	7 843 089,05	Środki własne JST, dofinansowania z Urzędu Marszałkowskiego w Bydgoszczy, Fundusz rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej	Zadanie realizowane przez gminy: Zbójno, Radzyń Chełmiński, m. Inowrocław, Mrocza, Szubin, Jeżewo, Czernikowo, Lubicz, m. Toruń, m. Grudziądz, m. Bydgoszcz.	Zadanie zrealizowane
17	Ograniczanie ruchu samochodowego w centrach miast oraz wyprowadzanie z terenu miast ruchu tranzytowego i transportu ciężkiego	Gminy	79 950,00	142 065,00	Środki własne JST	Zadanie realizowane przez gminy Radzyń Chełmiński, m. Toruń, m. Bydgoszcz.	Zadanie zrealizowane
18	Rozwój systemu dróg pieszo-rowerowych i rowerów miejskich	Gminy, powiaty	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu:	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu:	Środki JST, Rządowy Fundusz Polski Ład, Urząd Marszałkowski i Województwa Kujawsko-	Zadanie realizowane przez: Gminy: Koneck, Raciążek, Brodnica, m. Brodnica, Białe Błota, Dobrecz, Osielsko, m. Chełmno, Grudziądz, Rojewo, Tłuchowo, Nakło nad Notecią, Osiężyny, Brzuze, Skrwilno, Świecie, Zławieś Wielka, m. Chełmża, Wąbrzeźno, Brześć Kujawski, Baruchowo, Boniewo,	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
			47 272 098,74 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 20 577 649,94	171 184 820,70 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 32 787 276,52	Pomorskiego, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Fundusz Leśny, dofinansowanie z UE	m. Włocławek, m. Toruń, m. Grudziądz, m. Bydgoszcz. Powiaty: toruński, tucholski, bydgoski, golubsko-dobrzyński, nakielski, świecki.	
19	Działania w celu „uspokojenia” ruchu drogowego	Gminy, powiaty	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu: 14 495 075,45 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 2 068 800,50	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu: 3 567 977,01 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 2 818 399,89	Środki JST, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Program ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”, Fundusze sołeckie	Zadanie realizowane przez: Gminy: m. Brodnica, Białe Błota, Osielsko, Świecie nad Osa, Kruszwica, Chrostkowo, Nakło nad Notecią, Topólka, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Jeżewo, Czernikowo, Lubicz, Wielka Nieszawka, Wąbrzeźno, Rogowo, m. Toruń, m. Grudziądz, m. Bydgoszcz. Powiaty: toruński, bydgoski, grudziądzki, nakielski, świecki.	Zadanie zrealizowane
20	Budowa ogólnodostępnych stacji ładowania samochodów elektrycznych	Gminy, powiaty	156 210,00	-	Środki własne JST	Zadanie realizowane przez: Gminy: m. Brodnica, Świecie, m. Toruń. Powiaty: tucholski,	Zadanie zrealizowane
21	Zakupy pojazdów niskoemisyjnych i bezemisyjnych dla transportu publicznego zbiorowego	Gminy, powiaty	146 453 380,60	66 166 133 ,00	Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład,	Zadanie realizowane przez: Gminy: Kęsowo, m. Bydgoszcz, m. Grudziądz, m. Toruń, m. Włocławek.	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
					środki własne JST, dofinansowanie UE, NFOŚiGW (Zielony Transport Publiczny)	Powiaty: grudziądzki,	
22	Wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania ruchem miejskim (ITS)	Gminy, powiaty	W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.				
23	Budowa infrastruktury ułatwiającej dostęp do transportu zbiorowego (zintegrowane węzły przesiadkowe, parkingi Park&Ride, Bike&Ride, Kiss&Ride)	Gminy, powiaty	1 497 174,31	2 253 606,00	Środki własne JST, dofinansowanie UE	Zadanie realizowane przez gminy: Czernikowo, m. Bydgoszcz, m. Toruń.	Zadanie zrealizowane
24	Rozwój i promocja transportu szynowego tramwajowego i kolejowego	Gminy, powiaty	-	58 026,50	Środki własne JST	Zadanie realizowane przez gminy: Lubicz, m. Bydgoszcz, m. Toruń.	Zadanie zrealizowane
25	Edukacja społeczeństwa w zakresie zachowań oszczędzających energię i poprawy efektywności energetycznej	Gminy, powiaty	536 230,60	534 071,38	Środki JST, źródła zewnętrzne, WFOŚiGW w Toruniu, NFOŚiGW	Zadanie realizowane przez: Gminy: Nieszawa, Aleksandrów Kujawski, Raciążek, Jabłonowo Pomorskie, m. Brodnica, Białe Błota, Osielsko, Zbójno, m. Golub-Dobrzyń, Kruszwica, m. Inowrocław, Dobrzyń nad Wisłą, Bobrowniki, Tłuchowo, Wielgie, m. Lipno, Szubin, Dobrze, Sępólno Krajeńskie, Sośno, Świecie, Jeżewo, Pruszcz, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Zławieś Wielka, Lubiewo, Śliwice, Książki, Brześć Kujawski, Boniewo, Janowiec Wielkopolski, m. Bydgoszcz, m. Toruń, m. Włocławek. Powiaty: tucholski, bydgoski,	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
26	Uwzględnianie w mpzp ustaleń odnośnie zaopatrzenia w energię ciepłą z nośników nie powodujących nadmiernej emisji, zwiększanie powierzchni zieleni oraz wyznaczanie korytarzy wentylacyjnych	Gminy, powiaty	404 967,31	384 957,00	Środki własne JST	Zadanie realizowane przez gminy: Aleksandrów Kujawski, m. Brodnica, Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Osielsko, m. Golub-Dobrzyń, Grudziądz, m. Inowrocław, Kcynia, Nakło nad Notecią, Świecie, Jeżewo, Pruszcz, Czernikowo, Zławieś Wielka, Wąbrzeźno, Janowiec Wielkopolski, Żnin, m. Bydgoszcz, m. Toruń, m. Włocławek.	Zadanie zrealizowane
27	Ograniczanie i likwidacja miejskich wysp ciepła (MWC)	Gminy	-	32 257,97	Środki własne JST	Zadanie realizowane przez gminy: m. Chełmno, Świecie, Janowiec Wielkopolski, m. Bydgoszcz, m. Toruń.	Zadanie zrealizowane

* Dane zawarte w kolumnie „wykonanie w latach 2023-2024” pochodzą od 95 gmin, które udzieliły odpowiedzi na ankietyzację. Zakres udzielonych odpowiedzi może się różnić w zależności od charakteru i stopnia realizacji poszczególnych zadań.

Źródło: Opracowanie na podstawie Programu ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030 oraz ankietyzacji jednostek samorządu terytorialnego województwa kujawsko-pomorskiego i instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań przeprowadzonej w lipcu 2025 r.

3.1.4 Analiza wskaźników monitorowania

Tabela 7 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Lp.	Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość w roku 2023	Wartość w roku 2024	Trend zmian
1.	Ilość zlikwidowanych pieców/kotłów węglowych	JST/GUS	szt.	6641	6404	↑
2.	Powierzchnia lokali ogrzewanych paliwami stałymi, w których nastąpiła zmiana sposobu ogrzewania na niskoemisyjne	JST/GUS	m ²	2 097 662	1 172 430	↑
3.	Szacunkowa redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza wynikająca ze zmiany systemów ogrzewania na niskoemisyjne	JST/GUS	Mg/rok	PM10 – 1 158,5 PM2,5 – 307,16 B(a)P – 0,635989	PM10 – 554,45 PM2,5 – 414,96 B(a)P – 0,362861	b.d.
4.	Długość nowych odcinków dróg	Zarządcy dróg	km	0	0	Brak zmian
5.	Długość zmodernizowanych dróg	Zarządcy dróg	km	10,17	7,184	↑

Źródło: Opracowanie na podstawie ogólnodostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz wyników ankietyzacji

3.2 Ocena realizacji celów i zadań w obszarze interwencji: Zagrożenia hałasem

W ramach obszaru interwencji „Zagrożenia hałasem” wyznaczono dwa cele, do których przypisano konkretne kierunki działań, przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 8 Cele i kierunki działań wyznaczone w ramach obszaru Zagrożenia hałasem

Cel	Kierunek działań
Cel 1. Ograniczenie presji hałasu na środowisko i mieszkańców.	Wykorzystanie narzędzi prawnych i administracyjnych do ochrony mieszkańców przed hałasem
Cel 2. Poprawa klimatu akustycznego obszaru województwa.	Zastosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych ograniczających oddziaływanie hałasu na środowisko i mieszkańców

Źródło: Program ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030

3.2.1 Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

Hałas stanowi powszechny problem cywilizacyjny, który wpływa nie tylko na zdrowie i samopoczucie człowieka, ale również na ogólną jakość jego życia. W związku z tym ochrona przed hałasem jest jednym z kluczowych elementów polityki środowiskowej, prowadzonej zarówno na poziomie krajowym, jak i unijnym.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego (POH) to dokument strategiczny, którego celem jest wskazanie działań, których konsekwentna realizacja spowoduje dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego na terenach, na których nastąpiły przekroczenia obowiązujących norm oraz zapobieganie powstawaniu konfliktów akustycznych w kolejnych rejonach. Program obejmuje identyfikację i ocenę głównych źródeł hałasu, opracowanie strategii jego redukcji, wdrażanie działań ograniczających emisję dźwięku, a także monitorowanie i raportowanie postępów w realizacji przyjętych celów. Nadrzędnym celem Programu ochrony środowiska przed hałasem jest stworzenie mniej hałaśliwego i zrównoważonego środowiska, podniesienie świadomości społeczeństwa na temat negatywnych skutków hałasu oraz wdrażanie i promowanie działań mających na celu jego ograniczenie. Jest to proces długofalowy, którego realizacja stanowi obowiązek państw członkowskich Unii Europejskiej.

Program ochrony środowiska przed hałasem realizowany w województwie kujawsko-pomorskim jest zgodny z wymogami Unii Europejskiej. Jego podstawą jest prowadzenie długofalowych działań mających na celu minimalizację negatywnych skutków hałasu dla ludzi i przyrody. Dokument ten wpisuje się w krajowy system ochrony środowiska akustycznego, stanowiąc spójny element działań podejmowanych w całym kraju na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców oraz stanu środowiska.

Przez województwo kujawsko-pomorskie przebiega szereg dróg, w tym m. in.:

- międzynarodowe – E75 (w ciągu Autostrady A1) i E261 (w ciągu drogi S5),
- autostrada A1,

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

- ekspresowe S5, S10,
- krajowe nr: 10, 15, 16, 25, 55, 56, 62, 67, 80, 91,
- wojewódzkie nr: 189, 200, 204, 207, 214, 217, 223, 232, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 262, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 274, 275, 284, 291, 299, 301, 317, 391, 394, 397, 398, 399, 400, 402, 412, 498, 499, 514, 533, 534, 535, 538, 539, 541, 543, 544, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 556, 557, 558, 559, 560, 562, 563, 566, 569, 572, 576, 578, 582, 585, 586, 589, 597, 599, 646, 649, 654, 657.

Przez województwo przebiega w kierunku południowym linia kolejowa nr 131 (magistrala węglowa) ulokowana w Korytarzu Transportowym C-E65 (Teczew – Bydgoszcz – Inowrocław – Zduńska Wola – Tarnowskie Góry – Pszczyna). Do ważniejszych tras kolejowych należy również linia nr 353 (Poznań – Inowrocław – Toruń – Olsztyn – Korsze) oraz nr 18 (Piła – Bydgoszcz – Toruń – Włocławek – Kutno). Najważniejsze, regionalne węzły kolejowe to Bydgoszcz, Toruń i Inowrocław.

W zakresie transportu lotniczego należy wymienić, m. in.:

- Międzynarodowy Port Lotniczy im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy;
- Lotniska cywilne, sportowe oraz lądowiska: Lotnisko Bydgoszcz-Biedaszkowo, Lotnisko Toruń-Bielany, Lotnisko Włocławek-Kruszyn, Lotnisko Grudziądz-Lisie Kąty oraz Lotnisko Inowrocław-Latkowo.

Zakresem Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego objęto tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie źródeł hałasu, dla których w 2022 r. sporządzono SMH, w szczególności:

- 1) Dróg, linii kolejowych, linii tramwajowych, lotnisk i źródeł przemysłowych na terenie miast Bydgoszcz i Toruń;
- 2) Dróg, linii kolejowych oraz źródeł przemysłowych na terenie miasta Włocławek;
- 3) Dróg głównych na terenie miasta Grudziądz;
- 4) Dróg głównych na terenie miasta Inowrocław;
- 5) Dróg krajowych: A1, S5, S10, DK5, DK10, DK15, DK16, DK25, DK62, DK67, DK80, DK91,
- 6) Dróg wojewódzkich: DW223, DW237, DW238, DW240, DW241, DW251, DW254, DW266, DW544, DW551, DW560, DW563,
- 7) Głównych linii kolejowych: nr 131 oraz nr 353.

Ze względu na obowiązujące przepisy, źródła hałasu przemysłowego w miastach pow. 100 tys. mieszkańców nie są objęte zakresem POH.

Nadrzędnym celem Programu ochrony środowiska przed hałasem jest stworzenie mniej hałaśliwego i zrównoważonego środowiska, podniesienie świadomości społeczeństwa na temat negatywnych skutków hałasu oraz wdrażanie i promowanie działań mających na celu jego ograniczenie. Działania te uzależniono od rodzaju źródła hałasu oraz od planowanych lub zakończonych od czasu sporządzenia strategicznych map hałasu, inwestycji w regionie, których realizacja przyniesie poprawę klimatu akustycznego na analizowanych obszarach.

Hałas drogowy

Działania dla dróg głównych opierają się przede wszystkim na kontrolach stanu nawierzchni i utrzymaniu jej w należytym stanie. Adresatami są zarządzający głównymi drogami. W wyniku analizy dostępnych materiałów oraz na podstawie wykonanych w 2022 roku SMH, zaproponowano działania doraźne w postaci ograniczenia prędkości ruchu oraz montażu wyświetlaczy radarowych pokazujących aktualną prędkość. Dodatkowo część odcinków dróg objęta została monitoringiem hałasu. Poniżej przedstawiono zadania dla zarządzających drogami na obszarze województwa w perspektywie krótkoterminowej.

Tabela 9 Zadania POH dla zarządzających drogami na obszarze województwa w perspektywie krótkoterminowej

Cel	Kierunek	Obszar działania	Działanie	Typ środka zaradczego	Podmiot odpowiedzialny
Cel nr 5 przeciwdziałanie pogorszeniu klimatu akustycznego w województwie i jego negatywnym skutkom oraz zwiększenie powierzchni terenów wolnych od hałasu	Kierunek 5.3 Ograniczenie wpływu hałasu w miejscu chronionym	Woj. kujawsko-pomorskie	Stosowanie nasadzeń zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie uciążliwych odcinków drogowych zgodnie z § 72 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 24 czerwca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1518)	Środki na drodze propagacji	Zarządzający głównymi drogami objętymi POH
			Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących prędkości ruchu na obszarach zamieszkałych zlokalizowanych w sąsiedztwie odcinków głównych dróg objętych zakresem POH	Inne środki	Policja (właściwa Komenda Powiatowa Policji)
	Kierunek 5.5 Monitoring realizacji działań wynikających z POH	Woj. kujawsko-pomorskie	Zbieranie i gromadzenie informacji dot. realizacji działań wynikających z POH oraz przekazywanie raportów sprawozdawczych marszałkowski województwa	Inne środki	Zarządzający głównymi drogami objętymi POH

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

Dyrektywa Komisji EU nr 2020/367 z dnia 4 marca 2020 r. zmieniająca Załącznik III do dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do ustalenia metod oceny szkodliwych skutków hałasu w środowisku wyznaczyła metody oceny szkodliwych skutków w odniesieniu do trzech wybranych efektów zdrowotnych:

- znacznej uciążliwości (HA – ang. high annoyance),
- znacznego zaburzenia snu (HSD – ang. high sleep disturbance),
- choroby niedokrwiennej serca (IHD – ang. ischemic heart disease).

Tabela 10 Zestawienie szacunków dotyczących zmniejszenia liczby osób dotkniętych szkodliwym skutkiem hałasu

Powiat	Wskaźniki zdrowotne					
	Przed realizacją POH			Po realizacji POH		
	N_{HA}^{SHM}	N_{HSD}^{SHM}	N_{IHD}^{SHM}	N_{HA}^{POH}	N_{HSD}^{POH}	N_{IHD}^{POH}
aleksandrowski	258	66	0	199	51	0
brodnicki	533	154	1	120	35	0
bydgoski	812	217	1	344	92	0
chełmiński	128	33	0	100	26	0
golubsko-dobrzyński	232	72	0	22	7	0
grudziądzki	20	4	0	16	3	0
inowrocławski	1790	439	16	589	144	5
lipnowski	434	120	1	15	4	0
mogileński	730	240	2	146	48	0
nakielski	552	158	1	53	15	0
rypiński	224	56	0	11	3	0
sępoleński	186	59	0	9	3	0
świecki	309	81	0	15	4	0
toruński	1113	285	1	551	141	0
tucholski	275	75	0	8	2	0
wąbrzeski	10	1	0	10	1	0
włocławski	363	94	1	163	42	0
żniński	180	42	0	110	26	0
Powiat m. Grudziądz	1488	393	1	703	186	0

Zródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

Ponadto wyznaczono działania długofalowej strategii walki z hałasem, która realizowana będzie przez cały okres obowiązywania Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego. Działania w tej materii skupiają się m. in. na:

- zmniejszeniu ruchu pojazdów na drogach poprzez świadome kreowanie polityki transportowej,
- przebudowie sieci transportowej z uwzględnieniem aspektów oddziaływania akustycznego – obejścia i obwodnice miast,
- zmianach w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przywracających i/lub konstytuujących kompromis społeczny,
- edukacji i udziale społeczeństwa z zakresie prowadzenia polityki ochrony przed hałasem oraz polityki przestrzennej i gospodarczej.

Hałas kolejowy

Określono szereg działań zarówno pośrednich jak i bezpośrednich jakie należy podjąć, aby zmniejszyć negatywne oddziaływanie hałasu w otoczeniu linii kolejowych. Działania doraźne obejmują montaż tłumików przyszynowych, natomiast pozostałe koncentrują się na utrzymaniu torowisk w dobrym stanie technicznym, szlifowaniu szyn oraz właściwym planowaniu przestrzennym, które zawczasu może ograniczyć uciążliwości związane z eksploatacją linii kolejowych.

Tabela 11 Zadania POH dla wszystkich odcinków głównych linii kolejowych w perspektywie krótkoterminowej

Cel	Kierunek	Obszar działania	Działanie	Typ środka zaradczego	Podmiot odpowiedzialny
Cel nr 2. Przeciwdziałanie pogorszeniu klimatu akustycznego pochodzącego od hałasu szynowego na terenach mieszkaniowych	Kierunek 2.2 Ochrona terenów zagrożonych hałasem szynowym	Powiaty objęte POH	Stosowanie nasadzeń zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie uciążliwych odcinków linii kolejowych	środki na drodze propagacji	Zarządzający linią kolejową we współpracy z właściwą gminą
	Kierunek 2.1 Obniżenie emisji hałasu szynowego	K1 od km 88+582 do km 88+785	Montaż tłumików przyszynowych do szyn obu głównych torów linii kolejowej nr 353 lub zastosowanie alternatywnych środków redukcji hałasu powodowanego przez ruch pociągów	środki u źródła	Zarządzający linią kolejową
		K2 od km 74+595 do km 75+000			
Cel nr 5. Przeciwdziałanie pogorszeniu klimatu akustycznego w województwie i jego negatywnym skutkom oraz zwiększenie powierzchni terenów wolnych od hałasu	Kierunek 5.5 Monitoring realizacji działań wynikających z POH	Powiaty objęte POH	Zbieranie i gromadzenie informacji dot. realizacji działań wynikających z POG oraz przekazywanie raportów sprawozdawczych marszałkowski województwa	inne środki	Zarządzający linią kolejową
	Kierunek 5.4 Świadome zarządzanie źródłem hałasu	powiat bydgoski, powiat inowrocławski, powiat mogileński, powiat świecki	Wykonanie corocznych przeglądów stanu linii kolejowej na terenie powiatu – stanu szyn, podkładów oraz podtorza; Cykliczne szlifowanie szyn na odcinkach linii kolejowych objętych POH; Uwzględnianie wykonanych pomiarów na odcinkach linii kolejowych objętych POH w rocznych raportach z realizacji POH – jeśli były wykonywane; Przestrzeganie decyzji i obowiązków nałożonych przez organy ochrony środowiska dotyczących ochrony przed hałasem.	środki u źródła	Zarządzający linią kolejową

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

Dyrektywa Komisji EU nr 2020/367 z dnia 4 marca 2020 r. zmieniająca Załącznik III do Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do ustalenia metod oceny szkodliwych
Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego – 103 – Poz. 3839 skutków hałasu w środowisku wyznaczyła metody oceny szkodliwych skutków w odniesieniu do trzech wybranych efektów zdrowotnych:

- znacznej uciążliwości (HA – ang. high annoyance),
- znacznego zaburzenia snu (HSD – ang. high sleep disturbance),
- choroby niedokrwiennej serca (IHD – ang. ischemic heart disease).

Tabela 12 Zestawienie szacunków dotyczących zmniejszenia liczby osób dotkniętych szkodliwym skutkiem hałasu

Powiat	Wskaźniki zdrowotne			
	Przed realizacją POH		Po realizacji POH	
	N _{HA} ^{SHM}	N _{HSD} ^{SHM}	N _{HA} ^{POH}	N _{HSD} ^{POH}
bydgoski	56	23	25	11
inowrocławski	694	283	289	89
mogileński	227	76	154	51
świecki	875	408	266	79

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

Ponadto wyznaczono działania długofalowej strategii walki z hałasem, która realizowana będzie przez cały okres obowiązywania Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego. Działania w tej materii skupiają się m. in. na:

- zmniejszeniu narażenia na hałas pochodzący od linii kolejowych poprzez zwiększenie udziału zieleni izolacyjnej przy terenach kolejowych,
- realizacji europejskich, krajowych oraz regionalnych planów modernizacji sieci transportowej z uwzględnieniem aspektów oddziaływania akustycznego,
- uwzględnianiu w MPZP kwestii związanych z hałasem,
- edukacji ekologicznej.

Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców

W ramach Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego wskazano szereg działań na obszarze Bydgoszczy, Torunia i Włocławka, których realizacja poprawi jakość środowiska akustycznego na ich terenie. POH w tej materii skupił się głównie na hałasie drogowym. Pozostałe źródła hałasu mają niewielki wpływ na klimat akustyczny lub nie powodują przekroczeń w ogóle, a trwające programy modernizacyjne dodatkowo wpłyną na polepszenie komfortu akustycznego.

Wśród zaproponowanych działań znalazły się: obniżenie prędkości ruchu, analizy akustyczne, budowa ekranów akustycznych, wymiana nawierzchni drogowej, ocena izolacyjności elementów zewnętrznych budynków i ewentualna wymiana stolarki okiennej.

Tabela 13 Zadania ogólne POH dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców w perspektywie krótkoterminowej

Cel	Kierunek	Obszar działania	Działanie	Typ środka zaradczego	Podmiot odpowiedzialny
Cel nr 5 przeciwdziałanie pogorszeniu klimatu akustycznego w województwie i jego negatywnym skutkom oraz zwiększenie powierzchni terenów wolnych od hałasu	Kierunek 5.5 Monitoring realizacji działań wynikających z POH	Bydgoszcz, Toruń, Włocławek	Zbieranie i gromadzenie informacji dot. realizacji działań wynikających z POH oraz przekazywanie raportów sprawozdawczych marszałkowi województwa	inne środki	Właściwi prezydenci miast

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Ponadto wyznaczono działania długofalowej strategii walki z hałasem, która realizowana będzie przez cały okres obowiązywania Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego. Działania w tej materii skupiają się m. in. na:

- zmniejszeniu ruchu pojazdów na drogach poprzez świadome kreowanie polityki transportowej;
- przebudowie sieci transportowej z uwzględnieniem aspektów oddziaływania akustycznego – obejścia i obwodnice miast, nowoczesne torowiska;
- zmianach w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przywracających i/lub konstytuujących kompromis społeczny;
- edukacji i udziale społeczeństwa w prowadzeniu polityki ochrony przed hałasem oraz w zakresie polityki przestrzennej i gospodarczej.

Hałas lotniczy

Zarówno w Bydgoszczy jak i w Toruniu poziom hałasu lotniczego nie przekracza dopuszczalnych norm, co stwierdzono w opracowanych w 2022 r. SMH. Włocławek natomiast nie posiada lotniska, dla którego należało wykonać stosowną mapę hałasu. W związku z powyższym oraz mając na względzie, iż zarządzający ww. lotniskami w razie konieczności stosują odpowiednie procedury antyhałasowe (np. płynne zniżanie lotu z jak najmniejszą liczbą przerw) hałas lotniczy nie został objęty zakresem działań doraźnych w perspektywie krótkoterminowej i należy dążyć do utrzymania emisji hałasu lotniczego na dotychczasowym poziomie.

Hałas przemysłowy

Program ochrony środowiska przed hałasem zawiera zestaw zaleceń – dobrych praktyk dla organów nadzoru w zakresie kontroli działalności przemysłowej na terenie miasta. Wskazane zalecenia nie są obligatoryjne i nie muszą być sprawozdawane w raportach rocznych z realizacji POH.²

Tabela 14 Zestaw zaleceń POH w pespektywie krótkoterminowej dla hałasu przemysłowego - miasta powyżej 100 tys. mieszkańców

Cel	Kierunek	Obszar działania	Działanie	Podmiot odpowiedzialny
Cel nr 4 Utrzymanie emisji hałasu przemysłowego na dotychczasowym poziomie	Kierunek 4.1 Wdrażanie stosownych procedur antyhałasowych oraz ich przestrzeganie i kontrola	Obszar miast Bydgoszcz, Toruń i Włocławek	Kontrola interwencyjna przestrzegania standardów jakości środowiska w zakresie emitowanego hałasu; Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu z uwzględnieniem różnorodności obszarów chronionych w sąsiedztwie źródła hałasu; Stosowanie zrównoważonych zasad ochrony przed hałasem w pozwoleniach zintegrowanych uwzględniających charakter działalności obiektu.	Właściwy organ ochrony środowiska
Cel nr 5 Przeciwdziałanie pogorszeniu klimatu akustycznego w województwie i jego	Kierunek 5.3 Ograniczenie wpływu hałasu	Obszar miast Bydgoszcz, Toruń i Włocławek	W przypadku lokalizacji myjni samochodowych w bliskim sąsiedztwie terenów mieszkaniowych rozważenie możliwości nałożenia obowiązku	Właściwa jednostka urzędu miasta

² Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Cel	Kierunek	Obszar działania	Działanie	Podmiot odpowiedzialny
negatywnym skutkom oraz zwiększenie powierzchni terenów wolnych od hałasu	w miejscu chronionym		przedłożenia operatu akustycznego do pozwolenia na budowę	

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

3.2.2 Realizacja zadań własnych

1. Programy ochrony środowiska przed hałasem (POH) i ich aktualizacje

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Źródło finansowania: Budżet Państwa, WFOŚiGW w Toruniu

Koszt realizacji zadania: 676 500,00 zł

W 2023 roku opracowano Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwałą Nr III/72/24 z dnia 17 czerwca 2024 r. wraz z uzasadnieniem wynikającym z art. 42 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W analizowanych latach nie opracowywano aktualizacji.

2. Wyznaczenie „obszarów cichych” na terenach cennych przyrodniczo jako regionalnego produktu turystycznego

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku uznaje potrzebę zachowania obszarów o dobrej jakości akustycznej, zwanych „obszarami cichymi”, w celu ochrony europejskiego stanu akustycznego środowiska, a tym samym poprawy dobrostanu i jakości życia obywateli.

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego powstała pierwsza w Polsce ścieżka ciszy we Wdeckim Parku Krajobrazowym. Liczy ona 11 km długości i prowadzi przez malownicze i najcenniejsze przyrodniczo rejony parku. Jej główną atrakcją są dźwięki natury, bez hałasu cywilizacji, z natężeniem dźwięków na poziomie 35-38 decybeli. Trasa łączy osadę Stara Rzeką z jeziorem Piaseczno i przebiega po obszarze Natura 2000, pozwalając na odkrycie takich miejsc jak rezerwat jezioro Piaseczno i dolina rzeki Wdy.

W Programie ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego wyznaczono potencjalne obszary ciche na podstawie Wytycznych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska – „Dobre praktyki tworzenia obszarów cichych”. Podstawowym celem tworzenia obszarów cichych będzie spełnienie zasady prewencji, a więc zachowanie dobrych warunków akustycznych wszędzie tam, gdzie one jeszcze występują.

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Wytyczne zawarte w Dobrych Praktykach wskazują, aby obejmować obszarami cichymi takie tereny jak zabudowa związana ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży (tereny usług oświaty i nauki), tereny domów opieki (usług zdrowia), tereny szpitali w miastach (usług zdrowia), tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny „cichej” rekreacji (tereny rekreacyjno-wypoczynkowe). Dodatkowo do takich obszarów można zaliczyć tereny w strefie ochronnej „A” uzdrowiska, które z definicji powinny charakteryzować się nieuciążliwym klimatem akustycznym.

Tabela 15 Uzdrowiska na terenie województwa kujawsko-pomorskiego - potencjalne obszary ciche

Nazwa uzdrowiska	Powiat	Podstawy prawne nadania statusu uzdrowiska	Powierzchnia łączna uzdrowiska i stref uzdrowiskowych A, B, C (ha)
Ciechocinek	aleksandrowski	Zarządzenie MZiOS z dn. 25 lipca 1967 r. w sprawie wykazu miejscowości uznanych za uzdrowiska (M.P. Nr 45, poz. 228)	A – 313,9 B – 632,9 C – 679,2 powierzchnia uzdrowiska – 1526
Inowrocław	inowrocławski	Zarządzenie MZiOS z dn. 25 lipca 1967 r. w sprawie wykazu miejscowości uznanych za uzdrowiska (M.P. Nr 45, poz. 228)	A – 110 B – 203 C – 607 powierzchnia uzdrowiska – 920
Wieniec-Zdrój	włocławski	Zarządzenie MZiOS z dn. 25 lipca 1967 r. w sprawie wykazu miejscowości uznanych za uzdrowiska (M.P. Nr 45, poz. 228)	A – 120 B – 312 C – 1216 powierzchnia uzdrowiska - 1648

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

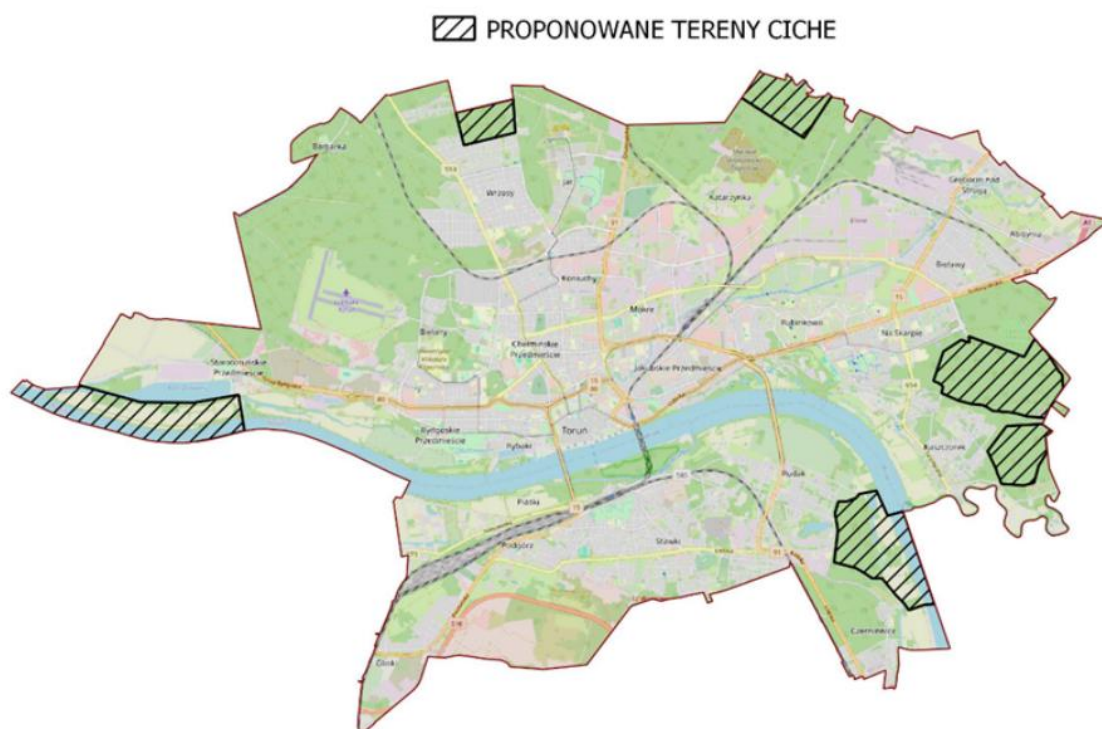
W POH przygotowano zestawienie potencjalnych obszarów cichych na terenie miast, które spełniają wszystkie założone kryteria. Poniżej wskazano potencjalne obszary, w obrębie których w drodze uchwały rada miasta może wyznaczyć obszary ciche w aglomeracji.

Rycina 2 Lokalizacja potencjalnych obszarów cichych na terenie Bydgoszczy

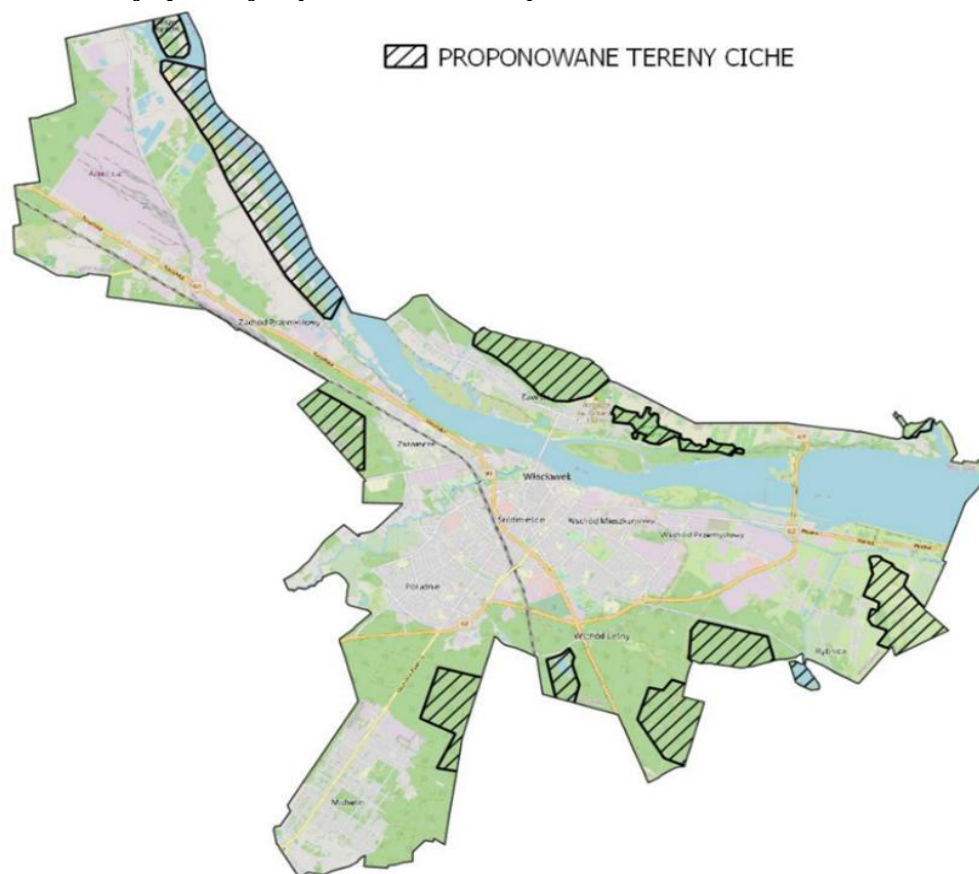
Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

Rycina 3 Lokalizacja potencjalnych obszarów cichych na terenie Torunia

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

Rycina 4 Lokalizacja potencjalnych obszarów cichych na terenie Włocławka

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

3. Zachowanie, uzupełnienie i nasadzenie zieleni izolacyjnej przy drogach wojewódzkich

Podmiot odpowiedzialny: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy

Koszt realizacji zadania w 2023 r.: 170 553,60 zł Koszt realizacji zadania w 2024 r.: 550 800,00 zł

W latach 2023–2024 w ramach zadania „Zachowanie, uzupełnienie i nasadzenie zieleni izolacyjnej przy drogach wojewódzkich” realizowano prace obejmujące pielęgnację istniejącego zadrzewienia, w tym przycinanie gałęzi, formowanie koron drzew oraz usuwanie uszkodzonych lub zagrażających bezpieczeństwu elementów roślinności. Działania te stanowiły element bieżącego utrzymania dróg wojewódzkich i miały na celu utrzymanie dobrego stanu zdrowotnego drzew oraz zachowanie funkcji ochronnych zieleni izolacyjnej, w szczególności w zakresie ograniczania hałasu i zanieczyszczeń komunikacyjnych.

4. Wdrażanie Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla województwa kujawsko-pomorskiego

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.

3.2.3 Realizacja zadań monitorowanych

W poniższej tabeli przedstawiony został stan realizacji zadań monitorowanych wyznaczonych w ramach obszaru interwencji zagrożenia hałasem.

Tabela 16 Realizacja zadań monitorowanych w ramach obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
1	Generalny pomiar ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich	GDDKiA	Generalny pomiar ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich przeprowadza się cyklicznie co 5 lat. Ostatni pomiar wykonano w latach 2020-2021., W analizowanym okresie sprawozdawczym nie realizowano zadania.				Zadanie ciągle
2	Monitoring hałasu głównych dróg krajowych i wojewódzkich oraz głównych linii kolejowych	Zarządcy dróg: GDDKiA, Zarząd Dróg Wojewódzkich, PKP S.A.	0,00	914 795,69 Koszty poniesione w ramach rozbudowy drogi wojewódzkiej	KFD Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 oraz środki własne	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad wykonała w latach 2023-2024 analizę prorealizyjną oddziaływania na środowisko drogi ekspresowej S-5 na odcinku Nowe Marzy – Bydgoszcz – Cotoń (odcinki 1-7)” – zadanie 3 – badanie rozprzestrzeniania się hałasu. W 2024 roku wykonano okresowy pomiar hałasu wprowadzanego do środowiska w związku z przebudową drogi krajowej nr 91 na odcinku Terespol – Stolno. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy w ramach realizacji zadania wykonał inwestycję pn. „Rozbudowa drogi Wojewódzkiej nr 548 Stolo-Wąbrzeźno od km 00+005 do km 26+619 z wyłączeniem węzła autostradowego w m. Lisewo od km 14+144 do km 15+146” cz. 1 – etap I od km 0+005 do km 14+144 oraz cz. 2 – etap II od km 15+146 do km 29+619 – rozbudowano i przebudowano skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 548 z drogami	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						publicznymi na odcinku objętym rozbudową drogi wojewódzkiej. Nawierzchnia w zakresie cz. 1 i cz. 2 została wykonana z w-wy ścieralnej SMA8, która poza wprowadzonymi ograniczeniami prędkości miała skutecznie obniżyć pomiary hałasu.	
3	Prowadzenie monitoringu hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOŚ Bydgoszcz	-	-	NFOŚiGW	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykonał pomiary hałasu komunikacyjnego w latach: 2023 <u>Hałas drogowy w miastach:</u> Solec Kujawski (4 punkty pomiarowe) Kcynia (4 punkty pomiarowe) Wąbrzeźno (1 punkt pomiarowy) <u>Hałas kolejowy:</u> Solec Kujawski (1 punkt pomiarowy) <u>Stałe stacje pomiarowe</u> (pomiary ciągłe na 4 stacjach): Bydgoszcz, Toruń, Włocławek, Grudziądz. 2024 <u>Hałas drogowy w miastach:</u> Brześć Kujawski (4 punkty pomiarowe), Gniewkowo (4 punkty pomiarowe), Szubin (4 punkty pomiarowe) <u>Hałas drogowy związany z oddziaływaniem autostrady A1 i drogi ekspresowej S5 w miejscowościach:</u> Nowa Wieś, gm. Włocławek (A1, 1 punkt pomiarowy), Aleksandrowo, gm. Dobrcz (S5, 1 punkt pomiarowy),	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						Borówno, gm. Dobrcz (S5, 1 punkt pomiarowy) <u>Hałas kolejowy:</u> Aleksandrów Kujawski (1 punkt pomiarowy) <u>Hałas lotniczy związany z działalnością Aeroklubu Kujawskiego w Inowrocławiu:</u> Jacewo (1 punkt pomiarowy), Inowrocław (1 punkt pomiarowy), <u>Stale stacje pomiarowe</u> (pomiar ciągły na 4 stacjach): Bydgoszcz, Toruń, Włocławek, Grudziądz. Ponadto sporządzono coroczną „Ocenę stanu akustycznego środowiska na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”.	
4	Prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska oraz decyzji na korzystanie ze środowiska w zakresie hałasu	WIOŚ Bydgoszcz	-	-	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy przeprowadził w 2023 r. 126 kontrole planowe w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska oraz decyzji na korzystanie ze środowiska w zakresie hałasu. W 2024 r. przeprowadzono 123 kontrole planowe we wskazanym zakresie.	Zadanie zrealizowane
5	Realizacja programów ochrony środowiska przed hałasem	Zarządzający głównymi drogami i liniami kolejowymi oraz miasta powyżej 100 000 mieszkańców	-	333 105,72	Środki własne	Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego to dokument, którego celem jest zarządzanie i kontrola hałasu w celu ochrony ludzi i środowiska przed negatywnymi skutkami uciążliwych dźwięków. Do nadzorowania działań wyznaczonych w Programie służą raporty z postępu ich realizacji.	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						Podmioty odpowiedzialne za realizację działań wskazanych w Programie są zobowiązane do zbierania i gromadzenia informacji o postępach realizacji zadań oraz sporządzania i przedkładania marszałkowi województwa raportu z postępu realizacji Programu za ubiegły rok. W ramach realizacji zadania Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy wykonał nawierzchnię typu BBTM w ramach inwestycji: „Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 251 od km 45+145 do km 46+800, odc. Młodocin – Pturek wraz z przebudową przepustu w km 46+216”. Miasto Bydgoszcz realizuje program ochrony środowiska przed hałasem poprzez: 1) wykonanie 20 pomiarów hałasu przemysłowego lub impulsywnego w ramach pomiarów interwencyjnych (2023 r. – 8 lokalizacji, 2024 – 12 lokalizacji), 2) wykonanie w 2023 r. analizy porealizacyjnej w odniesieniu do zrealizowanych na terenie miasta 2 inwestycji liniowych, 3) wykonanie badania poziomu hałasu w rejonie skrzyżowania ul. Studenckiej i Strzeleckiego w Bydgoszczy,	

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						4) w 2024r. wydano 2 decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu w oparciu o stwierdzone przekroczenia w ramach wykonanych pomiarów w 2023r. oraz z uwagi na brak skutecznych działań ze strony właściciela instalacji ograniczających ponadnormatywną emisję hałasu. Marszałek województwa kujawsko-pomorskiego nadal oczekuje na dostarczenie raportów z postępu realizacji Programu od pozostałych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadania.	
6	Sporządzanie strategicznych map hałasu dla głównych dróg i linii kolejowych oraz miast powyżej 100 000 mieszkańców	Zarządcy głównych dróg i linii kolejowych, Prezydenci Miast Bydgoszczy, Torunia i Włocławka	Strategiczne mapy hałasu, zgodnie z wymogami dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz art. 118 ustawy Prawo ochrony środowiska, wykonuje się co 5 lat. Mapy hałasu przygotowywane są dla głównych dróg, linii kolejowych oraz aglomeracji powyżej 100 000 mieszkańców. Ostatnie strategiczne mapy hałasu dla głównych dróg, linii kolejowych oraz miast powyżej 100 000 mieszkańców znajdujących się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego zostały opracowane w 2022 roku.				Zadanie ciągłe
7	Budowa dodatkowych ekranów akustycznych przy autostradzie A1 od węzła Czerniewice do granic z województwem łódzkim	GDDKiA	28 051 654,80	0,00	Budżet państwa	Budowę dodatkowych ekranów akustycznych przy autostradzie A1 od węzła Czerniewice do granic z województwem łódzkim zakończono w 2023 roku.	Zadanie zrealizowane
8	Budowa ekranów akustycznych na S10 na odcinku Bydgoszcz Błonie – Bydgoszcz Południe	GDDKiA	135 054,00	2 314 839,00	Budżet państwa	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad realizowała zadanie pn.: budowa ekranów akustycznych na S10 na odcinku Bydgoszcz Błonie –	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						Bydgoszcz Południe w latach 2024-2025.	
9	Budowa i rozbudowa dróg i obwodnic miejscowości z uwzględnieniem zachowania standardów akustycznych, wyszczególnionych w 1. Obszarze interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza” gdzie realizowane będą ekrany akustyczne (zadanie powiązane z 2 obszarem interwencji)	GDDKiA	Realizacja zadania, nakłady finansowe oraz źródła finansowania przedstawione zostały w tabeli nr 12 pn. „Realizacja zadań monitorowanych w ramach obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza” w pkt. 5, 6 i 7.				Zadanie zrealizowane
10	Budowa i rozbudowa dróg powiatowych i gminnych	Gminy, powiaty	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu: 98 902 016,36 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 369 356 548,90	Nakłady finansowe poniesione przez powiaty i miasta na prawach powiatu: 82 316 503,96 Nakłady finansowe poniesione przez gminy: 408 690 191,70	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Środki JST, Rządowy Fundusz Polski Ład, Fundusz Dróg, Samorządowy ch, Dofinansowanie z Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych, Europejski Fundusz Rolny na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, Lasy	Zadanie zrealizowane przez: Gminy: m. Aleksandrów Kujawski, Nieszawa, Aleksandrów Kujawski, Bądkowo, Koneck, Raciążek, Waganiec, Górzno, Jabłonowo Pomorskie, Bartniczka, Brodnica, Bobrowo, Świdziebnia, m. Brodnica, Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Chełmno, Lisewo, Stolno, m. Chełmno, Zbójno, m. Golub-Dobrzyń, Radzyń Chełmiński, Grudziądz, Świecie nad Osą, Kruszwica, Dąbrowa Biskupia, Rojewo, Dobrzyń nad Wisłą, Skępe, Bobrowniki, Chrostkowo, Lipno, Tłuchowo, Wielgie, m. Lipno, Strzelno, Kcynia, Mrocza, Gniewkowo, Szubin, Piotrków Kujawski, Dobrze, Osiećciny, Radziejów, Topólka, m. Radziejów, Brzuze, Skrwilno, m. Rypin, Kamień Krajeński, Sępólno Krajeńskie, Sośno, Nowe, Świecie, Bukowiec, Dragacz, Jeżewo, Pruszcz, Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka,	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
					Państwowe, Unia Europejska, Państwowy Fundusz Celowy, Fundusz Leśny	m. Chełmża, Gostycyn, Kęsowo, Lubiewo, Śliwice, Dębowa Łąka, Książki, Wąbrzeźno, Brześć Kujawski, Lubraniec, Baruchowo, Boniewo, Łabiszyn, Janowiec Wielkopolski, Żnin, Rogowo, m. Włocławek, m. Toruń, m. Bydgoszcz. Powiaty: chełmiński, toruński, tucholski, brodnicki, golubsko-dobrzyński, inowrocławski, nakielski, rypiński, świecki, wąbrzeski.	
11	Stosowanie nawierzchni o zredukowanej hałaśliwości (tzw. „cichych”) podczas przebudowy dróg	Gminy, powiaty	948 985,58	6 556 161,22	Środki własne JST, dofinansowanie ze środków Lasów Państwowych, PROW 2014-2020, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	Zadanie realizowane przez: Gminy: Stolno, Czernikowo, m. Toruń, m. Bydgoszcz. Powiaty: wąbrzeski.	Zadanie zrealizowane
12	Wyprowadzanie z centrów miast i terenów zabudowy mieszkaniowej ruchu tranzytowego i transportu ciężkiego	Gminy	79 950,00	1000,00	Środki własne JST	Zadanie realizowane przez gminy: Białe Błota, Radzyń Chełmiński, m. Toruń, m. Bydgoszcz	Zadanie zrealizowane
13	Działania w kierunku spowalniania ruchu drogowego na terenach miejskich	Gminy	3 942 111,46	312 324,02	Środki własne JST, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o. o.	Zadanie realizowane przez gminy: m. Brodnica, Białe Błota, m. Chełmno, Skępe, Szubin, Piotrków Kujawski, Świecie, Pruszcz, m. Chełmża, Wąbrzeźno, Janowiec Wielkopolski, m. Włocławek, m. Toruń, m. Bydgoszcz.	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
14	Wprowadzanie torowisk „cichych” i „zielonych” na modernizowanych liniach tramwajowych	Miasta Bydgoszcz, Grudziądz, Toruń	Koszty zadania zostały ujęte w punkcie „Rozwój systemu dróg pieszo-rowerowych i rowerów miejskich”		Środki własne JST, dofinansowanie UE	Zadanie realizowane przez gminy: m. Toruń, m. Bydgoszcz.	Zadanie zrealizowane
15	Rozwój zintegrowanych systemów transportu publicznego zbiorowego w dużych miastach i na obszarach powiązanych z nimi funkcjonalnie	Gminy, Powiaty	200 000,00		Środki własne JST	Zadanie realizowane przez: Gminy: Wielka Nieszawka, m. Toruń, m. Bydgoszcz. Powiaty: nakielski.	Zadanie zrealizowane
16	Rozwój systemu dróg pieszo-rowerowych wraz z niezbędną infrastrukturą	Gminy, powiaty	29 233 863,58	35 153 962,16	Środki własne JST, Rządowy Fundusz Polski Ład, Urząd Marszałkowski i Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusze sołeckie, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju Sp. z o. o.	Zadanie realizowane przez: Gminy: Koneck, Raciążek, Waganiec, Brodnica, m. Brodnica, Dobrcz, m. Chełmno, Świecie nad Osą, Kruszwica, Pakość, Rojewo, Lipno, Tłuchowo, Mrocza, Osiecin, Topólka, Brzuze, Skrwilno, Kamień Krajeński, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Bukowiec, Czernikowo, Zławieś Wielka, Wąbrzeźno, Boniewo, Żnin, m. Włocławek, m. Toruń, m. Grudziądz, m. Bydgoszcz. Powiaty: toruński, tucholski, golubsko-dobrzyński, bydgoski, inowrocławski, nakielski, rypiński, świecki.	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
17	Zachowanie, poprawa stanu i wprowadzanie nowej przydrożnej zieleni izolacyjnej	Gminy, powiaty	2 542 357,92	4 992 891,28	Środki własne JST, WFOŚiGW w Toruniu, Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	Zadanie realizowane przez: Gminy: Aleksandrów Kujawski, Jabłonowo Pomorskie, Brodnica, Bobrowo, m. Brodnica, Dobrcz, m. Chełmno, Zbójno, Gruta, Świecie nad Osą, Dąbrowa Biskupia, Dobrze, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Pruszcz, m. Chełmża, Wąbrzeźno, Brześć Kujawski, m. Grudziądz, m. Bydgoszcz. Powiaty: toruński, nakielski.	Zadanie zrealizowane
18	Wyznaczanie obszarów ciszy w miastach	Gminy	W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane				
19	Wprowadzanie do mpzp ustaleń odnośnie kształtowania warunków komfortu akustycznego dla terenów „wrażliwych”, a wynikające z programów ochrony środowiska przed hałasem	Gminy	118 155,31	48 879,00	Środki własne JST	Zadanie realizowane przez gminy: Aleksandrów Kujawski, m. Brodnica, m. Golub-Dobrzyń, Grudziądz, m. Inowrocław, Kcynia, Świecie, Jeżewo, Pruszcz, Czernikowo, Zławieś Wielka, Wąbrzeźno, m. Włocławek, m. Toruń, m. Bydgoszcz.	Zadanie zrealizowane

* Dane zawarte w kolumnie „wykonanie w latach 2023-2024” pochodzą od 95 gmin, które udzieliły odpowiedzi na ankietyzację. Zakres udzielonych odpowiedzi może się różnić w zależności od charakteru i stopnia realizacji poszczególnych zadań.

Źródło: Opracowanie na podstawie Programu ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030 oraz ankietyzacji jednostek samorządu terytorialnego województwa kujawsko-pomorskiego i instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań przeprowadzonej w lipcu 2025 r.

3.2.4 Analiza wskaźników monitorowania

Tabela 17 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Lp.	Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość w roku 2023	Wartość w roku 2024	Trend zmian
1.	Realizacja inwestycji wpływających na zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego	Zarządcy dróg, UM	Liczba inwestycji	7	8	↑

Źródło: Opracowanie na podstawie ogólnodostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz wyników ankietyzacji

3.3 Ocena realizacji celów i zadań w obszarze interwencji: Pola elektromagnetyczne

W ramach obszaru interwencji „Pola elektromagnetyczne” wyznaczono jeden cel, do którego przypisano konkretne kierunki działań, przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 18 Cel i kierunki działań wyznaczone w ramach obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Cel	Kierunek działań
Cel 1. Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym (PEM)	Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnej
	Zapobieganie niewłaściwej lokalizacji źródeł PEM

Źródło: Program ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego

3.3.1 Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w latach 2023-2024 w województwie kujawsko-pomorskim

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach albo ich zmniejszeniu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Monitoring pól elektromagnetycznych w Polsce jest prowadzony przez Inspekcję Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Jego celem jest obserwacja poziomu składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wytwarzanego w sposób sztuczny, w odniesieniu do dopuszczalnych wartości dla miejsc dostępnych dla ludności.

Podstawy prawne ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r., poz. 647, z późn. zm.), zgodnie z którą działania te mają na celu utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej wartości dopuszczalnych lub ich redukcję do tych poziomów, gdy są one przekroczone.

W latach 2023–2024 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego kontynuowano realizację zadań w ramach podsystemu monitoringu pól elektromagnetycznych, obejmującego obserwację poziomów sztucznie wytwarzanych pól elektromagnetycznych. Od 2021 roku punkty pomiarowe, w których wykonywane są okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w ramach państwowego monitoringu środowiska, wyznacza się dla każdego województwa w podziale na stałą sieć monitoringu oraz monitoring badawczy. W ramach stałej sieci monitoringu punkty pomiarowe wyznacza się w dwuletnich cyklach pomiarowych. Cykl trwający w latach 2023-2024 opierał się na punktach pomiarowych z cyklu 2021-2022.

W 2023 roku pomiary monitoringowe poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wykonano łącznie w 62 punktach pomiarowych – w 39 punktach w ramach stałej sieci monitoringu oraz w 23 punktach w ramach monitoringu badawczego. W 2024 roku

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

pomiary również wykonano łącznie w 62 punktach pomiarowych – w 40 punktach w ramach stałej sieci monitoringu i w 22 punktach w ramach monitoringu badawczego.

W poniższej tabeli przedstawiono podsumowanie wyników drugiego cyklu pomiarowego stałej sieci monitoringu pól elektromagnetycznych, realizowanego w latach 2023–2024, oraz wyników monitoringu badawczego prowadzonego w cyklu czteroletnim obejmującym lata 2021–2024.

Tabela 19 Zestawienie średniego natężenia pola elektromagnetycznego w podziale na powiaty

Powiat	II cykl stałej sieci monitoringu (łącznie w latach 2023-2024)		I cykl monitoringu badawczego (łącznie w latach 2021-2024)	
	Liczba punktów	Średnia arytmetyczna natężenia PEM [V/m]	Liczba punktów	Średnia arytmetyczna natężenia PEM [V/m]
m. Bydgoszcz	10	0,79	-	-
m. Toruń	4	1,68	-	-
m. Włocławek	4	0,44	-	-
m. Grudziądz	3	0,48	-	-
aleksandrowski	3	0,45	6	0,18
brodnicki	4	0,28	7	0,22
bydgoski	3	0,39	6	0,55
chełmiński	1	1,47	6	0,26
golubsko-dobrzyński	2	0,72	4	0,53
grudziądzki	2	0,15	4	0,44
inowrocławski	7	0,36	4	0,28
lipnowski	3	0,50	6	0,19
mogileński	3	0,58	2	0,36
nakielski	6	0,88	1	0,15
radziejowski	2	0,24	5	0,15
rypiński	1	0,43	5	0,39
sępoleński	3	0,26	1	0,15
świecki	4	0,85	8	0,38
toruński	1	0,32	8	0,36
tucholski	1	0,94	5	0,44
wąbrzeski	1	1,14	4	0,33
włocławski	6	0,32	7	0,32
żniński	5	0,36	2	0,27
województwo kujawsko-pomorskie	79	0,59	91	0,32

Źródło: Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2024 w województwie kujawsko-pomorskim

Analiza wyników wskazuje, że w II cyklu pomiarowym w stałej sieci monitoringu najwyższymi wynikami charakteryzowały się miasta w przedziale 100-200 tysięcy mieszkańców, czyli w przypadku województwa kujawsko-pomorskiego, miasto Toruń. Średnia ze wszystkich wyników pomiarów prowadzonych w ramach monitoringu badawczego ukształtowała się na bardzo niskim poziomie, nieznacznie przekraczającym próg oznaczalności sondy pomiarowej.

Do głównych źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, należą stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiowe i telewizyjne oraz linie energetyczne najwyższego napięcia. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego znajdują się 2483 stacje bazowe oraz 5 nadajników telewizyjnych DVB-T (stan na 17.06.2025 r.).³

³ Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2024 w województwie kujawsko-pomorskim

3.3.2 Realizacja zadań własnych i monitorowanych

Tabela 20 Realizacja zadań własnych i monitorowanych w ramach obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
Zadania własne							
1	Prowadzenie rejestru linii SN i WN – źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane				
Zadania monitorowane							
1	Prowadzenie monitoringu promieniowania elektromagnetycznego (PEM) i kontroli źródeł PEM	GIOŚ Bydgoszcz WIOŚ Bydgoszcz	-	-	NFOŚiGW	W latach 2023-2024 GIOŚ przeprowadził monitoring pól elektromagnetycznych łącznie w 124 punktach: - w 2023 roku w 62 punktach – 39 w ramach stałej sieci monitoringu (w miastach) i w 23 w ramach monitoringu badawczego (w gminach wiejskich), - w 2024 roku w 62 punktach – 40 w ramach stałej sieci monitoringu i 22 w ramach monitoringu badawczego Wykonano „Ocenę poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie kujawsko-pomorskim” oraz „Ocenę poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2024 w województwie kujawsko-pomorskim”.	Zadanie zrealizowane
2	Prowadzenie rejestru zgłoszeń PEM	Gminy	Zadanie realizowane w ramach wydatków bieżących			Zadanie realizowane przez gminy: Pruszcz, Janowiec Wielkopolski,	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						m. Włocławek, m. Toruń, m. Bydgoszcz.	
3	Wprowadzanie do mpzp zapisów uwzględniających ochronę przed oddziaływaniem PEM	Gminy	62 004,00	87 420,00	Środki własne JST	Zadanie realizowane przez gminy: m. Brodnica, m. Inowrocław, Kcynia, Świecie, Jeżewo, Pruszcz, Czernikowo, Zławieś Wielka, Żnin, m. Włocławek, m. Toruń, m. Bydgoszcz	Zadanie zrealizowane
4	Ograniczanie koncentracji źródeł PEM na etapie wydawania decyzji administracyjnych	Gminy	Zadanie realizowane w ramach wydatków bieżących			Zadanie realizowane przez gminy: Dobrcz, Świecie, Pruszcz, Czernikowo, Janowiec Wielkopolski, m. Toruń, m. Bydgoszcz	Zadanie zrealizowane

* Dane zawarte w kolumnie „wykonanie w latach 2023-2024” pochodzą od 95 gmin, które udzieliły odpowiedzi na ankietyzację. Zakres udzielonych odpowiedzi może się różnić w zależności od charakteru i stopnia realizacji poszczególnych zadań.

Źródło: Opracowanie na podstawie Programu ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030 oraz ankietyzacji jednostek samorządu terytorialnego województwa kujawsko-pomorskiego i instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań przeprowadzonej w lipcu 2025 r.

3.3.3 Analiza wskaźników monitorowania

Tabela 21 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszaru interwencji: Pole elektromagnetyczne

Lp.	Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość w roku 2023	Wartość w roku 2024	Trend zmian
1.	Ilość źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Gestor sieci i urządzeń	szt.	b.d.	2843	b.d.

Źródło: Opracowanie na podstawie ogólnodostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz wyników ankietyzacji

3.4 Ocena realizacji celów i zadań w obszarach: Gospodarowanie wodami i Gospodarka wodno-ściekowa

W ramach obszarów interwencji „Gospodarowanie wodami” i „Gospodarka wodno-ściekowa” wyznaczono łącznie 7 celów, do których przypisano konkretne kierunki działań, przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 22 Cele i kierunki działań wyznaczone w ramach obszarów interwencji: „Gospodarowanie wodami” i „Gospodarka wodno-ściekowa”

Cel	Kierunek działań
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami	
Cel 1. Zapobieganie utracie zasobów wodnych	Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi
Cel 2. Minimalizowanie występowania suszy	Racjonalizacja zużycia wody
	Zwiększenie możliwości retencyjnych
Cel 3. Ograniczenie ryzyka powodziowego	Modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej
	Zhamowanie wzrostu ryzyka powodziowego
Cel 4. Poprawa jakości wód	Nie dopuszczanie do zanieczyszczenia wód
Cel 5. Sukcesywne zwiększanie retencji wodnej	Zatrzymywanie wód opadowych i roztopowych w zlewniach
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	
Cel 1. Zapewnienie wystarczającej ilości wody na cele komunalne dobrej jakości	Prawidłowe działanie sieci i urządzeń wodociągowych
Cel 2. Zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwiania ścieków	Prawidłowe działanie sieci i urządzeń kanalizacyjnych

Źródło: Program ochrony środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030

3.4.1 Gospodarowanie wodami

Przez województwo kujawsko-pomorskie w osi południowy wschód – północny zachód przebiega dział wodny pierwszego rzędu. Dział ten rozdziela województwo na dorzecza dwóch rzek. Zdecydowaną większość obszaru województwa stanowi dorzecze Wisły (prawie 75%), jedynie zachodnia i południowo-zachodnia jego część to dorzecze Odry.

Wisła stanowi oś hydrograficzną województwa, a jej długość w granicach województwa wynosi około 205 km (z czego około 22 km na odcinku Zbiornika Włocławskiego). W jej obrębie na terenie województwa wyodrębnia się trzy zasadnicze odcinki: Zbiornik Włocławski, odcinek środkowy pomiędzy zaporą we Włocławku a ujściem Tążyny (odcinek podlegający silnej erozji) oraz odcinek dolny uregulowany od ujścia Tążyny do granicy z województwem pomorskim. Najważniejsze prawostronne dopływy Wisły to: Chełmiczka, Mień, Drwęca, Struga Toruńska, Dolny i Górny Kanał, Fryba, Kanał Główny i Osa, lewostronne: Zgłowiączka, Tążyna, Kanał Zielona Struga, Brda, Wda, Mątawa. Dorzecze Odry stanowi Noteć wraz ze swoimi bezpośrednimi dopływami Wełną i Łobżonką.

Poza Wisłą najdłuższymi rzekami na obszarze województwa są: Noteć (127 km), Drwęca (117 km), Brda (111 km), Zgłowiączka (79 km), Wda (62 km), Mień (54 km), Osa (50 km) i Tążyna (36 km).

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Uzupełnieniem sieci hydrograficznej jest szereg mniejszych dopływów wymienionych rzek. Poza naturalną siecią hydrograficzną w województwie występuje również system sztucznych połączeń – kanałów. Najważniejszym kanałem śródlądowym w regionie jest Kanał Bydgoski, łączący dorzecze Wisły i Odry. Obecnie jego długość wynosi 24,59 km, z czego większość, bo 18,28 km położone jest w dorzeczu Odry. Na kanale zlokalizowanych jest 6 śluz.

W województwie występuje również sieć kanałów melioracyjnych – służących do regulacji stosunków wodnych (m.in. kanał Bachorze, Ostrowo-Gopło) oraz kanały służące do przerzutu wód powierzchniowych (np. Wielki Kanał Brdy).

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego znajduje się 124 jezior o powierzchni powyżej 100 ha, z czego zaledwie 26 ma status niezagrożonych JCW. Jeziora przede wszystkim narażone są na presję rolniczą. Jedynie kilka jezior zagrożonych jest eutrofizacją ze źródeł komunalnych.

Województwo kujawsko-pomorskie ma przypisanych 342 jednolite części wód powierzchniowych, w tym 145 jednolitych części wód LW.

Województwo kujawsko-pomorskie jest jedynym województwem w kraju, które położone jest w obrębie trzech głównych pojezierzy. Najwięcej jezior występuje na Pojezierzu Brodnickim (Wielkie Partęczyny, Skarlińskie, Bachotek, Sosno i Płowęż), Pojezierzu Gnieźnieńskim (Gopło, Żnińskie Duże, Rogowskie i Wiecanowskie), Pojezierzu Dobrzyńskim (Ostrowite i Żalskie). Najmniejsza jeziorność występuje w Kotlinie Toruńskiej, Dolinie Noteci i Równinie Inowrocławskiej.

Wody podziemne poziomów użytkowych niemal na całym obszarze województwa są dobrej i zadowalającej jakości. Lokalnie w rejonach dużych zakładów przemysłowych występują zagrożenia o charakterze antropogenicznym.

W celu ochrony zasobów wód podziemnych o najwyższej wartości użytkowej, zwłaszcza na terenach pozbawionych osadów izolujących warstwę wodonośną od powierzchni terenu, wydzielono tzw. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. Są to zbiorniki o zasobach znaczących w skali kraju, wymagające ochrony prawnej. W województwie kujawsko-pomorskim wyznaczono dotychczas, głównie w czwartorzędowych warstwach wodonośnych, 17 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych oraz 2 Lokalne Zbiorniki Wód Podziemnych. Znajdują się one na różnych głębokościach, głównie w centralnej i południowej części województwa. W całości na terenie województwa położonych jest 7 zbiorników.

Wody podziemne ze względu na określone założenie gospodarowania ich zasobem zostały podzielone na Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Aktualny podział na 174 części wód obowiązuje od 2022 roku. Województwo kujawsko-pomorskie położone jest w granicach 19 JCWPd.⁴

⁴ Program Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030

3.4.2 Realizacja zadań własnych i monitorowanych

Tabela 23 Realizacja zadań własnych i monitorowanych w ramach obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami i Gospodarka wodno-ściekowa

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
Zadania własne w obszarze interwencji Gospodarowanie wodami							
1	Realizacja projektu pilotażowego z zakresu retencji dla potrzeb rolniczych i środowiskowych	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego	-	30 504,00	Budżet województwa	Realizacja projektu z zakresu retencji dla potrzeb rolniczych i środowiskowych jest zadaniem kluczowym o znaczeniu strategicznym, ujętym w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategia Przyspieszenia 2030+. Projekt znacząco przyczynia się do poprawy przyrodniczych warunków realizacji produkcji rolnej, w tym poprawy gospodarki wodnej w rolnictwie, który obejmuje przeciwdziałanie zjawisku suszy. Projekt obejmuje przedsięwzięcia: przywracające zdolności retencyjne naturalnych terenów podmokłych, odtwarzające tereny podmokłe, przywracające naturalne koryta rzeczne, odtwarzające oczka wodne, zwiększające powierzchnię i ilość zadrzewień śródpolnych, budowę lub remont urządzeń służących do retencjonowania wód (np. jazy, zastawki, podpiętrzenia). Ponadto, uwzględnia działania z zakresu edukacji oraz promocji dobrych praktyk w odniesieniu do kwestii klimatycznych, ochrony zasobów	Zadanie w trakcie realizacji

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						wodnych oraz szeroko pojmowanego bezpieczeństwa ekologicznego. Obecnie wciąż trwa etap przygotowania do realizacji projektu. Wniosek o dofinansowanie został złożony i trwa jego ocena.	
Zadania monitorowane w obszarze interwencji Gospodarowanie wodami							
1	Opracowanie bilansów hydrologicznych i rocznej dynamiki wód dla jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych w granicach województwa kujawsko-pomorskiego	PIG	-	-	-	Corocznie, w ramach zadań służby geologicznej wynikających z ustawy Prawo wodne PIG-PIB realizuje zadania dotyczące analizy rozkładu rocznej sumy poboru rejestrowanego oraz analizy rozkładu wielkości zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych w obszarach JCWPd.	Zadanie ciągle
2	Budowa kaskady odcinka Wisły od Warszawy do Gdańska – etap I: Budowa stopnia wodnego na Wiśle poniżej Włocławka w Siarzewie (708 km Wisły)	PGW Wody Polskie	-	-	-	Dla zadania brak jest zapewnionego źródła finansowania. Konsekwencją będzie brak możliwości realizacji projektu w zakładanym terminie. Trwa procedura odwoławcza od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 grudnia 2017 r., znak: WOO.4233.3.2016.KŚ.29. W dn. 23 grudnia 2024 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wydał decyzję znak : DOOS-WDŚI.420.53.2022.PCh.72 uchylającą decyzję RDOŚ w całości oraz odmawiającą określenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia (wpływ: 2 stycznia 2025 r.). Wody Polskie zaskarżyły decyzję GDOŚ do WSA w Warszawie dn.3 lutego 2025 r.	Zadanie w trakcie realizacji

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						(termin zgodny z ppsa). GDOŚ zawiadomieniem z dnia 24 marca 2025 r., znak DOOŚWDŚI.420.53.2022.PCh.75 poinformował o przekazaniu skargi do WSA w Warszawie.	
3	Prowadzenie kompleksowego monitoringu jakości wód rzek, jezior i zbiorników zaporowych	GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy	-	-	NFOŚiGW	W latach 2023-2024 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego GIOŚ prowadził badania jakości wód powierzchniowych rzecznych i zbiorników zaporowych: a) w 2023 r. – monitoringiem objęto 82 JCWP (w tym 2 JCWP zbiornikowe), b) w 2024 r. – monitoringiem objęto 79 JCWP (w tym 3 JCWP zbiornikowe). W latach 2023-2024 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego GIOŚ prowadził badania jakości wód powierzchniowych jeziornych: a) w 2023 r. – monitoringiem objęto 64 JCWP, b) w 2024 r. – monitoringiem objęto 67 JCWP. Na zlecenie GIOŚ – „Monitoring osadów dennych rzek i jezior w latach 2023-2024”, wykonawca zewnętrzny realizował pobory próbek i ocenę osadów dennych: a) w 2023 r. – monitoringiem objęto 17 ppk rzecznych (w tym 1 ppk na zbiorniku), 35 ppk jeziornych, b) w 2024 r. – monitoringiem objęto 13 ppk rzecznych (w tym	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						1 ppk na zbiorniku) i 25 ppk jeziornych. Obserwacje elementów hydromorfologicznych prowadzono w 2023 roku na: a) 41 JCWP rzecznych, b) 27 JCWP jeziornych W 2024 roku na: a) 40 JCWP rzecznych (w tym 3 JCWP zbiornikowych), b) 28 JCWP jeziornych W ustawowym terminie do 30 czerwca roku bezpośrednio następującego po roku wykonania badań dokonano klasyfikacji elementów biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych oraz klasyfikacji wskaźników stanu chemicznego z ww. JCWP objętych monitoringiem w danych latach. W 2024 roku wykonano ocenę eutrofizacji wód za lata 2020- 2023. Została ona sporządzona w oparciu o wyniki monitoringu z tych lat i dotyczyła jakości wód w punktach pomiarowo-kontrolnych (ppk). W tym zakresie oceniono 272 ppk: a) 176 ppk rzecznych (w tym 4 ppk zbiornikowe, b) 96 ppk jeziornych.	
4	Budowa obiektów małej retencji na terenie nadleśnictw RDLP w Toruniu	RDLP w Toruniu	615 344,22	-	POIŚ + środki PGL LP	Nadleśnictwa Lutówko, Trzebciny i Włocławek realizowały zadania poprzez budowę i przebudowę obiektów małej retencji w lasach.	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
5	Uporządkowanie gospodarki wodnej na Kujawach przez realizację projektu „Woda dla Kujaw – żywość dla Polski”	Rząd RP	W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane				
Zadania monitorowane w obszarze interwencji Gospodarka wodno-ściekowa							
1	Aktualizacja wyznaczenia obszaru i granicy aglomeracji	Samorządy gmin	59 240,00	86 479,68	Środki własne JST	Zadanie realizowane przez gminy: Aleksandrów Kujawski, Dobrcz, Osielsko, Grudziądz, Gniewkowo, Kruszwica, Dąbrowa Biskupia, Strzelno, Kcynia, Mrocza, Szubin, Piotrków Kujawski, Świecie, Bukowiec, Dragacz, Jeżewo, Pruszcz, Lubicz, m. Chełmża, Wąbrzeźno, Brześć Kujawski, Izbica Kujawska, Fabianki, Janowiec Wielkopolski, Żnin, m. Grudziądz, m. Bydgoszcz	Zadanie zrealizowane
2	Modernizacje oczyszczalni ścieków o przestarzałych technologiach	Samorządy gmin	106 558 910,80	62 313 929,79	Środki własne JST, WFOŚiGW w Toruniu, budżet państwa, Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych dofinansowane z PROW, ZWiK Sp. z o. o., dotacja z Ministerstwa, dotacja z UE, NFOŚiGW	Zadanie realizowane przez gminy: Aleksandrów Kujawski, Waganiec, Świdziebnia, m. Brodnica, Stolno, Łasin, Radzyń Chełmiński, Gniewkowo, Dąbrowa Biskupia, Złotniki Kujawskie, m. Inowrocław, Dobrzyń nad Wisłą, Bobrowniki, m. Lipno, Kcynia, Mrocza, Szubin, Dobrze, Skrwilno, Kamień Krajeński, Nowe, Świecie, Jeżewo, Pruszcz, Czernikowo, m. Chełmża, Boniewo, Fabianki, Janowiec Wielkopolski, m. Włocławek, m. Toruń, m. Bydgoszcz.	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
3	Budowa i rozbudowa sieci i urządzeń wodociągowych	Samorządy gmin	71 735 226,52	58 568 859,14	Środki własne JST, Rządowy Fundusz Polski Ład, WFOŚiGW w Toruniu, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, środki ZWiK, środki unijne, NFOŚiGW	Zadanie realizowane przez gminy: m. Aleksandrów Kujawski, Nieszawa, Aleksandrów Kujawski, Koneck, Waganiec, Górzno, Bartniczka, Brodnica, Bobrowo, m. Brodnica, Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Osielesko, Lisewo, Popowo Biskupie, Stolno, m. Chełmno, Zbójno, Łasin, Grudziądz, Gruta, Gniewkowo, Kruszwica, Pakość, Dąbrowa Biskupia, Rojewo, Złotniki Kujawskie, m. Inowrocław, Bobrowniki, Lipno, Tłuchowo, Wielgie, m. Lipno, Strzelno, Mrocza, Nakło nad Notecią, Szubin, Dobrze, Osieczyny, Topólka, m. Radziejów, Kamień Krajeński, Sośno, Nowe, Świecie, Bukowiec, Jeżewo, Pruszcz, Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka, m. Chełmża, Gostycyn, Kęsowo, Lubiewo, Śliwice, Brześć Kujawski, Chodecz, Baruchowo, Fabianki, Łabiszyn, Janowiec Wielkopolski, Żnin, m. Włocławek, m. Toruń, m. Grudziądz, m. Bydgoszcz.	Zadanie zrealizowane
4	Budowa i rozbudowa sieci i urządzeń kanalizacyjnych	Samorządy gmin	81 162 415,16	107 281 656,30	Środki własne JST, dotacje UE, WFOŚiGW w Toruniu, budżet państwa,	Zadanie realizowane przez gminy: m. Aleksandrów Kujawski, Nieszawa, Aleksandrów Kujawski, Koneck, Raciążek, Górzno, Bartniczka, Bobrowo, m. Brodnica, Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Osielesko, Chełmno, Lisewo,	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
					Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych Europejski Fundusz Rozwoju na rzecz Obszarów Wiejskich, Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju	Popowo Biskupie, Stolno, m. Chełmno, m. Golub-Dobrzyń, Łasin, Grudziądz, Gniewkowo, Kruszwica, Pakość, Dąbrowa Biskupia, Rojewo, Złotniki Kujawskie, m. Inowrocław, Bobrowniki, Lipno, Tłuchowo, m. Lipno, Mrocza, Nakło nad Notecią, Szubin, Piotrków Kujawski, Dobrze, Osięciny, Radziejów, Kamień Krajeński, Sośno, Nowe, Świecie, Dragacz, Jeżewo, Pruszcz, Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka, m. Chełmża, Gostycyn, Kęsowo, Lubiewo, Śliwice, Książki, Wąbrzeźno, Brześć Kujawski, Chodecz, Baruchowo, Fabianki, Łabiszyn, Janowiec Wielkopolski, Żnin, m. Włocławek, m. Toruń, m. Grudziądz, m. Bydgoszcz.	

* Dane zawarte w kolumnie „wykonanie w latach 2023-2024” pochodzą od 95 gmin, które udzieliły odpowiedzi na ankietyzację. Zakres udzielonych odpowiedzi może się różnić w zależności od charakteru i stopnia realizacji poszczególnych zadań.

Źródło: Opracowanie na podstawie Programu ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030 oraz ankietyzacji jednostek samorządu terytorialnego województwa kujawsko-pomorskiego i instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań przeprowadzonej w lipcu 2025 r.

3.4.3 Analiza wskaźników monitorowania

Tabela 24 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami i Gospodarka wodno-ściekowa

Lp.	Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość w roku 2023	Wartość w roku 2024	Trend zmian
Gospodarowanie wodami						
1	Inwestycje z zakresu retencji wodnej oraz ochrony przed skutkami suszy	UM	km – przyrost długości rowów o poprawionej przepustowości koryta	b.d.	b.d.	b.d.
2	Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową	GUS, Wojewoda	liczba osób	b.d.	b.d.	b.d.
3	Jakość cieków wodnych, udział wód pozaklasowych (wg oceny ogólnej)	GIOŚ	% udziału w ogólnej ilości punktów pomiarowych	Monitoringiem objęto 82 JCWP rzeczne (w tym 2 JCWP zbiornikowe): – w zakresie elementów biologicznych przebadano 64 JCWP, z czego w klasie 3, 4 i 5 było 57 JCWP (udział wód pozaklasowych – 89,1%), – w zakresie obserwacji hydromorfologicznych oceniono 41 JCWP, z czego 26 JCWP nie dotrzymało norm dla oceny dobrej (udział wód pozaklasowych – 63,4%), – w zakresie elementów fizykochemicznych przebadano 73 JCWP, z czego w klasie >2 było 52 JCWP (udział wód pozaklasowych – 71,2%), – w zakresie badania wskaźników z grupy 3.6 przebadano 19 JCWP, z czego nie stwierdzono JCWP, w której nie dotrzymano norm dla 2 klasy (udział wód pozaklasowych – 0%),	Monitoringiem objęto 79 JCWP rzecznych (w tym 3 JCWP zbiornikowe): – w zakresie elementów biologicznych przebadano 78 JCWP, z czego w klasie 3,4,i 5 było 62 JCWP (udział wód pozaklasowych - 79,5%), – w zakresie obserwacji hydromorfologicznych oceniono 40 JCWP, z czego 11 JCWP nie dotrzymało norm dla oceny dobrej (udział wód pozaklasowych – 27,5%), – w zakresie elementów fizykochemicznych przebadano 60 JCWP, z czego w klasie >2 było 49 JCWP (udział wód pozaklasowych – 81,7%), – w zakresie badania wskaźników z grupy 3.6 przebadano 12 JCWP, z czego 2 JCWP nie dotrzymały norm dla 2 klasy (udział wód pozaklasowych – 16,7%),	↑

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość w roku 2023	Wartość w roku 2024	Trend zmian
				– w zakresie badań wskaźników chemicznych przebadano 45 JCWP, z czego 27 JCWP notowano w klasie >1 (udział wód pozaklasowych – 60,0%).	– w zakresie badań wskaźników chemicznych przebadano 28 JCWP, z czego 13 JCWP notowano w klasie >1 (udział wód pozaklasowych – 46,4%).	
4	Jakość wód podziemnych, udział wód o bardzo dobrej i dobrej jakości	PIG	% udziału w ogólnej ilości punktów monitoringu	b.d.	b.d.	b.d.
5	Pobór wód podziemnych	GUS	dam ³	261 156,2	263 600,5	↑
Gospodarka wodno-ściekowa						
1	Ilość zużytej wody/1 mieszkańca na rok	GUS	m ³ /osoba	36,6	37,2	↑
2	Udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	GUS	% ogółu ludności	70,8	70,8	↑
3	Liczba zbiorników bezodpływowych	GUS	szt.	91 884	95 518	↑
4	Liczba oczyszczalni przydomowych	GUS	szt.	44 572	50 453	↑
5	Długość czynnej sieci wodociągowej	GUS	Km	25 064,5	25 230,6	↑
6	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	GUS	%	95,7	95,7	↑
7	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	GUS	km	8 988,2	9 086,9	↑
8	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	GUS	%	70,8	70,8	↑

Źródło: Opracowanie na podstawie ogólnodostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz wyników ankietyzacji

3.5 Ocena realizacji celów i zadań w obszarach: Zasoby geologiczne i Gleby

W ramach obszarów interwencji „Zasoby geologiczne” i „Gleby” wyznaczono łącznie 4 cele, do których przypisano konkretne kierunki działań, przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 25 Cele i kierunki działań wyznaczone w ramach obszarów interwencji: „Zasoby geologiczne” i „Gleby”

Cel	Kierunek działań
Obszar interwencji: Gleby	
Cel 1. Racjonalne pozyskiwanie zasobów kopalin	Wydawanie koncesji na eksploatację kopalin z poszanowaniem zasobów środowiska
Cel 2. Przywracanie środowisku terenów poeksploatacyjnych	Rekultywacja terenów po zakończonej eksploatacji złóż
Cel 3. Przeciwdziałanie rozwojowi procesów osuwiskowych	Zapewnienie właściwego ukształtowania powierzchni ziemi
Obszar interwencji: Zasoby geologiczne	
Cel 1. Ochrona zasobu gleb najwyższych klas bonitacyjnych (kluczowego zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej)	Ograniczenie przeznaczania gleb klas I-III na cele nierolnicze
	Zapewnienie właściwego użytkowania zasobów glebowych
Cel 2. Poprawa stanu i walorów użytkowych zasobów glebowych	Dążenie do sprawnego funkcjonowania systemów melioracyjnych na terenach użytków rolnych
	Rekultywacja gleb zdegradowanych
	Rozwój rolnictwa ekologicznego

Źródło: Program ochrony środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030

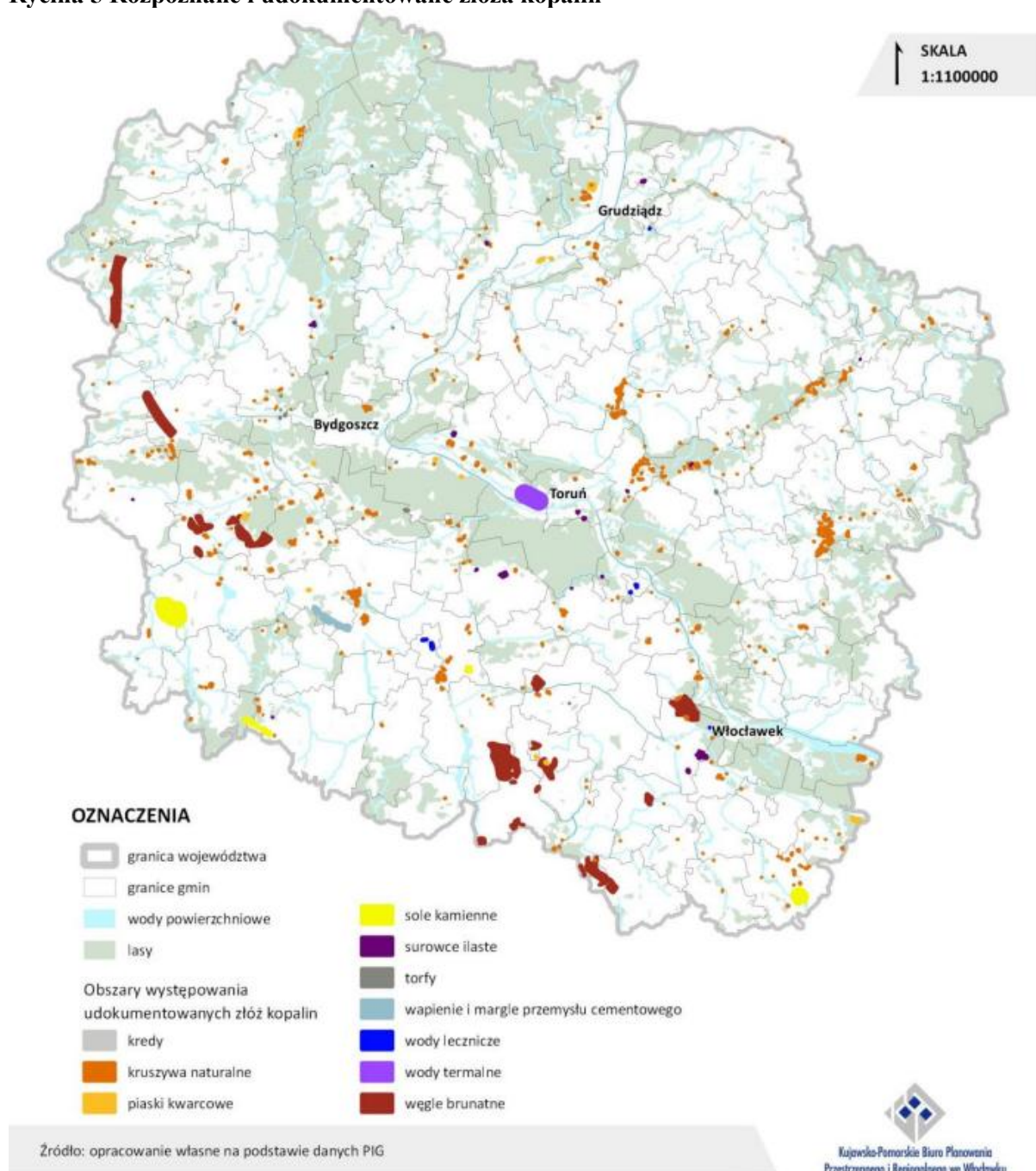
3.5.1 Zasoby geologiczne

Obszar województwa kujawsko-pomorskiego leży na styku dwóch wielkich struktur geologicznych (linia Szczecinek – Chojnice – Bydgoszcz – Solec Kujawski – Toruń – Włocławek). Na wschodzie jest to platforma wschodnioeuropejska, składająca się ze skał metamorficznych i magmowych, zalegających płytko w podłożu. Natomiast na zachodzie rozciąga się obszar fałdowań paleozoicznych, z podłożem głęboko zalegającym i skałami mocno przeobrażonymi przez ruchy górotwórcze. Granicę między tymi platformami tworzy strefa rozłamów wglębnych z przylegającym od zachodu wałem pomorsko-kujawskim.

Obszar województwa kujawsko-pomorskiego charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą geologiczną, która determinuje występowanie surowców naturalnych. Naturalne nagromadzenie minerałów i skał oraz innych substancji stałych, gazowych i ciekłych, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą nazywa się złożem kopaliny, wg obowiązującej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze. W omawianej ustawie występują kopaliny, których złoża objęte są własnością górnictw: m.in. węglowodory, węgiel kamienny, węgiel brunatny, sól kamienna, sole potasowe, sole potasowo-magnezowe, gips i kamienie szlachetne. Ponadto do własności górnictwa należą złoża wód leczniczych, wód termalnych i solanek. Pozostałe niewymienione złoża kopalin są objęte prawem własności gruntowej. W „Bilansie zasobów złóż kopalin w Polsce” (wg stanu na

31.12.2020 r.) opracowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny-Państwowy Instytut Badawczy, rozpoznano i udokumentowano 819 złóż na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego.⁵

Rycina 5 Rozpoznane i udokumentowane złoża kopalin

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego. KPBPPiR, 2021

⁵ Program Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030

3.5.2 Gleby

Pokrywa glebowa województwa kujawsko-pomorskiego wykazuje zróżnicowanie przestrzenne, uwarunkowane przede wszystkim występowaniem skał macierzystych – utworów plejstocénskich przyniesionych z północy przez lodowiec oraz utworów holocénskich, takich jak aluwia, deluwia czy torfy, ale również rzeźbą terenu i warunkami wodnych. Kształtowała się pod wpływem zróżnicowanej roślinności naturalnej, której obecne występowanie zostało ograniczone lub zmodyfikowane w wyniku działalności człowieka. Jednorodne warunki klimatyczne nie miały zdecydowanego wpływu na obecne zróżnicowanie pokrywy glebowej województwa. Jednak położenie w strefie wilgotnej pasa subborealnego wpłynęło na ogólną specyfikę większości gleb autogenicznych, gdzie w wyniku przewagi opadów nad parowaniem następowało wmywanie rozpuszczalnych związków mineralnych w głąb profili glebowych i zakwaszanie poziomów powierzchniowych.

Na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego wyróżniono 13 asocjacji tj. grup typów gleb, w obrębie których występują typy główne, towarzyszące i akcesoryczne.

Ponad połowę powierzchni gleb województwa zajmują asocjacje gleb występujące w obszarach wysoczyzn morenowych, zbudowanych z glin lodowcowych. Należą do nich gleby płowe (22,8%), gleby płowe i deluwialne (23,7%) oraz czarne ziemie (4,7%).

Z piaskami i żwirami wodnolodowcowymi obszarów sandrowych Borów Tucholskich i Równiny Urszulewskiej oraz piaskami i żwirami rzecznyymi występującymi na niezawydmionych terasach nadzalewowych doliny Wisły, Noteci – Warty oraz w dolinach rzecznych Drwęcy, Brdy i Wdy związane są asocjacje zdominowane przez gleby rdzawe, gleby rdzawe i arenosole, gleby rdzawe i bielicowe. Naturalnie porośnięte były przez uboższe warianty lasów liściastych, ale obecnie występują głównie pod monokulturami sosnowymi – w skutek czego ulegają procesowi bielicowania. Pomimo stosunkowo małej żyzności częściowo użytkowane są rolniczo. Jako gleby akcesoryczne dla asocjacji związanych z glebami rdzawymi, w obniżeniach terenowych, na skutek płytkiego zalegania wód gruntowych, tworzą się gleby murszaste albo organiczne gleby torfowe, a w miejscach nagromadzenia dużych ilości żelaza przy dolnych załomach stoków teras pradolinnych – gleby ochrowe.

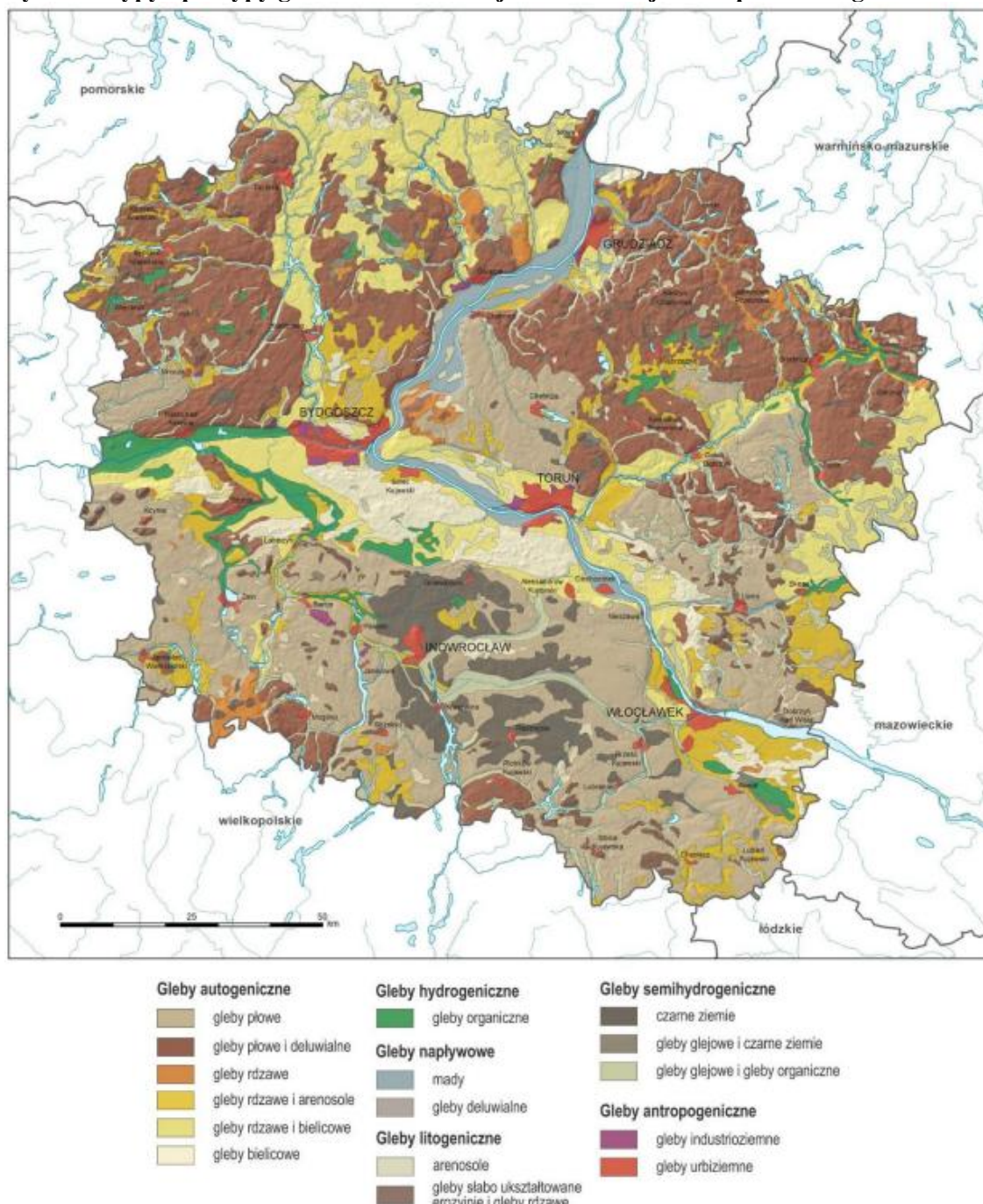
Asocjacja gleb bielicowych stanowi około 5% powierzchni gleb województwa. W miejscach o utrudnionym drenażu tworzą się gleby glejobielicowe, a w obniżeniach terenowych – zagłębieniach śródwymowych: gleby murszaste, gleby torfowe, a także gleby śródwymowe wzbogacane w żelazo.

Na równinach zalewowych większych dolin rzecznych, głównie w dolinie Wisły i częściowo w dolinie Osy, występują mady. Ich asocjacja stanowi 3,4% powierzchni gleb województwa. W dolinie Noteci wyróżnić można natomiast największe na terenie województwa obszary gleb organicznych (3,2% powierzchni gleb województwa), z dominacją gleb torfowych torfowisk niskich, a w miejscach silnie zmeliorowanych – gleb murszowych. Natomiast w obrębie rynien subglacialnych, gdzie występują dna niewielkich dolin rzecznych czy zagłębienia wypełnione osadami jeziornymi wytworzyły

się gleby glejowe, którym towarzyszą różne typy gleb organicznych i czarne ziemie. Asocjacja ta stanowi blisko 8% powierzchni gleb województwa.

Ponadto na terenach miejskich o zwartej zabudowie oraz na obszarach przemysłowych i poprzemysłowych występują gleby antropogeniczne, silnie przekształcone zarówno mechanicznie, jak i chemicznie – gleby urbiziemne i industrioziemne. Zajmują 1,3% ogólnej powierzchni gleb województwa – głównie w granicach Bydgoszczy, Torunia, Włocławka, Grudziądza czy Inowrocławia.⁶

Rycina 6 Typy i podtypy gleb na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Internetowy Atlas Województwa Kujawsko-Pomorskiego

⁶ Program Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030

3.5.3 Realizacja zadań monitorowanych w obszarze interwencji Zasoby geologiczne

1. Identyfikacja złóż kopalin o znaczeniu strategicznym dla państwa i województwa

Podmiot odpowiedzialny: Główny Geolog Kraju

W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.

2. Określenie sposobu rekultywacji terenów poeksploatacyjnych

Podmiot odpowiedzialny: Geolodzy powiatowi

Źródło finansowania: budżety powiatów

Powiat toruński

Dla złoża Tuchola IVA w gminie Tuchola przyjęto rekultywację w kierunku rolniczym, co oznacza, że po zakończeniu eksploatacji teren zostanie przywrócony do użytkowania rolniczego poprzez wyrównanie i ukształtowanie powierzchni, przykrycie warstwą urodzajną oraz obsianie roślinnością trawiastą lub uprawną, tak aby mógł pełnić funkcję gruntów rolnych.

Powiat bydgoski

W 2023 roku zrekultywowano w kierunku rolnym teren o powierzchni 1,66 ha w miejscowości Bożenkowo, gmina Osielsko. W 2024 roku przeprowadzono rekultywację w kierunku rolnym na powierzchni 1,18 ha w miejscowości Prądocin, gmina Nowa Wieś Wielka.

Powiat golubsko-dobrzyński

W ramach określania sposobu rekultywacji terenów poeksploatacyjnych wydawane były decyzje administracyjne określające kierunek rekultywacji oraz decyzje o uznaniu rekultywacji terenu za zakończoną. Decyzje te stanowiły podstawę do przywrócenia gruntom wartości użytkowych zgodnie z ustalonym kierunkiem, w tym głównie rolniczym.

Powiat inowrocławski

W latach 2023–2024 w powiecie inowrocławskim prowadzone były prace związane z rekultywacją terenów poeksploatacyjnych złóż kruszywa naturalnego. W tym czasie określano kierunki rekultywacji oraz uznawano zakończone prace rekultywacyjne, wydając stosowne decyzje administracyjne. Poniżej przedstawiono zestawienie działań:

- określono rolny kierunek rekultywacji terenów poeksploatacyjnych złoża kruszywa naturalnego LUDKOWO IX, położonego na dz. nr 122/2, 123/2, 124/2, 125/1 i 126/2 obręb Ludkowo, gm. Pakość, umożliwiający powstanie zbiornika wodnego – decyzja Starosty Inowrocławskiego z 22 czerwca 2023 r. znak OSR.6122.1.2023,
- uznano za zakończoną rekultywację terenów poeksploatacyjnych złoża kruszywa naturalnego OSIEK WIELKI IV położonego na części działki nr 71 obręb Osiek Wielki, gm. Rojewo

**Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata
2023 - 2024**

(kierunek rolny – zbiornik wodny) – decyzja Starosty Inowrocławskiego z 26 lipca 2023 r. znak GN.II.6122.1.4.2023,

- określono rolny kierunek rekultywacji terenów poeksploatacyjnych złoża kruszywa naturalnego WOJDAL XXXI – pole I o powierzchni 214 556 m² i pole II o powierzchni 33 196 m², położonego na dz. nr 57/1, 57/2, 57/3, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 69/3, 69/4, 69/5, 69/8, 70/4, 70/5, 85/1, 85/2, 86/1 i 86/3 obręb Wojdał, gm. Pakość, umożliwiający powstanie zbiornika wodnego o powierzchni ok. 21 ha – decyzja Starosty Inowrocławskiego z 20 września 2023 r. znak OSR.6122.5.2023,
- określono rolny kierunek rekultywacji terenów poeksploatacyjnych złoża kruszywa naturalnego WOJDAL XXVIII – pole A o powierzchni 54 653 m² i pole B o powierzchni 102 801 m², położonego na dz. nr 42/2, 42/3, 42/18, 42/19, 42/21, 48/5, 48/6, 112/1, 112/7 i 112/8 obręb Wojdał, gm. Pakość, umożliwiający powstanie dwóch zbiorników wodnych o łącznej powierzchni ok. 15 ha – decyzja Starosty Inowrocławskiego z 19 września 2023 r. znak OSR.6122.6.2023,
- uznano za zakończoną rekultywację terenów poeksploatacyjnych złoża kruszywa naturalnego LUDKOWO VII położonego na dz. nr 31/1, 32/1, 33/4, 44, 48/2, 49, 50, 53/1, 53/3, 53/4, 55/2, 55/3, 55/4, 55/6, 55/7, 55/8, 41/1, 42/1, 43/1, 59/2, 60 i 61 o łącznej powierzchni 17,6 ha obręb Ludkowo, gm. Pakość (kierunek rolno-wodny – dwa zbiorniki wodne) – decyzja Starosty Inowrocławskiego z 3 listopada 2023 r. znak GN.II.6122.1.6.2023,
- uznano za zakończoną rekultywację terenów poeksploatacyjnych złoża kruszywa naturalnego LUDKOWO 8, położonego na dz. nr 31/1, 32/1, 32/3, 33/4, 49 i 50 o łącznej powierzchni 7,7 ha obręb Ludkowo, gm. Pakość (kierunek rolno-wodny – dwa zbiorniki wodne) – decyzja Starosty Inowrocławskiego z 3 listopada 2023 r. znak GN.II.6122.1.6.2023,
- określono rolny kierunek rekultywacji terenów poeksploatacyjnych złoża kruszywa naturalnego „TUPADŁY-PRZEDBOJEWICE II – Pole A”, położonego na dz. nr 211/8 obręb Tupadły_1, gm. Inowrocław, umożliwiający powstanie zbiornika wodnego – decyzja Starosty Inowrocławskiego z 27 lutego 2024 r. znak OSR.6122.7.2023,
- określono inny kierunek rekultywacji terenów poeksploatacyjnych złoża kruszywa naturalnego „TUPADŁY-PRZEDBOJEWICE II – Pole B”, położonego na dz. nr 1/7 obręb Przedbojewice, gm. Kruszwica, umożliwiający powstanie zbiornika wodnego – decyzja Starosty Inowrocławskiego z 27 lutego 2024 r. znak OSR.6122.8.2023,
- uznano za zakończoną rekultywację terenów poeksploatacyjnych złoża kruszywa naturalnego LUDKOWO IX, położonego na dz. nr 122/2, 123/2, 124/2, 125/1 i 126/2 obręb Ludkowo, gm. Pakość (kierunek rolny – zbiornik wodny) – decyzja Starosty Inowrocławskiego z 18 lipca 2024 r. znak GN.II.6122.1.5.2024.

Powiat nakielski

W ostatnich latach w gminach Szubin i Nakło nad Notecią prowadzono prace związane z rekultywacją terenów poeksploatacyjnych wyrobisk po dawnych kopalniach oraz z ustaleniem kierunków rekultywacji dla gruntów po eksploatacji kruszyw naturalnych. Poniżej przedstawiono zestawienie działań administracyjnych:

- uznanie rekultywacji gruntów wyrobiska poeksploatacyjnego po byłej kopalni SKÓRZEWO na działce nr ewidencyjny 67/17 obręb Skórzewo, gm. Szubin za zakończoną,
- ustalenie rolnego kierunku rekultywacji wyrobiska po eksploatacji kopaliny, kruszywa naturalnego ze złoża SMOLNIKI II położonego na działce ewidencyjnej numer 102/5 obręb Smolniki, gmina Szubin, powiat nakielski,
- ustalenie rolnego kierunku rekultywacji wyrobiska po eksploatacji kopaliny, kruszywa naturalnego ze złoża DĄBRÓWKA SŁUPSKA II/1 położonego na działce ewidencyjnej numer 149/2 obręb Dąbrówka Słupska, gmina Szubin, powiat nakielski,
- uznanie rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego po byłej kopalni KOŁACZKOWO I na działkach ewidencyjnych numer 114/66 i 114/68 obręb Kołaczkowo za zakończoną,
- uznanie rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego po byłej kopalni PATEREK VIII na działkach ewidencyjnych numer 1550/2, 9/13 i 1549/3 obręb Paterek, gmina Nakło nad Notecią, powiat nakielski za zakończoną,
- uznanie rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego po byłej kopalni SŁONAWKI 5 na części działek ewidencyjnych numer 269/2, 269/3 i 271/1 obręb Słonawy, gmina Szubin, powiat nakielski za zakończoną,
- uznanie rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego po byłej kopalni SMOLNIKI I na działkach ewidencyjnych numer 100/3 i 100/4 obręb Smolniki, gmina Szubin powiat nakielski za zakończoną,
- uznanie rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego po byłej kopalni WRZOSY I na działce ewidencyjnej numer 5/2 obręb Wrzosa, gmina Szubin powiat nakielski za zakończoną.

Powiat rypiński

W latach 2023-2024 przeprowadzono rekultywację terenów poeksploatacyjnych złóż kopaliny pospolitej na terenie powiatu rypińskiego. Poniżej przedstawiono zestawienie wykonanych prac:

- rekultywacja terenów poeksploatacyjnych złoża kopaliny pospolitej o pow. 1,66 ha na działce nr 104/2 w obrębie Huta Chojno,
- rekultywacja terenów poeksploatacyjnych złoża kopaliny pospolitej o pow. 1,999 ha na działce nr 45 w obrębie Sadłowo Rumunki,
- rekultywacja terenów poeksploatacyjnych złoża kopaliny pospolitej o pow. 1,97 ha na działce nr 266 w obrębie Stępowo,

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

- rekultywacja terenów poeksploatacyjnych złoża kopaliny pospolitej o pow. 1,98 ha na działce nr 274/1 w obrębie Stępowo,
- rekultywacja terenów poeksploatacyjnych złoża kopaliny pospolitej o pow. 0,29 ha na działce nr 96/2 i o pow. 2,20 ha na działce nr 96/3 w obrębie Lamkowizna.

Powiat świecki

W ramach prac związanych z rekultywacją terenów poeksploatacyjnych ustalono rolno-wodny kierunek rekultywacji gruntów poeksploatacyjnych złoża piasku „KONOPAT I”, znajdującego się na działce nr 32, obręb 0022 Wielki Konopat, gmina Świecie, co pozwala na przywrócenie wartości użytkowych terenu oraz umożliwia jego późniejsze wykorzystanie zarówno rolnicze, jak i wodne.

Powiat żniński

W 2023 roku w powiecie żnińskim starosta wydawał decyzje z zakresu rekultywacji gruntów po eksploatacji złóż kopalin, w wyniku czego wydano jedną decyzję uznającą rekultywację gruntów za zakończoną oraz jedną decyzję ustalającą kierunek rekultywacji dla terenu po eksploatacji złoża kopaliny. W 2024 roku w powiecie żnińskim wydano natomiast pięć decyzji uznających rekultywację gruntów za zakończoną oraz dwie decyzje ustalające kierunek rekultywacji dla terenów po eksploatacji złóż kopalin.

3.5.4 Realizacja zadań własnych i monitorowanych w obszarze interwencji

Gleby

1. Identyfikacja zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, kluczowej dla prowadzenia działalności rolniczej, dla zapewnienia racjonalnej polityki przestrzennej „Kluczowy zasób Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej”

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

W ramach realizacji zadania Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego wyznaczyło „Kluczowy zasób Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej” – część opisową. Zadanie realizowano bezpłatnie.

2. Ograniczanie przeznaczania gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze

Podmiot odpowiedzialny: Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Minister rolnictwa

W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.

3. Opracowanie i wdrożenie Programu rozwoju retencji dla celów rolniczych i środowiskowych w województwie kujawsko-pomorskim

Podmiot odpowiedzialny: Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego

W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.

4. Prowadzenie monitoringu gleb w cyklu 5-letnim

Podmiot odpowiedzialny: Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach na zlecenie GIOŚ

W latach 2023-2024 nie były prowadzone żadne badania w ramach zadania PMŚ Monitoring chemizmu gleb ornych Polski. Kolejny siódmy cykl pomiarowy realizowany jest w roku 2025. Na terenie woj. kujawsko-pomorskiego zlokalizowanych jest 13 punktów pomiarowych monitoringu chemizmu gleb ornych Polski:

- miejscowość Mrocza; Gmina Mrocza – powiat nakielski,
- miejscowość Legbąd; Gmina Tuchola – powiat tucholski,
- miejscowość Bydgoszcz Łegnowo; Gmina m. Bydgoszcz,
- miejscowość Stary Toruń; Gmina Zławieś Wielka – powiat toruński,
- miejscowość Głogówko Królewskie; Gmina Świecie – powiat świecki,
- miejscowość Jeleniec; Gmina Popowo Biskupie – powiat chełmiński,
- miejscowość Lembarg; Gmina Jabłonowo Pomorskie – powiat brodnicki,
- miejscowość Rypin; Gmina Rypin – powiat rypiński,
- miejscowość Czewujewo; Gmina Barcin – powiat żniński,
- miejscowość Zalesie Barcińskie; Gmina Barcin – powiat żniński,
- miejscowość Przedbojewice; Gmina Kruszwica – powiat inowrocławski,
- miejscowość Łęg Witoszyn; Gmina Fabianki – powiat włocławski,
- miejscowość Lipno; Gmina Lipno – powiat lipnowski.

3.5.5 Analiza wskaźników monitorowania

Tabela 26 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszarów interwencji: Zasoby geologiczne i Gleby

Lp.	Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość w roku 2023	Wartość w roku 2024	Trend zmian
Zasoby geologiczne						
1	Powierzchnia terenów wymagających rekultywacji	GUS	ha	3 075	3 109	↑
2	Powierzchnia poeksploatacyjnych terenów zrehabilitowanych	GUS	ha	66	164	↑
Gleby						
1	Powierzchnia użytków rolnych z pozytywną opinią na przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne	GUS	ha	48	35	↓
2	Powierzchnia terenów zrehabilitowanych w kierunku rolniczym	GUS	ha	40	27	↑

Źródło: Opracowanie na podstawie ogólnodostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz wyników ankietyzacji

3.6 Ocena realizacji celów i zadań w obszarze: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W ramach obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” wyznaczono 1 cel, do którego przypisano konkretne kierunki działań, przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 27 Cel i kierunki działań wyznaczone w ramach obszaru interwencji: „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”

Cel	Kierunek działań
Cel 1. Racjonalna gospodarka odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami	Zapobieganie powstawaniu odpadów
	Ograniczenie ilości odpadów przeznaczonych do składowania
	Ograniczenie oddziaływania na środowisko

Źródło: Program ochrony środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030

3.6.1 Plany gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego

Plany gospodarki odpadami opracowuje się dla osiągnięcia celów założonych w polityce ochrony środowiska, oddzielenia tendencji wzrostu ilości wytwarzanych odpadów i ich wpływu na środowisko od tendencji wzrostu gospodarczego kraju, wdrażania hierarchii sposobów postępowania z odpadami oraz zasady samowystarczalności i bliskości, a także utworzenia i utrzymania w kraju zintegrowanej, i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska.

Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego zawiera następujące główne części:

- analizę stanu gospodarki odpadami na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie poszczególnych rodzajów odpadów według stanu ilościowego;
- prognozę demograficzną dla gmin województwa i prognozę zmian w zakresie gospodarki odpadami;
- cele i kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarowania odpadami;
- harmonogram realizacji zadań.

W okresie sprawozdawczym trwania Raportu obowiązywał Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028.

Dla potrzeb niniejszego raportu wskazano informacje nt. wybranych zagadnień gospodarki odpadami w województwie kujawsko-pomorskim w oparciu o dane z obecnie obowiązującego „Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2023-2028 z perspektywą na lata 2029-2034”.

W województwie funkcjonują dwa banki żywności: w Toruniu (ul. Sikorskiego 27/29) i w Grudziądzu (ul. Dąbrowskiego 11/13), które w ramach ogólnopolskiej struktury organizacji

pozarządowych prowadzą szereg projektów i inicjatyw umożliwiających gromadzenie i dystrybucję żywności dla osób potrzebujących.

Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów zakłada wykorzystanie gminnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), jako miejsc w których może być realizowana funkcja punktów napraw i punktów przygotowania do ponownego użycia. Poniżej przedstawiono liczbę PSZOK na terenie województwa kujawsko-pomorskiego oraz masę odpadów zebranych.

Tabela 28 Liczba PSZOKów i masa odpadów zebranych

PSZOK/lata	2022	2023	2024
Liczba PSZOK na terenie województwa kujawsko-pomorskiego [szt.]	126	128	129
Ilość selektywnie zebranych odpadów komunalnych [tys. Mg]*	27,57	29,56	35,39

* Ilość selektywnie zebranych odpadów komunalnych bez odpadów budowlanych i rozbiórkowych

Źródło: Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2023-2028 z perspektywą na lata 2029-2034

W roku 2024 w województwie funkcjonowało 129 PSZOK, w tym samym roku zebrano łącznie 35,39 tys. Mg odpadów. Zbieranie odpadów w PSZOK stanowi ok. 5% wszystkich odpadów komunalnych odebranych i zebranych. Dotychczasowe działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, podejmowane w województwie, są skuteczne i efektywne, lecz nie są wystarczające. Wymagane jest dalsze poszerzanie działań, w tym finansowe i organizacyjne wspieranie organizacji i podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić działania na rzecz zapobiegania powstawaniu odpadów.

W roku 2021, na etapie sporządzania projektu WPGO-2028, przeprowadzono analizę techniczną wszystkich Instalacji komunalnych w kontekście dostosowania do wymagań technicznych i technologicznych określonych w przepisach prawa. Pod pojęciem instalacji komunalnej Rozdział: 3. Analiza aktualnego stanu gospodarki odpadami Strona: 31 określono instalację do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z przetwarzania tych odpadów, zapewniającą:

- mechaniczno-biologiczne przetwarzanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielanie z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku lub
- składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Tabela 29 Lista funkcjonujących instalacji komunalnych (marzec 2025)

Lokalizacja instalacji	Rodzaj instalacji	Zarządzający/ Właściciel
BLADOWO gmina Tuchola 89-500 Tuchola	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Przedsiębiorstwo Komunalne w Tucholi Sp. z o. o. ul. Świecka 68 89-500 Tuchola
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
SULNÓWKO gmina Świecie Sulnówko 74C 86-100 Świecie	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Przedsiębiorstwo Unieszkodliwiania Odpadów „EKO-Wisła” Sp. z o. o. Sulnówko 74C 86-100 Świecie
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
ZAKURZEWO gmina Grudziądz 86-300 Grudziądz	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnia Sp. z o. o. ul. Mickiewicza 28/30 86-300 Grudziądz
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
LIPNO gmina Lipno ul. Wyszyńskiego 56 87-600 Lipno	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Lipnie Sp. z o. o. ul. Kardynała Wyszyńskiego 47 87-600 Lipno
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
NIEDŹWIEDŹ gmina Dębowa Łąka 87-207 Dębowa Łąka	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych EKOSYSTEM Sp. z o. o. w Wąbrzeźnie ul. Matejki 13 87-200 Wąbrzeźno
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
OSNOWO gmina Chełmno 86-200 Chełmno	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Zakład Usług Miejskich „ZUM” Sp. z o. o. w Chełmnie ul. Przemysłowa 8 86-200 Chełmno
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
PUSZCZA MIEJSKA gmina Rypin	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych)	Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów

**Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata
2023 - 2024**

Lokalizacja instalacji	Rodzaj instalacji	Zarządzający/ Właściciel
Puszcza Miejska 24 87-500 Rypin	odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Komunalnych „RYPIN” Sp. z o. o. Puszcza Miejska 24 87-500 Rypin
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
INOWROCŁAW gmina Inowrocław ul. Bagienna 77 88-100 Inowrocław	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Inowrocławiu Sp. z o. o. ul. Ks. Piotra Wawrzyniaka 33 88-100 Inowrocław
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
MACHNACZ gmina Brześć Kujawski ul. Polna 8 87-880 Brześć Kujawski	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Saniko Sp. z o. o. ul. Komunalna 4 87-800 Włocławek
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
SŁUŻEWO gmina Aleksandrów Kujawski ul. Polna 8 87-700 Służewo	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	EKOSKŁAD Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej Sp. z o. o. ul. Polna 87 87-700 Służewo
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
BYDGOSZCZ – CORIMP miasto Bydgoszcz ul. Hutnicza 135, 85-825 Bydgoszcz	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „CORIMP” Sp. z o. o. ul. Hutnicza 135 85-825 Bydgoszcz
BYDGOSZCZ – PRONATURA miasto Bydgoszcz ul. Prądocińska 28 85-893 Bydgoszcz	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o. o. ul. Ernsta Petersona 22 85-862
BYDGOSZCZ – REMONDIS miasto Bydgoszcz ul. Inwalidów 45 85-749 Bydgoszcz	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Remondis Bydgoszcz S.A. ul. Inwalidów 45 85-001 Bydgoszcz
TORUŃ –MPO miasto Toruń ul. Kocięwska 47-53 87-100 Toruń	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o. o. ul. Grudziądzka 159 87-100 Toruń
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania	

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lokalizacja instalacji	Rodzaj instalacji	Zarządzający/ Właściciel
	niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
WAWRZYNKI gmina Żnin Wawrzynki 35 88-400 Żnin	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	NOVAGO ŻNIN Sp. z o. o. Wawrzynki 35 88-400 Żnin
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	
STARY BRZEŚĆ (kwatery II) gmina Brześć Kujawski Stary Brześć 31 87-880 Brześć Kujawski	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych	M-WORK Sp. z o. o. ul. Sieroca 21/8 85-113 Bydgoszcz

Źródło: Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2023-2028 z perspektywą na lata 2029-2034

Odpady zawierające azbest

Podstawowym celem w zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest na terenie województwa kujawsko-pomorskiego jest bezpieczne dla ludzi i środowiska unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest poprzez składowanie w sposób wykluczający ich szkodliwe oddziaływanie. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego najczęściej wyrobów zawierających azbest występuje w postaci płyt azbestowo-cementowych, stosowanych w budownictwie oraz w postaci rur azbestowo-cementowych stosowanych w sieciach wodno-kanalizacyjnych. Ilość wyrobów zawierających azbest jest na bieżąco aktualizowana. W październiku 2021r. na terenie województwa kujawsko-pomorskiego zinwentaryzowano ok. 560 tys. Mg wyrobów zawierających azbest. Corocznie usuwa się od kilku do kilkudziesięciu tysięcy ton odpadów zawierających azbest. Do usunięcia pozostało ok. 480 tys. Mg. ⁷

⁷ Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2023-2028 z perspektywą na lata 2029-2034

3.6.2 Realizacja zadań własnych i monitorowanych

Tabela 30 Realizacja zadań własnych i monitorowanych w ramach obszaru interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
Zadania własne							
1	Wojewódzki plan gospodarki odpadami – wdrażanie i aktualizacja, sprawozdania z realizacji	Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego	-	-	-	"Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028" stanowił podstawę działań Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w zakresie racjonalnego gospodarowania odpadami na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Wojewódzki plan gospodarki odpadami określa cele i kierunki działań niezbędne do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami na obszarze regionu, w sposób zapewniający ochronę wszystkich elementów środowiska, z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych oraz uwarunkowań ekonomicznych. Stanowi wytyczne i kierunki dla tworzenia programów branżowych, zarówno realizowanych przez podmioty gospodarcze jak i samorządy powiatowe oraz gminne z obszaru województwa. W latach 2023-2024 prowadzone były kolejne etapy procedury aktualizacji dokumentu na lata 2023-	Zadanie ciągłe

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						2028 z perspektywą na lata 2029-2034. Działania inwestycyjne i pozainwestycyjne w gospodarce odpadami na terenie województwa kujawsko-pomorskiego prowadzone są przez poszczególne podmioty zgodnie z wytycznymi, celami i kierunkami wojewódzkiego planu gospodarki odpadami. Informacja o nakładach finansowych i źródłach finansowania jest w posiadaniu poszczególnych inwestorów. Zgodnie z wymogami ustawy o odpadach, z realizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami sporządzane są sprawozdania obejmujące okres 3 lat kalendarzowych według stanu na dzień 31 grudnia roku kończącego ten okres. Przygotowane przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego sprawozdanie z realizacji planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2020-2022, przełożone zostało Sejmikowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Ministrowi Klimatu i Środowiska w dniu 20 grudnia 2023 r.	
2	Zapewnienie kompleksowej gospodarki odpadami. Punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Gminy	23 090 820,66	29 152 185,67	Środki własne JST, środki pochodzące z tytułu opłat za	JST realizują zadanie poprzez organizację odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości oraz prowadzenie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
					gospodarowanie odpadami	PSZOK to miejsce, w którym mieszkańcy w ramach odprowadzanych opłat za odbiór odpadów komunalnych mogą oddać odpady problemowe. Odpady do PSZOK można dostarczyć we własnym zakresie, w godzinach jego funkcjonowania lub skorzystać z organizowanych mobilnych zbiorok odpadów. Do PSZOK mieszkańcy mogą oddać m.in. : papier i tekturę, tworzywa sztuczne, szkło, odpady zielne, przeterminowane leki, chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, tekstylia, odpady wielkogabarytowe, odpady porozbiórkowe oraz opony. Prowadzenie PSZOK w latach 2023 i 2024 zlecano firmom zewnętrznym, zazwyczaj tym samym, które obsługują odbiór odpadów z nieruchomości. W roku 2022 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonowało 126 PSZOK-ów, które obsługiwały 139 gmin, natomiast w roku 2023 na funkcjonowało 128 PSZOK-ów, które obsługiwały 141 gmin.	
Zadania monitorowane							
1	Monitoring i kontrola gospodarki odpadami i instalacji zagospodarowania odpadów	WIOŚ Bydgoszcz, Gminy	Zadanie realizowane w ramach wydatków bieżących			Zgodnie z art. 9d ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r., poz. 733) wójtowie,	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						burmistrzowie i prezydenci miast prowadzą kontrolę podmiotów wpisanych do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Kontrole dotyczą przestrzegania wymogów prawnych dotyczących posiadania odpowiedniego sprzętu, utrzymania pojazdów w czystości i właściwego zagospodarowania odpadów. Zadanie realizowane jest m. in. poprzez miesięczne raporty przekazywane przez podmioty świadczące usługi komunalne na rzecz gminy.	
2	Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Gminy	Zadanie realizowane w ramach wydatków bieżących			Zadanie realizowane jest przez gminy jako zadanie własne wynikające z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Gminy organizują system gospodarki odpadami, obejmujący nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe, zapewniając odbiór odpadów komunalnych od właścicieli tych nieruchomości. W ramach realizacji zadania gminy wybierają przedsiębiorcę w drodze przetargu, zawierają umowy i sprawują nadzór nad ich wykonaniem. Zapewniają funkcjonowanie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), prowadzą działania informacyjno-edukacyjne, kontrolują prawidłową segregację oraz monitorują poziomy recyklingu i odzysku. Odpady kierowane są do	Zadanie ciągłe

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						instalacji przetwarzania, gdzie poddawane są procesom odzysku, recyklingu lub unieszkodliwiania. Zadanie ma charakter ciągły i realizowane jest przez wszystkie gminy województwa.	
3	Modernizacja systemu gospodarki odpadami w gminach, w tym: – budowa/modernizacja PSZOK, stacji przeładunkowych, instalacji do przetwarzania odpadów, punktów zbiórki i napraw, punktów zbiórki żywności (np. jadłodzielni), – rozbudowa/modernizacja/rekultywacja składowisk odpadów, instalacji do odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania odpadów, – zakupy pojemników i kontenerów na odpady, w tym do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, – zakupy pojazdów do zbierania odpadów	Gminy, przedsiębiorcy	111 263 361,10	29 836 667,20	Środki własne JST, środki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, Rządowy Fundusz Polski Ład, PGKiM Sp. z o. o., wpływy z opłat środowiskowych, EKO-WISŁA Sp. z o. o., WFOŚiGW, środki własne PGK „Saniko” Sp. z o. o., środki zewnętrzne	Zadanie realizowane przez gminy: Waganiec, Górzno, Bartniczka, Świdziebna, m. Brodnica, Koronowo, Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Osielesko, Stolno, m. Golub-Dobrzyń, Gruta, Gniewkowo, Kruszwica, Dąbrowa Biskupia, Rojewo, m. Inowrocław, Bobrowniki, Strzelno, Kcynia, Mrocza, Nakło nad Notecią, Szubin, Piotrków Kujawski, Osiecin, Radziejów, Brzuze, m. Rypin, Kamień Krajeński, Sośno, Nowe, Świecie, Bukowiec, Dragacz, Pruszcz, Czernikowo, m. Chełmża, Gostycyn, Lubiewo, Izbica Kujawska, Boniewo, Janowiec Wielkopolski, Żnin, m. Włocławek, m. Toruń, m. Grudziądz, m. Bydgoszcz.	Zadanie zrealizowane
4	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Gminy	3 629 279,67	4 286 335,63	Środki własne JST, WFOŚiGW w Toruniu, Rządowy Fundusz Polski Ład,	Zadanie realizowane przez gminy: m. Aleksandrów Kujawski, Nieszawa, Aleksandrów Kujawski, Bądkowo, Koneck, Raciążek, Waganiec, Górzno, Jabłonowo Pomorskie, Bartniczka,	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
					NFOŚiGW, Beneficjenci	Brodnica, Koronowo, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Osielesko, Chełmno, Lisewo, Popowo Biskupie, Stolno, m. Chełmno, Zbójno, Łasin, Radzyń Chełmiński, Grudziądz, Gruta, Świecie nad Osą, Gniewkowo, Kruszwica, Pakość, Dąbrowa Biskupia, Rojewo, Złotniki Kujawskie, m. Inowrocław, Dobrzyń nad Wisłą, Skępe, Bobrowniki, Chrostkowo, Lipno, Tłuchowo, Wielgie, m. Lipno, Strzelno, Kcynia, Mrocza, Nakło nad Notecią, Szubin, Piotrków Kujawski, Dobrze, Osieczyny, Radziejów, Topólka, Brzuze, Skrwilno, m. Rypin, Kamień Krajeński, Sośno, Nowe, Świecie, Bukowiec, Dragacz, Jeżewo, Pruszcz, Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka, m. Chełmża, Gostycyn, Kęsowo, Lubiewo, Śliwice, Dębowa Łąka, Książki, Wąbrzeźno, Brześć Kujawski, Chodecz, Izbica Kujawska, Lubraniec, Baruchowo, Boniewo, Fabianki, Łabiszyn, Janowiec Wielkopolski, Żnin, Rogowo, m. Włocławek, m. Toruń, m. Bydgoszcz.	
5	Aktualizacja programów usuwania wyrobów zawierających azbest	Gminy	Zadanie realizowane w ramach wydatków bieżących			Zadanie realizowane poprzez aktualizacje gminnych programów	Zadanie ciągłe

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						usuwania azbestu, prowadzenie bieżącej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest z terenu gmin na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest przekładanej przez wykorzystujących wyroby azbestowe oraz kart przekazania odpadów na składowisko, aktualizacje danych w bazie azbestowej. Baza Azbestowa jest narzędziem monitorowania zadań wynikających z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032. Jest to darmowe i obowiązkowe narzędzie informatyczne dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest.	
6	Likwidacja nielegalnych miejsc składowania i magazynowania odpadów	Gminy, przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w ramach wydatków bieżących			W ramach realizacji zadania JST na bieżąco monitorowały i identyfikowały miejsca nielegalnego składowania odpadów poprzez własne kontrole, zgłoszenia mieszkańców lub informacje otrzymane z WIOS. W przypadku terenów innych niż własność gminy zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach posiadacz odpadów zobowiązany jest do niezwłocznego ich usunięcia z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania. W przypadku nieusunięcia odpadów JST w drodze decyzji wydawanych	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						przez urzędy, nakazywały posiadaczowi odpadów natychmiastowe ich usunięcie. W przypadku zidentyfikowania odpadów porzuconych na terenach stanowiących własność gmin, „dzikie wysypiska śmieci” zgłaszano odpowiednim służbom w celu ustalenia sprawcy. W przypadku ustalenia właściciela odpadów wydawano decyzję nakazującą uprzątniecie odpadów oraz okazanie faktury za ich utylizację. W przypadku nieustalenia właściciela odpady usuwane były na koszt gminy oraz transportowane na PSZOK. Najczęściej występujące odpady na „dzikich wysypiskach śmieci” to opony, odpady porozbiórkowe oraz tekstylia.	
7	Działania w celu osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	Gminy, przedsiębiorcy	Zadanie realizowane w ramach wydatków bieżących			Promowanie segregacji odpadów komunalnych poprzez przygotowanie materiałów edukacyjnych przeznaczonych do dystrybucji wśród mieszkańców oraz do publikacji na stronach internetowych. Prowadzenie nadzoru segregacji odpadów komunalnych poprzez podmioty, którym powierzono realizację zadań z zakresu odbioru odpadów. W ramach ograniczania ilości odpadów podlegających biodegradacji przekazywanych do składowania wprowadza się rozwiązania w postaci obniżenia	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						składki za odbiór odpadów komunalnych dla osób posiadających kompostowniki oraz możliwość otrzymania kompostownika.	
8	Działania w celu osiągnięcia wymaganych poziomów ograniczenia składowania odpadów komunalnych	Gminy	Zadanie realizowane w ramach wydatków bieżących			W celu osiągnięcia wymaganych poziomów ograniczenia składowania odpadów komunalnych wdrażane są kompleksowe działania, które obejmują zarówno zapobieganie powstawaniu odpadów, jak i ich efektywne przetwarzanie.	Zadanie zrealizowane
9	Działania w celu osiągnięcia wymaganych poziomów odzysku, recyklingu, przygotowania do ponownego użycia odpadów innych niż komunalne, określonych w przepisach odrębnych (np. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie, oleje odpadowe itd.)	Przedsiębiorcy	-	-	-	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu prowadzi i na bieżąco aktualizuje Bazę danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO). Przedsiębiorcy składają roczne sprawozdania o poziomach recyklingu i zbierania odpadów w systemie BDO, które następnie weryfikowane są przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego.	Zadanie zrealizowane
10	Promowanie kompostowania przydomowego	Gminy	Zadanie realizowane w ramach wydatków bieżących			Ankietowane JST realizują zadania poprzez edukację ekologiczną w postaci ulotek dostarczanych mieszkańcom, informacjom w mediach społecznościowych oraz doradztwie przy podpisywaniu deklaracji odpadowych. Edukacja ma na celu przedstawienie korzyści płynących z kompostowania dla mieszkańców. Stosowanie zachęt finansowych w postaci obniżonych opłat dla osób	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						posiadających kompostowniki i kompostujących w nich odpady. Obniżki ustalane są indywidualnie przez JST i wynoszą od 1-9 zł od osoby. Celem proponowanych rozwiązań jest nie tylko ograniczenie ilości powstających bioodpadów kierowanych do systemu zbiórki, ale również zmniejszenie kosztów ich transportu i utylizacji oraz wspieranie gospodarki obiegu zamkniętego poprzez wykorzystanie kompostu jako naturalnego nawozu na terenie posesji.	
11	Promowanie zachowań rozwiązań organizacyjnych i technicznych ograniczających marnotrawienie żywności	Gminy	Zadanie realizowane w ramach wydatków bieżących			W ramach realizacji zadania JST prowadziły edukację zarówno w urzędach jak i za pomocą mediów społecznościowych. Promowano świadome nawyki konsumenckie prowadzące do niemarnowania żywności. Jednym z działań było funkcjonowanie „Jadłodzielni”, miejsca dzięki któremu dzieli się lub wymienia jedzeniem, którego posiada się za dużo. Pierwsza inicjatywa tego typu powstała w 2016 roku w Warszawie początkując ruch społeczny zwany Foodsharingiem. W gminie Śliwice w ramach przyjętej przez Radę Gminy uchwałę, prowadzona jest regularna dystrybucja żywności krótkoterminowej pozyskanej od partnerów handlowych: Jeronimo Polska (właściciel m.in. sieci	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						Biedronka) oraz Makro w Bydgoszczy. Działania te nie tylko wspierają osoby potrzebujące, ale także przyczyniają się do redukcji ilości marnowanej żywności. Dzięki tej inicjatywie mieszkańcy gminy Śliwice otrzymali łącznie 22 434,09 kg żywności, którą dystrybuowano m.ni. poprzez GOPS.	

* Dane zawarte w kolumnie „wykonanie w latach 2023-2024” pochodzą od 95 gmin, które udzieliły odpowiedzi na ankietyzację. Zakres udzielonych odpowiedzi może się różnić w zależności od charakteru i stopnia realizacji poszczególnych zadań.

Źródło: Opracowanie na podstawie Programu ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030 oraz ankietyzacji jednostek samorządu terytorialnego województwa kujawsko-pomorskiego i instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań przeprowadzonej w lipcu 2025 r.

3.6.3 Analiza wskaźników monitorowania

Tabela 31 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszaru interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Lp.	Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość w roku 2023	Wartość w roku 2024	Trend zmian
1	Masa odpadów wytworzonych – ogółem	Sprawozdanie Marszałka Województwa	Mg	1 184 264,96	1 236 075,69	↑
2	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych	Sprawozdanie Marszałka Województwa	Mg	748 870,25	791 723,91	↑
3	Masa odebranych niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych	Sprawozdanie Marszałka Województwa	Mg	435 394,71	444 351,78	↑
4	Udział selektywnie odebranych i zebranych odpadów komunalnych	Sprawozdanie Marszałka Województwa	%	41,85	43,87	↑
5	Udział odebranych niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych	Sprawozdanie Marszałka Województwa	%	58,15	56,13	↓
6	Liczba PSZOK	Sprawozdanie Marszałka Województwa	szt.	128	129	↑
7	Masa do usunięcia wyrobów i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest	Baza Azbestowa	Mg	37 037,375	34 748,987	↓

Źródło: Opracowanie na podstawie Sprawozdania Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz danych pozyskanych z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

3.7 Ocena realizacji celów i zadań w obszarze interwencji: Zasoby przyrodnicze

W ramach obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze” wyznaczono 4 cele, do których przypisano konkretne kierunki działań, przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 32 Cele i kierunki działań wyznaczone w ramach obszaru interwencji: „Zasoby przyrodnicze”

Cel	Kierunek działań
Cel 1. Prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej uwzględniającej potrzeby zachowania walorów przyrodniczych obszarów o wysokim potencjale przyrodniczym	Zapewnienie kształtowania różnorodności biologicznej poprzez wzbogacenie zasobów leśnych, wodnych i mokradeł
Cel 2. Zapewnienie ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego województwa	Tworzenie nowych form ochrony przyrody
Cel 3. Ochrona korytarzy ekologicznych	Zapobieganie defragmentacji i ciągów migracji zwierząt, roślin i grzybów
Cel 4. Zwiększenie zasobów zieleni leśnej	Dalsze zwiększanie lesistości województwa

Źródło: Program ochrony środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030

Realizacja zrównoważonej polityki przestrzennej i ochrony obszarów o wysokim potencjale przyrodniczym obejmowała wzbogacanie zasobów leśnych, wodnych i mokradeł oraz prowadzenie kompleksowej inwentaryzacji cennych siedlisk przyrodniczych. W ramach działań powstała regionalna baza danych o zasobach przyrodniczych województwa kujawsko-pomorskiego, a także opracowano plany ochrony dla rezerwatów. Prowadzono również monitoring przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000. Inwentaryzacja i utworzenie regionalnej bazy danych umożliwiły lepsze planowanie przestrzenne, uwzględniające potrzeby ochrony przyrody, a także wsparły edukację ekologiczną.

Zapewnienie ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego województwa realizowano poprzez ustanawianie nowych form ochrony przyrody oraz działania sprzyjające zachowaniu spójności ekosystemów. W 2024 roku ogłoszono szereg aktów prawnych wprowadzających ochronę dla obszarów o istotnym znaczeniu przyrodniczym. Działania te wspierają spójność ekologiczną województwa i przeciwdziałają fragmentacji siedlisk, zapewniając migrację zwierząt i roślin.

Ochrona korytarzy ekologicznych była realizowana przez formalne formy ochrony, w tym obszary Natura 2000, parki krajobrazowe oraz obszary chronionego krajobrazu. Działania obejmowały monitoring siedlisk, opracowanie dokumentacji technicznej oraz wdrażanie planów ochrony dla rezerwatów przyrody. Działania te wspierają zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych i ochronę zagrożonych gatunków.

Zwiększenie zasobów zieleni leśnej prowadzono poprzez adaptację lasów do zmian klimatu, budowę zbiorników retencyjnych i urządzeń piętrzących wodę oraz nawadnianie wybranych leśnictw. Dzięki tym działaniom utrzymano poziom lesistości województwa na poziomie 23,5%, wspierając rozwój i funkcjonowanie ekosystemów leśnych, przyczyniając się one również do poprawy retencji wodnej i wzmocnienia odporności lasów na susze i erozję.

3.7.1 Zasoby przyrodnicze

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wyznaczone zostały następujące formy ochrony przyrody:

- 113 rezerwatów przyrody,
- 10 parków krajobrazowych,
- 33 obszarów chronionego krajobrazu,
- 47 obszarów natura 2000,
- 2292 pomników przyrody,
- 1 stanowisko dokumentacyjne,
- 2200 użytków ekologicznych,
- 13 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

Ponadto przez obszar województwa kujawsko-pomorskiego prowadzą odnogi korytarzy ekologicznych migracji dużych ssaków wyznaczonych przez ZBS PAN w Białowieży: „Północnego” oraz „Północno-Centralnego”. Wyznaczone korytarze to najczęściej wąskie i długie pasma nawiązujące do układu dolin rzecznych i rynien polodowcowych oraz terenów leśnych (np. Wisły, Noteci, Brdy, Wdy, Drwęcy, Skrwy, Osy, Zgłowiączki, Mątawy). W niektórych miejscach korytarze ekologiczne tworzą swego rodzaju obszary węzłowe (Bory Tucholskie, Puszcza Bydgoska, Lasy Gostynińsko-Włocławskie, Pojezierze Brodnickie, otoczenie Zalewu Koronowskiego).

W 2023 roku dokonano zmiany siedmiu aktów prawnych dotyczących form ochrony przyrody znajdujących się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego:

- uchwała nr LIII/737/23 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 lutego 2023r. zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu Tucholskiemu Parkowi Krajobrazowemu,
- uchwała nr LV/767/23 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 kwietnia 2023r. zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu Brodnickiemu Parkowi Krajobrazowemu,
- uchwała nr LV/768/23 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 kwietnia 2023r. zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu Górznieńsko-Lidzbarskiemu Parkowi Krajobrazowemu,
- uchwała nr LV/769/23 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 kwietnia 2023r. zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu Gostynińsko-Włocławskiemu Parkowi Krajobrazowemu,
- uchwała nr LXIII/891/23 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 listopada 2023r. zmieniająca uchwałę w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej,

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 czerwca 2023r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Leniec w Barbarce PLH040043,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 czerwca 2023r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Leniec w Chorągiewce PLG040044,

W 2024 roku dokonano zmiany siedmiu aktów prawnych dotyczących form ochrony przyrody znajdujących się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego:

- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 18 stycznia 2024r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Jeziorka Kozie”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 18 stycznia 2024r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Zdręczno”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 20 grudnia 2024r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Kępa Bazarowa”,
- uchwała nr LXV/920/24 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 7 lutego 2024r. zmieniająca uchwałę w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi,
- uchwała nr III/71/24 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 17 czerwca 2024r. zmieniająca uchwałę w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Kotliny Toruńskiej,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 26 stycznia 2024r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nieszawska Dolina Wisły PLH040012,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 20 lutego 2024 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001.

W 2024 ogłoszono akty prawne ustanawiające nowe formy ochrony przyrody na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, w tym:

- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 4 grudnia 2024r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Brzozowe Bagno”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 4 grudnia 2024r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Sarnówek”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 4 grudnia 2024r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Torfowisko Jazierzba”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 4 grudnia 2024r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Torfowisko Mikołajskie”,

**Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata
2023 - 2024**

- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 4 grudnia 2024r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Torfowisko Okoniny”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 4 grudnia 2024r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Torfowisko Rytki”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 4 grudnia 2024r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Uroczysko Kiełpinek”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 20 grudnia 2024r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Rosiczka”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 20 grudnia 2024r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Wąwóz Wyrwa”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 20 grudnia 2024r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Zbocza Świętopełka”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 20 grudnia 2024r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Bruchniewska Ostoja”,

W 2023 roku Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy wydał jeden akt prawny dotyczący ustanowienia dokumentu planistycznego dla form ochrony przyrody:

- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 czerwca 2023r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Zbocza Płutnowskie PLH040040,

W 2024 roku Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy wydał akty prawne dotyczące ustanowienia dokumentów planistycznych dla form ochrony przyrody:

- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 10 stycznia 2024r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Dolina Osy”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 13 marca 2024r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Góra św. Wawrzyńca”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 sierpnia 2024r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Gościąż”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 sierpnia 2024r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Grodno”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 sierpnia 2024r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Piaseczno”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 sierpnia 2024r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Zdręczno”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 sierpnia 2024r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kulin”,

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 sierpnia 2024r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Źródła Gąsawki”,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 stycznia 2024r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jaskinie Bajka PLH040047,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 stycznia 2024r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jaskinie Grudziądzkie PLH040046,
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 21 maja 2024r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska PLH040028.

3.7.2 Realizacja zadań własnych

1. Opracowanie i wdrażanie wojewódzkiego systemu adaptacji do zmian klimatu

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.

2. „Animatorzy i Strażnicy dla Zielonego Ładu”. Platforma współpracy instytucji oraz sektora pozarządowego na rzecz realizacji założeń „Zielonego Ładu”

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

W ramach realizacji zadania opracowano dokument pn. „Rola i miejsce parków krajobrazowych w realizacji założeń strategii Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) w województwie kujawsko-pomorskim” oraz opracowano koncepcję przedsięwzięcia.

3. Kształtowanie systemu przyrodniczego województwa (parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu)

4. Opracowywanie i wdrażanie planów ochrony dla parków krajobrazowych

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego,

Parki Krajobrazowe Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Nawiązując do ustaleń ustawy o ochronie przyrody można stwierdzić, że celem planu ochrony parku krajobrazowego jest stworzenie podstaw polityki przestrzennej oraz określenie zasad, kierunków i form działania umożliwiających zachowania, popularyzację i upowszechnienie wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych parku w warunkach racjonalnego gospodarowania.

Krajeński Park Krajobrazowy posiada obowiązujący Plan Ochrony Krajeńskiego Parku Krajobrazowego do końca 2028 r. na mocy Rozporządzenie nr 8 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 maja 2009 r. w sprawie ustanowienia Planu Ochrony dla Krajeńskiego Parku Krajobrazowego.

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Zadania określone w Planie ochrony KPK są realizowane przez Służbę Parku w ramach środków własnych tj. śr. Województwa kujawsko-pomorskiego oraz dotacji Budżetu Państwa.

Tucholski Park Krajobrazowy posiada obowiązujący Plan Ochrony Tucholskiego Parku Krajobrazowego ustanowiony na mocy Rozporządzenia nr 2/2009 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 10 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia Planu Ochrony dla Tucholskiego Parku Krajobrazowego.

W ramach realizacji zadania trwają prace przygotowawcze do aplikowania o środki FEDPK 2021-2027, w tym przygotowywanie dokumentacji aplikacyjnej, szacowanie kosztów, okresowe spotkania i narady, gromadzenie danych i materiałów do wykorzystania podczas prac nad opracowywaniem projektów planów ochrony parków dla wszystkich 10 parków znajdujących się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Aktualnie złożono wnioszek do Instytucji Zarządzającej, który oczekuje na rozpatrzenie. Zakres prac będzie obejmował wykonanie kompletnych Planów Ochrony, dla wszystkich 10 parków (8 dyrekcji) znajdujących się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, na okres 20 lat zgodnie z zapisami zawartymi w art. 18-21 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. ze szczególnym uwzględnieniem:

- charakterystyki i oceny stanu przyrody;
- identyfikacji i oceny istniejących oraz potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;
- charakterystyki i oceny uwarunkowań społecznych i gospodarczych;
- analizy skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony;
- charakterystyki i oceny stanu zagospodarowania przestrzennego;
- wyników audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Prace przy sporządzaniu planu ochrony parku krajobrazowego muszą obejmować:

- ocenę stanu zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych, wartości kulturowych oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, która może być wykonana w formie szczegółowych opisów;
- opracowanie koncepcji ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych, a także eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;
- wskazanie zadań ochronnych, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji.

Plan ochrony parku krajobrazowego musi zawierać:

- cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji;
- identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków;
- wskazanie obszarów realizacji działań ochronnych;

- określenie zakresu prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu;
- wskazanie obszarów udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów;
- wskazanie wymagań ochrony przyrody koniecznych do uwzględnienia w ustaleniach planów ogólnych gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych;
- określenie granic stref ochrony krajobrazów stanowiących w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczonych w obrębie krajobrazów priorytetowych, zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych parku krajobrazowego, wraz ze wskazaniem które z zakazów, wymienionych w art. 17 ust. 1a, obowiązują w danej strefie;
- wykaz obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym.

5. Ochrona czynna i monitoring siedlisk na terenach parków krajobrazowych

Podmiot odpowiedzialny: Parki Krajobrazowe Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Górzeńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy

- 1) działania związane z bieżącą działalnością statutową m.in. monitoring i czynna ochrona pełnika europejskiego, monitoring stanowisk gatunków roślin: sasanki otwartej, czosnku niedźwiedziego, lilii złotogłów, orlika pospolitego, podejrzona rutolistnego, arniki górskiej, staroduba łąkowego, widłaka jałowcowatego, monitoring i czyszczenie budek lęgowych, monitoring występowania kani rudej, kani czarnej, orlika krzykliwego, błotniaka stawowego, monitoring kolonii czapli siwej, monitoring i czynna ochrona nietoperzy, monitoring użytków ekologicznych,
- 2) działania związane z bieżącą działalnością statutową m.in. czyszczenie i konserwacja budek lęgowych, monitoring i czynna ochrona nietoperzy, udział w VIII Spisie Bociana Białego w województwie kujawsko-pomorskim, czynna ochrona sów, gągołów i traczy nurogęsi, monitoring stanowisk gatunków roślin: wawrzynka wilczełyko, czosnku niedźwiedziego, lilii złotogłów, monitoring kolonii czapli siwej, monitoring występowania kani rudej i orlika krzykliwego, monitoring ornitologiczny nad jeziorami, monitoring i czynna ochrona pełnika europejskiego, orlika pospolitego i podejrzona rutolistnego, monitoring użytku ekologicznego.

Krajeński Park Krajobrazowy

W ramach ochrony czynnej i monitoringu Krajeński Park Krajobrazowy prowadzi m.in.

- monitoring i inwentaryzację bociana białego,
- monitoring i inwentaryzację nietoperzy,
- inwentaryzację i monitoring gniazd bociana czarnego i ptaków drapieżnych w ramach przynależności do Komitetu Ochrony Orłów.

Ponadto Krajeński Park Krajobrazowy bierze udział w realizacji projektu pn. „Ochrona różnorodności biologicznej poprzez ochronę owadów zapylających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”.

W ramach projektu zaplanowano zgodnie z przyjętymi założeniami m.in. następujące działania:

- inwentaryzacja przyrodnicza oraz identyfikacja zagrożeń dla owadów zapylających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego,
- analiza składu miodów – analiza pod kątem składu pyłkowego oraz zawartości związków chemicznych – min. 100 prób,
- założenie łąk kwiatnych w różnych środowiskach – min. 6,5 ha,
- rozstawienie domków dla zapylaczy wraz z poidłkami – min. 50 szt.,
- przeprowadzenie min. 200 edukacyjnych warsztatów dla przedszkolaków, uczniów, młodzieży oraz seniorów dotyczących roli owadów zapylających dla społeczeństwa,
- przeprowadzenie min. 40 warsztatów dla rolników nt. sprzymierzeńców jakimi dla rolnictwa są owady zapylające,
- zorganizowanie festynu pod hasłem „Wielki Dzień Małych Zapylaczy”,
- zorganizowanie międzynarodowej, edukacyjnej konferencji pod nazwą „Ochrona Różnorodności Biologicznej poprzez ochronę owadów zapylających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego,
- opracowanie i druki publikacji.

Realizacja założonego celu głównego jakim jest poprawa stanu ochrony owadów zapylających oraz wskazanie przyczyn spadku ich liczebności na terenie województwa kujawsko-pomorskiego nastąpi przez beneficjenta jakim jest Województwo Kujawsko-Pomorskie, w imieniu którego występować będą wszystkie parki województwa kujawsko-pomorskiego: Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy, Brodnicki Park Krajobrazowy, Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy, Tucholski Park Krajobrazowy, Krajeński Park Krajobrazowy, Wdecki Park Krajobrazowy, Nadgoplański Park Tysiąclecia oraz Zespół Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą. Projekt realizowany będzie przez jednego beneficjenta głównego, natomiast Parki czyli jednostki podległe występują we wniosku w stosunku do siebie jako partnerzy na podstawie podpisanego przez dyrektorów jednostek porozumienia o współpracy. Wśród wszystkich parków został wybrany lider projektu – Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy, który będzie odpowiedzialny za złożenie projektu, jego rozliczenie merytoryczne i finansowe oraz koordynację przedsięwzięcia.

Nadgoplański Park Tysiąclecia

Od 2024 roku na terenie Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia realizowany jest projekt pn. „Ochrona różnorodności biologicznej poprzez ochronę owadów zapylających na terenie województwa kujawsko - pomorskiego”, którego beneficjentem jest Województwo Kujawsko Pomorskie, a realizatorem jest Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy. Nadgoplański Park Tysiąclecia nie posiada szczegółowych informacji m.in. na temat nakładów finansowych. Celem głównym projektu jest poprawa stanu ochrony owadów zapylających oraz wskazanie przyczyn spadku ich liczebności na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

Tucholski Park Krajobrazowy

- zakup samochodu osobowego do prowadzenia monitoringów przyrodniczych,
- zakup fotopułapek do prowadzenia monitoringu wilka szarego.

Brodnicki Park Krajobrazowy

W ramach ochrony czynnej i monitoringu Brodnicki Park Krajobrazowy prowadzi m. in.:

- monitoring gniazd bociana białego *Ciconia ciconia* na terenie Brodnickiego Parku Krajobrazowego;
- monitoring rosiczki okrągłolistnej *Drosera rotundifolia* na powierzchni badawczej wytyczonej na tle Jeziora Kochanka;
- kontrole w terenie tras migracyjnych ssaków na wybranych punktach usytuowanych na terenach leśnych;
- koszenie łąki o powierzchni 1,84 ha na terenie działki ewid. nr 204 obręb Nowy Dwór. Na obszarze łąki prowadzony jest monitoring kukułki krwistej *Dactylorhiza incarnata* i staroduba łąkowego *Angelica palustris*.

6. Prowadzenie edukacji społeczności zamieszkujących obszary chronione województwa kujawsko-pomorskiego

Jednostka Odpowiedzialna: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Krajeński Park Krajobrazowy

Przeprowadzenie zajęć edukacyjnych terenowych i stacjonarnych z zakresu gospodarki odpadami dla dzieci i młodzieży m.in. z terenu KPK pn.:

- „Segregacja i co dalej”,
- „Wróżka Recykuszka zaprasza” – warsztaty recyklingowe,
- „Na tropie odpadów”,
- „Ozdoby z puszek i innych surowców wtórnych – warsztaty”,
- „Recykling za czasów naszych babć – warsztaty”,
- „Mój projekt recyklingowy”,

- „Papier czerpany – warsztaty recyklingowe”,
- Akcja „Czysta rzeka”,
- „Coś z niczego. Drugie życie odpadów”,
- „Dzień bez opakowań foliowych”,
- „Decoupage – drugie życie słoika”,
- „Dzień Ziemi – planeta kontra plastik”,
- „Śmieci mniej, Ziemi lżej”.

Gostynińsko-Włocławski Park krajobrazowy

- 1) w dniu 12.09.2022 r. Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy podpisał umowę dotyczącą wniosku pn. „Przyroda bez barier – aktywni niepełnosprawni” w ramach przedsięwzięcia grantowego „Obszar chroniony, obszar dostępny” organizowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Realizacja przedsięwzięcia opiera się głównie na likwidacji barier architektonicznych i przystosowaniu Pracowni Dydaktycznej wraz z ogrodem edukacyjnym „Rycykowy Zakątek” dla potrzeb osób niepełnosprawnych. W ramach realizacji przedsięwzięcia w 2023 roku środki finansowe zostały wykorzystane na: dodatek specjalny dla koordynatora ds. dostępności, z.cy koordynatora ds. dostępności, koordynatora ds. edukacji osób niepełnosprawnych; transport grup osób niepełnosprawnych na zajęcia do GWPK; usługę cateringową grup osób niepełnosprawnych biorących udział w zajęciach edukacyjnych; organizację „Dni otwartych w GWPK- bez barier”; dostosowanie budynku i ogrodu do potrzeb osób niepełnosprawnych- roboty budowlane polegające na montażu platformy dla niepełnosprawnych, podjazdów dla osób niepełnosprawnych, barierek, systemów przyzywowych do toalet, dzwonek do drzwi, oznakowania schodów, oznakowania pomieszczeń w języku Braille’a, wyznaczenie miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych; koszt Inspektora Nadzoru Inwestorskiego; zakup modeli zwierząt do zajęć edukacyjnych.
- 2) Gostynińsko- Włocławski Park Krajobrazowy realizuje kampanie edukacyjną pn. „Nasza Misja - Niska Emisja” na podstawie umowy dotacji z WFOŚiGW w Toruniu w ramach Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej pn. Przeciwdziałanie emisjom. W ramach realizacji działania zakupiono: zakup trenażera, zakup tablic edukacyjnych, zakup mierników jakości powietrza, zakup hydrocara, zakup modelu turbiny wodnej, zakup upominków dla uczestników warsztatów, opracowanie i druk ulotki informacyjnej. Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy wspólnie z pozostałymi parkami krajobrazowymi województwa kujawsko-pomorskiego uczestniczył w przygotowaniu materiałów wymaganych do złożenia wniosku o udzielenie dofinansowania w ramach Części I Programu Priorytetowego Program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej pn. Przeciwdziałanie emisjom. Wniosek został złożony przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego pod nazwą: „Nasza misja-niska emisja”. Podpisana została umowa o przyznanie dofinansowania. Gostynińsko-Włocławski Park

Krajobrazowy zaplanował organizację szeregu działań i wydarzeń, które będą służyły pogłębieniu wiedzy społeczeństwa, zarówno przedszkolaków, uczniów, Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy wspólnie z pozostałymi parkami krajobrazowymi województwa kujawsko-pomorskiego uczestniczył w przygotowaniu materiałów wymaganych do złożenia wniosku o udzielenie dofinansowania w ramach Części I Programu Priorytetowego Program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej pn. Przeciwdziałanie emisjom. Wniosek został złożony przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego pod nazwą: „Nasza misja-niska emisja”. Podpisana została umowa o przyznanie dofinansowania. Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy zaplanował organizację szeregu działań i wydarzeń, które będą służyły pogłębieniu wiedzy społeczeństwa, zarówno przedszkolaków, uczniów, studentów jak i osób starszych, przedstawicieli samorządów, edukatorów czy przedstawicieli lokalnych organizacji. W tym celu GWPK przeprowadził cykl warsztatów edukacyjnych, których tematyka poświęcona była problemowi zanieczyszczenia powietrza i jego wpływie na zdrowie ludzkie i środowisko naturalne, promocji dobrych nawyków jak również popularyzacji odnawialnych źródeł energii. W celu promowania wśród społeczności transportu ekologicznego GWPK zakupił trener/energorower. Urządzenie takie pozwoli na zaprezentowanie jak przy użyciu roweru można wyprodukować energię elektryczną. W ramach projektu opracowano także druk folderu edukacyjnego, który jest dostępny dla wszystkich osób odwiedzających pracownię edukacyjną GWPK. W III kwartale 2024 roku Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy zaplanował organizację konferencji pod tym samym hasłem jak zorganizowana kampania edukacyjna – „Nasza misja – niska emisja”. Celem konferencji będzie walka z niską emisją poprzez zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zagrożeń dla zdrowia ludzi i środowiska, jakie niosą za sobą np. korzystanie z nisko sprawnych urządzeń.

- 3) Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy zrealizował przedsięwzięcie pn. „Jednodniowe zajęcia edukacyjne na terenie Parków Krajobrazowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego” dofinansowane z WFOŚiGW w Toruniu. Projekt miał na celu uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej parków krajobrazowych województwa kujawsko-pomorskiego, poprzez organizację jednodniowych zajęć edukacyjnych. Zajęcia skierowane były do dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych (kl. I-VIII) oraz szkół średnich. W ramach wniosku Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy przeprowadził: zajęcia o tematyce: Rola zmysłów w poznawaniu środowiska przyrodniczego; Poznajemy walory przyrodnicze i kulturowe GWPK; Z życia pszczelej rodziny – historia, znaczenie w przyrodzie i obecne zagrożenia; Znam przyrodę GWPK. W ramach dofinansowania zrealizowano następujące wydatki: posiłek dla uczestników warsztatów wraz z ogniskiem; opłata za warsztaty pszczelarskie i zwiedzanie pasieki pszczelej ODR w Zarzeczewie; zakup materiałów do przeprowadzenia konkursów; zakup gadżetów dla uczestników warsztatów.
- 4) w dniu 22.04.2024 r. podpisano umowę nr DT24006/EE - o dotację do z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na kwotę 12.500,00 zł. W ramach zadania

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

przeprowadzono 20 zajęć edukacyjnych wraz z posiłkiem regeneracyjnym dla uczestników: Warsztaty pt. "Rok z życia bociana białego"; Warsztaty pt. "Rehabilitacja bociana białego w ORPCh" ; Warsztaty pt. "Dobrze znamy bociany. Bocianie przyloty jako jedna z oznak nadchodzącej wiosny" ; Warsztaty: „Znam przyrodę GWPK”. Zakupiono materiały do przeprowadzenia warsztatów oraz gadżet dla uczestników warsztatów.

- 5) w ramach działania w okresie wakacyjnym zrealizowano zadania: 2 rajdy rowerowe po GWPK, 3 rajdy piesze po GWPK , udział GWPK w Dniu Dziecka oraz w Święcie Województwa Kujawsko-Pomorskiego, organizację zajęć dla dzieci biorących udział w półkoloniach. W ramach przyznanych środków zrealizowano: umowę zlecenie dla osoby przeprowadzającej warsztaty z astronomii; zakup nagród i gadżetów dla uczestników warsztatów oraz zakup materiałów dydaktycznych do przeprowadzenia zajęć; wynajem autokaru.
- 6) w ramach zadania „oferta jesienno-zimowa w Gostynińsko-Włocławskim Parku Krajobrazowym zrealizowano:
 - Europejski Dzień Ptaków – warsztaty w plenerze;
 - Dzień Krajobrazu – rajd pieszy,
 - Grzybobranie w GWPK – rajd pieszy,
 - Konkurs plastyczny „Park w kolorach” – zajęcia w Sali dydaktycznej GWPK,
 - Konkurs fotograficzny „Park w obiektywie” – podsumowanie konkursu w Sali dydaktycznej.
- 7) „Ochrona różnorodności biologicznej poprzez ochronę owadów zapylających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego” - celem głównym projektu jest poprawa stanu ochrony owadów zapylających oraz wskazanie przyczyn spadku ich liczebności na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. W IV kwartale 2024 roku podjęto prace zmierzające do przygotowania dokumentacji przetargowych dla zadań: inwentaryzacja przyrodnicza oraz identyfikacja zagrożeń dla owadów zapylających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, Założenie łąk kwietnych w różnych środowiskach- min. 6,5 ha, przeprowadzenie min. 200 edukacyjnych warsztatów dla przedszkolaków, uczniów, młodzieży oraz „seniorów” dotyczących roli owadów zapylających dla społeczeństwa, przeprowadzenie min. 40 warsztatów dla rolników nt. sprzymierzeńców jakimi dla rolnictwa są owady zapylające.
- 8) oferta wiosenna w Gostynińsko-Włocławskim Parku Krajobrazowym – cz. 1 - w ramach zadania zrealizowano:
 - Spotkanie z ornitologiem,
 - konkurs plastyczny pod tytułem: Najbardziej na świecie znany „PTASI POLAK” to...”,
 - konkurs „Wypatrujemy bociana”,
- 9) oferta wiosenna w Gostynińsko-Włocławskim Parku Krajobrazowym – cz. II – w ramach zadania zrealizowano:
 - Dzień jeża w GWPK: Jeż - nasz kolczasty przyjaciel,

- Grzybobranie w GWPK,
 - Rajd pieszy po terenie GWPK,
 - Konkurs plastyczny „Park w kolorach”,
 - Zakup filmu o Bocianie Białym Eko-Edu dot. 8 Spisu Bociana Białego WPK,
- 10) oferta jesienno-zimowa w Gostynińsko-Włocławskim Parku Krajobrazowym – cz. III – w ramach zadania realizowane są:
- Projekt pn. „Ochrona różnorodności biologicznej poprzez ochronę owadów zapylających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”.
- 11) organizacja konferencji z okazji 45-lecia GWPK pn. „Nasza Misja – Niska Emisja” - W dniach 10-11 października w Wielopokoleniowym Centrum Aktywności Rodzinnej w Baruchowie odbyła się konferencja pod nazwą „*Nasza misja- niska emisja*”, która jednocześnie była okazją do świętowania obchodów XLV-lecia Gostynińsko- Włocławskiego Parku Krajobrazowego. Celem obchodów 45-lecia powstania Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego było przybliżenie problemu niskiej emisji, jak również sposobów przeciwdziałania zanieczyszczeniom powietrza. W konferencji wzięli udział przedstawiciele uczelni wyższych i instytucji zajmujących się ochroną przyrody, tożsamością regionu, a także samorządów lokalnych i regionalnych oraz inni zaproszeni goście. Konferencja przyczyniła się do popularyzacji walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i historycznych GWPK oraz warunków klimatycznych (czystość powietrza) na terenie Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego.

Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy

- organizacja jednodniowych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży wraz z zakupem niezbędnych materiałów i pomocy dydaktycznych,
- kampania edukacyjna - „Nasza Misja-Niska Emisja” – organizacja zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży wraz z zakupem niezbędnych materiałów i pomocy dydaktycznych, organizacja konkursów i wydarzeń o charakterze edukacyjno-promocyjnym,
- wakacyjna oferta Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego – organizacja zajęć i wydarzeń o charakterze edukacyjno-promocyjnym,
- jesienno-zimowa oferta edukacyjna Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego – organizacja zajęć, konkursów i wydarzeń o charakterze edukacyjno-promocyjnym,
- wiosenna oferta Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego – organizacja zajęć, konkursów i wydarzeń o charakterze edukacyjno-promocyjnym.

Nadgoplański Park Tysiąclecia

- kampania edukacyjna – „Nasza Misja – Niska Emisja” - Nadgoplański Park Tysiąclecia (NPT) w ramach realizacji kampanii zorganizował szereg działań i wydarzeń, które miały za zadanie pogłębienie wiedzy społeczeństwa, zajęcia odbywały się we wszystkich grupach wiekowych od przedszkolaków, poprzez uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, słuchaczy uniwersytetów trzeciego wieku, przedstawicieli samorządów i lokalnych organizacji. Podczas zorganizowanych warsztatów edukacyjnych, poruszana była tematyka dot. problemów zanieczyszczenia powietrza i jego wpływie na zdrowie ludzkie i środowisko naturalne, promocji dobrych nawyków jak również popularyzacji odnawialnych źródeł energii. W celu promowania wśród lokalnej społeczności ekologicznego transportu oraz postaw proekologicznych NPT zakupił EnergoRower,
- NPT zrealizował przedsięwzięcie pn. „Jednodniowe zajęcia edukacyjne na terenie Parków Krajobrazowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego” dofinansowane z WFOŚiGW w Toruniu. Projekt miał na celu uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej parków krajobrazowych województwa kujawsko-pomorskiego, poprzez organizację jednodniowych zajęć edukacyjnych. W ramach wniosku NPT przeprowadził zajęcia o tematyce: Walory przyrodnicze i historyczne Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia w Kruszwicy, Nasze chwasty, Ornitologia dla każdego, Co żyje pod powierzchnią wody,
- NPT zrealizował przedsięwzięcie pn. „Jednodniowe zajęcia edukacyjne na terenie Parków Krajobrazowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego” dofinansowane z WFOŚiGW w Toruniu. Projekt miał na celu uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej parków krajobrazowych województwa kujawsko-pomorskiego, poprzez organizację jednodniowych zajęć edukacyjnych. W ramach wniosku NPT przeprowadził zajęcia o tematyce: Nasze chwasty, Ornitologia dla każdego, Co żyje pod powierzchnią wody, Jeże – Kim jesteśmy? Dokąd tuptamy? Od gąsienicy do motyla, Bociany lecą. W ramach dofinansowania zakupiono pomoce dydaktyczne i gadżety dla uczestników zajęć.
- oferta wakacyjna w Nadgoplańskim Parku Tysiąclecia – w ramach oferty wakacyjnej NPT zorganizował warsztaty ekologiczno-plastyczne, które odbywały się dla każdej chętnej grupy, która odwiedziła siedzibę parku podczas wakacji. Ponadto NPT zorganizował wydarzenie plenerowe „Piknik pod Mysią Wieżą z Nadgoplańskim Parkiem Tysiącleciem”, podczas którego odbyły się warsztaty plastyczne, garncarskie, wikliniarskie, z plecenia wianków i budowy budek lęgowych dla ptaków,
- oferta jesienno-zimowa w Nadgoplańskim Parku Tysiąclecia – w ramach oferty jesienno-zimowej NPT zorganizował warsztaty dla chętnych grup odwiedzających NPT pt. Wyścig z czasem oraz Jak pomagać, a nie szkodzić, w ramach których zostały zakupione: nasiona oleiste dla ptaków zimujących oraz domki dla jeży.

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

- Dzień Krajobrazu – zorganizowany wspólnie z RDOŚ Bydgoszcz w siedzibie parku. W ramach wydarzenia zostały zakupione pomoce dydaktyczne w postaci drewnianych puzzli i układanek dla różnych grup wiekowych, które służą jako pomoc podczas prowadzenia zajęć edukacyjnych.
- oferta edukacyjna w Nadgoplańskim Parku Tysiąclecia – w ramach oferty edukacyjnej NPT zorganizował: Noc sów, Noc muzeów szereg warsztatów plastyczno-edukacyjnych oraz zajęcia edukacyjne z białym bocianem w tle.
- zakup filmu o Bocianie Białym Eko-Edu dot. 8 Spisu Bociana Białego WPK,
- konkurs plastyczny w 2023 r.: „Pomagam, bo kocham przyrodę”, „Woda w krajobrazie”.

Wdecki Park Krajobrazowy

Przeprowadzenie jednodniowych i dwudniowych zajęć edukacyjnych terenowych i stacjonarnych w trakcie których są prelekcje z zakresu gospodarki odpadami dla dzieci i młodzieży m.in. z terenu WPK.

Brodnicki Park Krajobrazowy

- jednodniowe zajęcia edukacyjne na terenie parków krajobrazowych: Brodnickiego Parku Krajobrazowego, Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego, Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego i Zespołu Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą. W ramach zajęć rocznie Brodnicki Park Krajobrazowy edukuje 500 dzieci;
- dwudniowe zajęcia edukacyjne w parkach: Brodnickim Parku Krajobrazowym, Wdeckim Parku Krajobrazowym. W ramach zajęć rocznie Brodnicki Park Krajobrazowy edukuje 400 dzieci.
- Kampania edukacyjna „Nasza Misja – Niska Emisja” - Brodnicki Park Krajobrazowy realizował kampanie edukacyjną pn. „Nasza Misja -Niska Emisja” na podstawie umowy dotacji z WFOŚiGW w Toruniu w ramach Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej pn. Przeciwdziałanie emisjom. W ramach realizacji działania zakupiono m.in. namiot, trenażer, tablice edukacyjne;
- 8 Międzynarodowy Spis Bociana Białego,
- oferta jesienno-zimowa w Brodnickim Parku Krajobrazowym,
- Konkurs plastyczny „Skarby Brodnickiego Parku Krajobrazowego”,
- Konkurs wiedzy „Szaleństwa ekologiczne”.

Brodnicki Park Krajobrazowy od wielu lat jest wojewódzkim koordynatorem Ogólnopolskiego Konkursu „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”

Tucholski Park Krajobrazowy

W latach 2023–2024 w Tucholskim Parku Krajobrazowym prowadzono szeroką działalność edukacyjną, skierowaną do mieszkańców regionu, dzieci, młodzieży, nauczycieli, studentów oraz społeczności lokalnych. W ramach prowadzenia działalności edukacyjnej:

- organizowano liczne zajęcia terenowe, warsztaty, prezentacje multimedialne i spotkania edukacyjne dotyczące ochrony przyrody, torfowisk, ekosystemów wodnych oraz różnorodności biologicznej;
- realizowano kampanie i akcje edukacyjne, m.in. „Nasza Misja – Niska Emisja”, „Szlakiem czystego nieba” czy „Rzeka Brda – źródło życia”, promujące ochronę klimatu, czyste powietrze i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych;
- prowadzono warsztaty tematyczne poświęcone dzikim zapylaczom, jeżom, grzybom, nietoperzom oraz ochronie ptaków, połączone z zajęciami praktycznymi i działaniami terenowymi;
- organizowano konkursy ekologiczne i plastyczne, takie jak „Dzikie pszczoły w Twoim ogrodzie”, „Architekci natury – dodaj śmieciom skrzydeł”, „Azyl dla jeża”, „MODELowo poznajemy świat grzybów” czy „Przyroda wokół nas – po sąsiedzku z wilkiem”;
- odbywały się wydarzenia plenerowe, festyny i happeningi przyrodnicze, m.in. Dzień Otwarty Parku, wystawy mykologiczne, jarmarki ekoturystyczne, rajdy piesze, akcje sprzątania rzeki Brdy, eskapada „Poznaj swój region z przewodnikiem” i rajd z okazji Dnia Krajobrazu;
- kontynuowano współpracę z przedszkolami, szkołami, uczelniami, nadleśnictwami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami kultury, wspólnie realizując programy edukacyjne i warsztaty terenowe;
- rozwijano działania promujące ochronę przyrody w mediach lokalnych i społecznościowych poprzez artykuły, publikacje i kampanie informacyjne;
- podejmowano inicjatywy integrujące społeczność lokalną wokół idei ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego Borów Tucholskich.

Zespół Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą

- organizacja zajęć innych niż terenowe m. in. warsztaty „3 x Sz” (szczaw, szpinak i szparagi), pokaz tradycyjnego ręcznego prania w Chrystkowie, szkolenia „Pielęgnacja, szczepienie, okulizacja starych odmian wysokopiennych, mrozoodpornych polskich drzew owocowych” oraz organizacja 25-kilometrowego rajdu rowerowego trasą czerwonego szlaku Kopernikowskiego i żółtego szlaku im. Ludwika Rydygiera po terenie Parku Krajobrazowego Góry Łosiowe;
- uczestnictwo w zajęciach terenowych takich jak wystawa „Akwarele zabytkowych obiektów znad dolnej Wisły” i warsztaty „Dzień Ryb Wędrownic”,

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

- współorganizacja Święta Nauki Polskiej, Głogówko Expo (wydarzenie poświęcone dawnej sztuce kulinarnej ze szczególnym uwzględnieniem ręcznych maszynek do przetwarzania żywności) oraz wycieczki historyczno-krajoznawczej po terenie Parku Krajobrazowego Góry Łosiowe;
- prowadzenie konkursów edukacyjnych takich jak „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”, „Zielono mi” i Ogólnopolskiego Konkursu Fotograficznego Perły Polskiej Przyrody;
- pracownicy zorganizowali konferencję naukową pt. "Parki krajobrazowe: nauka, edukacja, turystyka i praktyka" oraz Ogólnopolską Konferencję Przyrodniczą nt. „Czynnej ochrony i badania ptaków siewkowych w dolinach rzek. Zagrożenia i nowe wyzwania”, ponadto prowadzono liczne konferencje edukacyjne;
- kontynuowano współpracę z przedszkolami, szkołami, uczelniami, nadleśnictwami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami kultury, wspólnie realizując programy edukacyjne i warsztaty terenowe;
- udział w szkoleniach, warsztatach, wykładach oraz praktykach, m. in. w warsztatach branżowych „Komercjalizacja przeżyć turystycznych – produkt turystyczny w nowej odsłonie”, w warsztatach konsultacyjnych Szlaku Wisły w ramach projektu „Wisła wciąga”, czy w spotkaniu pt. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie retencji i zrównoważonej gospodarki wodnej;
- rozwijano działania promujące ochronę przyrody w mediach lokalnych i społecznościowych poprzez artykuły, publikacje i kampanie informacyjne.

7. Doposażanie bazy edukacyjnej parków krajobrazowych

Podmiot odpowiedzialny: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Brodnicki Park Krajobrazowy

Ośrodek Edukacji Ekologicznej „Miętowy Gaj” oraz sala dydaktyczna przy siedzibie Brodnickiego Parku Krajobrazowego została wyposażona w liczne materiały edukacyjne zakupione w ramach projektów realizowanych z WFOŚiGW w Toruniu. Podczas zajęć realizowane były między innymi następujące tematy: Poznajemy rodzime drzewa i krzewy, Bocian kontra żuraw, Bocian - lotnik bez wizy i paszportu, Cudze chwalicie....., Co to jest powietrze? Czary Mary nie do wiary badamy powietrze, spotkania z owadami, Nasza Misja to mniejsza emisja a także gry terenowe.

Krajeński Park Krajobrazowy

Ośrodek Edukacji Przyrodniczej został wyposażony od początku istnienia tj. roku 2020 w pojemniki do segregacji odpadów.

Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy

- utrzymanie architektury edukacyjno-turystycznej – w tym zadaniu środki zostały wykorzystane na naprawę i konserwację wyposażenia i sprzętu małej architektury edukacyjno-turystycznej w ogrodzie edukacyjnym „Rycykowy Zakątek”,
- zakup i montaż pieca centralnego ogrzewania w budynku Pracowni dydaktycznej GWPK,
- zmiana pokrycia dachu na budynku pracowni dydaktycznej GWPK.

Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy

- doposażenia siedziby GLPK w bakteriobójczą lampę UV,
- doposażenia w sprzęt komputerowy.

Wdecki Park krajobrazowy

Centrum Czynnej Ochrony Przyrody Wdeckiego Parku Krajobrazowego został wyposażony od początku istnienia tj. roku 2022 w zestawy edukacyjne z zakresu segregacji odpadów na bazie których zespół edukacji przygotował scenariusze zajęć dostosowane do różnych grup wiekowych.

3.7.3 Realizacja zadań monitorowanych

Tabela 33 Realizacja zadań własnych i monitorowanych w ramach obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
1	Utworzenie regionalnej bazy danych o zasobach przyrodniczych województwa kujawsko-pomorskiego oraz wieloaspektowej inwentaryzacji przyrodniczej	Administracja rządowa przy współpracy Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego	-	-	-	W ramach projektu POIS.02.04.00-00-0191/16, zatytułowanego „Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych”, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (Oś priorytetowa II „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”, Działanie 2.4 „Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna”), przeprowadzono kompleksową inwentaryzację cennych siedlisk przyrodniczych oraz utworzono cyfrowy Bank Danych o Zasobach Przyrodniczych	Zadanie zrealizowane
2	Ochrona czynna i monitoring obszarów Natura 2000	RDOŚ w Bydgoszczy	33 682,95	27 060,00	WFOŚiGW w Toruniu	RDOŚ w ramach realizacji zadania wykonał w latach 2023-2024: – badania fizykochemiczne wody dla siedliska 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w obszarze Natura 2000 Ostoja Brodnica, – montaż łąty wodowskazowej w obszarze Natura 2000 Ostoja Brodnicka, – ustawienie barek dla rybitw w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły, – monitoring przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000:	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						Cyprianka, Forty w Toruniu, Cytadela Grudziądz, Zamek Świecie, Kościół w Śliwicach.	
3	Sukcesywne opracowywanie i wdrażanie planów ochrony i planów zadań ochronnych dla rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000	RDOŚ w Bydgoszczy	232 100,00	250 920,00	WFOŚiGW w Toruniu	RDOŚ w ramach realizacji zadania wykonał w latach 2023-2024: – opracowanie planów ochrony dla 8 rezerwatów przyrody w województwie kujawsko-pomorskim, – aktualizacja planu ochrony dla rezerwatu przyrody Kruszyn	Zadanie zrealizowane
4	Realizacja działań ochronnych wynikających z ustanowionych planów ochrony i zadań ochronnych dla rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000	RDOŚ w Bydgoszczy	179 146,00	533 403,60	WFOŚiGW w Toruniu	RDOŚ w ramach realizacji zadania w latach 2023-2024 wykonał działania takie jak: – ochrona czynna torfowisk w rezerwacie przyrody Bagno Mostki, – czynna ochrona łąk, muraw kserotermicznych i torfowisk, – opracowanie dokumentacji technicznej do budowy urządzenia stabilizującej warunki hydrologiczne w rezerwacie przyrody Jezioro Rakutowskie, – opracowanie dokumentacji technicznej do budowy urządzenia stabilizującego warunki hydrologiczne w rezerwacie przyrody Jezioro Wieleckie, – wykaszanie szuwarów, usuwanie nalotu drzew i krzewów w rezerwacie przyrody Miedzno.	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
5	Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – „mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych” – Budowa zbiornika retencyjnego na rzece Sinowa wraz z urządzeniami piętrzącymi	RDLP w Toruniu	790 624,83	-	POIŚ, środki PGL LP	Nadleśnictwo Dąbrowa w ramach realizacji zadania wybudowało progi spowalniające i zbiornik na rzece Snowa	Zadanie zrealizowane
6	Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu „mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych” – nawadnianie leśnictw Szczepanowo i Niedźwiedzi Kierz z wykorzystaniem wody z kopalni kruszywa w Wapienniu POLiS 2014-2020	RDLP w Toruniu	10 234 711,65	-	POIŚ, środki PGL LP	Nadleśnictwo Gołębki w ramach realizacji zadania wybudowało obiekty małej retencji zasilane wodami kopalni kruszywa	Zadanie zrealizowane

Źródło: Opracowanie na podstawie Programu ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030 oraz ankietyzacji jednostek samorządu terytorialnego województwa kujawsko-pomorskiego, instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań

3.7.4 Analiza wskaźników monitorowania

Tabela 34 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze

Lp.	Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość w roku 2023	Wartość w roku 2024	Trend zmian
1	% powierzchni objętej prawną ochroną przyrody	RDOŚ	%	Rezerваты przyrody: 0,53 Obszary Natura 2000: 11,21	Rezerваты przyrody: 0,55 Obszary Natura 2000: 11,21	Lekko wzrostowy
2	Liczba pomników przyrody	GUS	szt.	2292	2292	Brak zmian
3	Użytki leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione	GUS	% powierzchni	b.d.	b.d.	b.d.
4	Lesistość (% ogólnej powierzchni województwa)	GUS, RDLP, Nadleśnictwa	%	23,5	23,5	Brak zmian
5	Udział terenów zieleni w powierzchni ogółem	GUS	ha	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: Opracowanie na podstawie ogólnodostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz wyników ankietyzacji

3.8 Ocena realizacji celów i zadań w obszarze interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

W ramach obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami” wyznaczono 1 cel, do którego przypisano konkretne kierunki działań, przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 35 Cel i kierunki działań wyznaczone w ramach obszaru interwencji: „Zagrożenia poważnymi awariami”

Cel	Kierunek działań
Cel 1. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku awarii	Utrzymanie w pełnej gotowości organizacyjnej i technicznej systemu zapobiegawczo – interwencyjnego – ratunkowego na wypadek wystąpienia poważnej awarii, klęski żywiołowej lub katastrofy
	Utrzymanie w sprawności i rozbudowa systemu alarmowania i ostrzegania o nadzwyczajnych zagrożeniach
	Działania prewencyjne

Źródło: Program ochrony środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030

3.8.1 Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska jako poważną awarię rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar, lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Przez poważną awarię przemysłową rozumie się poważną awarię powstałą w zakładzie. Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

- 1) pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
- 2) awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
- 3) awarie budowli hydrotechnicznych, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
- 4) klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

W przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zdarzeń o znamionach poważnej awarii Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w akcji ich zwalczania z organami właściwymi do jej prowadzenia (głównie Państwową Strażą Pożarną) oraz sprawuje nadzór nad usuwaniem skutków tych awarii.

Zgodnie z rejestrem udostępnionym przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy na terenie województwa kujawsko-pomorskiego znajduje się:

- 12 zakładów dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii (stan na dzień 31.12.2023 r.)
- 3 zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii (stan na dzień 31.12.2024 r.)

3.8.2 Realizacja zadań własnych i monitorowanych

Tabela 36 Realizacja zadań monitorowanych w ramach obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
1	Zapobieganie potencjalnemu zagrożeniu środowiska. Kontrola zakładów o dużym (ZDR) ryzyku wystąpienia awarii i zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR)	WIOŚ Bydgoszcz	-	-	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził 14 kontroli planowych w 2023 r. i 14 kontroli planowych w 2024 r. w ramach kontroli zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii i zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii.	Zadanie zrealizowane
2	Prowadzenie rejestrów i kontrole zakładów o dużym (ZDR) i zwiększonym ryzyku (ZZR)	KW PSP w Toruniu	-	-	-	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu udostępniała w latach 2023 – 2024 na stronie KW PSP i KM/KP PSP w BIP rejestry zakładów o dużym (ZDR) i zwiększonym ryzyku (ZZR)	Zadanie zrealizowane
3	Zakupy samochodów ratowniczo-gaśniczych	KW PSP w Toruniu	27 742 555,06	792 000,00	Budżet Państwa, fundusze UE, WFOŚiGW	Zadanie jest w trakcie realizacji, prowadzone są postępowania przetargowe.	Zadanie w trakcie realizacji
4	Rozbudowa systemu ostrzegania i alarmowania w wypadku wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń	KW PSP w Toruniu, gminy, powiaty	689 025,35	453 204,07	Środki własne JST, WFOŚiGW w Toruniu, środki UW Kujawsko-Pomorskiego, WBiZK SP	Projekt „System Ostrzegania i Alarmowania” realizowany przez KG PSP i wszystkie komendy wojewódzkie PSP. Zadanie realizowane przez: Gminy: Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Lisewo, Łasin, Kruszwica, Bobrowniki, Wielgie, Szubin, Dobro, Radziejów, Kamień Krajeński, Świecie, Chełmża, Lubicz, Zławieś Wielka, m. Chełmża, Gostycyn, Śliwice, Książki, Boniewo, Janowiec	Zadanie ciągłe

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						Wielkopolski, m. Włocławek, m. Toruń, m. Bydgoszcz. Powiaty: brodnicki, nakielski, rypiński, wąbrzeski.	
5	Zakupy materiałów i sprzętu ratowniczo – gaśniczego	KW PSP w Toruniu, gminy, powiaty	Nakłady finansowe KW PSP w Toruniu: 1 096 791,18 Nakłady finansowe poniesione przez JST: 11 419 456,13	Nakłady finansowe KW PSP w Toruniu: 36 850,48 Nakłady finansowe poniesione przez JST: 4 195 327,80	Budżet państwa, fundusze UE, WFOŚiGW w Toruniu, środki własne JST, Fundusz Spójności, Fundusz Sprawiedliwości, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Sprawiedliwości, Program priorytetowy ogólnopolski, MSWiA bonus frekwencyjny	Zadanie jest w trakcie realizacji przez KW PSP, prowadzone są postępowania przetargowe i zapytania ofertowe. Zadanie realizowane przez: Gminy: Aleksandrów Kujawski, m. Aleksandrów Kujawski, Bądkowo, Koneck, Raciążek, Waganiec, Bartniczka, Świedziebnia, m. Brodnica, Dobrcz, Lisewo, Popowo Biskupie, Stolno, m. Chełmno, Zbójno, Łasin, Radzyń Chełmiński, Grudziądz, Kruszwica, Pakość, Dąbrowa Biskupia, Dobrzyń nad Wisłą, Skępe, Bobrowniki, Chrostkowo, Lipno, Tłuchowo, Wielgie, m. Lipno, Kcynia, Nakło nad Notecią, Szubin, Piotrków Kujawski, Osięciny, Radziejów, Topólka, Skrwilno, Kamień Krajeński, Sępólno Krajeńskie, Sośno, Nowe, Świecie, Bukowiec, Dragacz, Jeżewo, Pruszcz, Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Zławieś Wielka, Gostycyn, Kęsowo, Lubiewo, Śliwice, Dębowa Łąka, Książki, Chodecz, Izbica Kujawska, Baruchowo, Boniewo, Łabiszyn, Janowiec Wielkopolski, m. Toruń, m. Grudziądz.	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						Powiaty: brodnicki, bydgoski, grudziądzki, inowrocławski, wąbrzeski, żniński.	
6	Doposażenie jednostek PSP i OSP	Gminy, powiaty	14 732 528,96	8 978 838,20	Środki własne JST, Fundusze sołeckie, Fundusz Wsparcia, Ministerstwo Sprawiedliwości, Urząd Marszałkowski i Województwa Kujawsko-Pomorskiego, NFOŚiGW, WFOŚiGW w Toruniu, KG PSP, Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Fundusz Sprawiedliwości, Wojewódzki Związek Ochotniczych Straży	Zadanie realizowane przez: Gminy: m. Aleksandrów Kujawski, Aleksandrów Kujawski, Koneck, Raciążek, Waganiec, Górzno, Bartniczka, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Osielsko, Lisewo, Stolno, m. Chełmno, Zbójno, m. Golub-Dobrzyń, Łasin, Radzyń Chełmiński, Świecie nad Osą, Gniewkowo, Kruszwica, Pakość, Dąbrowa Biskupia, Rojewo, Złotniki Kujawskie, Dobrzyń nad Wisłą, Skępe, Bobrowniki, Lipno, Tłuchowo, Wielgie, Kcynia, Mrocza, Nakło nad Notecią, Szubin, Piotrków Kujawski, Dobrze, Osiećciny, Radziejów, Topółka, Brzuze, Skrwilno, Kamień Krajeński, Sępólno Krajeńskie, Sośno, Świecie, Bukowiec, Dragacz, Jeżewo, Pruszcz, Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łubianka, Zławieś Wielka, m. Chełmża, Gostycyn, Kęsowo, Lubiewo, Śliwice, Dębowa Łąka, Książki, Wąbrzeźno, Izbica Kujawska, Lubraniec, Baruchowo, Fabianki, Łabiszyn, Janowiec Wielkopolski, Rogowo, m. Włocławek, m. Toruń, m. Grudziądz, m. Bydgoszcz. Powiaty: chełmiński, tucholski, brodnicki, bydgoski, grudziądzki,	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
					Pożarnych, Regionalny Program Priorytetowy EKO-STRAŻAK, Fundusz Składowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników, Fundacja Grupy PERN	inowrocławski, rypiński, świecki, wąbrzeski.	
7	Utrzymanie we właściwym stanie technicznym i organizacyjnym dróg, po których przemieszczane są substancje niebezpieczne	Zarządcy dróg	W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane.				
8	Zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczenie zagrożeń związanych z pożarami lasów. Budowa wieży p.poż. (dostrzegalni) wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną	RDLP w Toruniu	W analizowanym okresie sprawozdawczym zadanie nie było realizowane				
9	Uwzględnianie w mpzp zakładów ZDR i ZZR	Gminy	Zadanie realizowane w ramach wydatków bieżących			Zadanie realizowane przez gminy: m. Brodnica, Dobrcz, Grudziądz, Gniewkowo, m. Inowrocław, Radziejów, Jeżewo, Pruszcz, Czernikowo, Zławieś Wielka, Książki, Janowiec Wielkopolski, m. Włocławek.	Zadanie zrealizowane
10	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	KW PSP w Toruniu, Gminy, powiaty	46 693,50	80 499,97	Środki własne JST	Udostępnianie na stronie KW PSP, mediach społecznościowych materiałów edukacyjnych w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia. Organizacja przez KW PSP akcji edukacyjnych,	Zadanie zrealizowane

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Nakłady finansowe [zł]		Źródło finansowania	Wykonanie w latach 2023-2024*	Ocena realizacji zadania
			2023	2024			
						spotkań z młodzieżą, wizyty w „klubach ognik”. Zadanie realizowane jest również przez: Gminy: Raciążek, m. Brodnica, Dąbrowa Chełmińska, Dobrcz, Łasin, Gruta, Świecie nad Osą, Gniewkowo, Pakość, m. Inowrocław, Lipno, Tłuchowo, Nakło nad Notecią, Szubin, Skrwilno, Kamień Krajeński, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Bukowiec, Dragacz, Chełmża, Lubicz, Zławieś Wielka, m. Chełmża, Gostycyn, Lubiewo, Książki, Chodecz, Boniewo, Janowiec Wielkopolski, m. Włocławek, m. Toruń, m. Bydgoszcz. Powiaty: tucholski, bydgoski, grudziądzki, nakielski, rypiński, wąbrzeski.	

* Dane zawarte w kolumnie „wykonanie w latach 2023-2024” pochodzą od 95 gmin, które udzieliły odpowiedzi na ankietyzację. Zakres udzielonych odpowiedzi może się różnić w zależności od charakteru i stopnia realizacji poszczególnych zadań.

Źródło: Opracowanie na podstawie Programu ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030 oraz ankietyzacji jednostek samorządu terytorialnego województwa kujawsko-pomorskiego i instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań przeprowadzonej w lipcu 2025 r.

3.8.3 Analiza wskaźników monitorowania

Tabela 37 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Lp.	Wskaźnik	Źródło danych	Jednostka miary	Wartość w roku 2023	Wartość w roku 2024	Trend zmian
1	Liczba zidentyfikowanych zagrożeń	WIOŚ	szt.	44 kontrole z naruszeniami w zakresie ochrony powietrza, 17 kontroli z naruszeniami w zakresie ochrony przed hałasem	44 kontrole z naruszeniami w zakresie ochrony powietrza, 23 kontrole z naruszeniami w zakresie ochrony przed hałasem	↑

Źródło: Opracowanie na podstawie ogólnodostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz wyników ankietyzacji

4 Analiza stopnia realizacji zadań przyjętych w Programie Ochrony Środowiska

W „Programie Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego” przyjęto 123 zadania w 10 obszarach interwencji. Z powyżej wymienionych zadań, w latach 2023 - 2024 zrealizowano 105 z nich. Warto wskazać, że 6 z nich to zadania ciągłe, a 8 zadań jest w trakcie realizacji. Uznając zadania ciągłe jako realizowane corocznie, stopień realizacji Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego wynosi 85,37%.

W poniższej tabeli przedstawiono stopień realizacji celów zawartych w Programie Ochrony Środowiska, otrzymany wskutek porównania ilości wyznaczonych zadań w danym obszarze interwencji do liczby zadań zrealizowanych, włączając zadania ciągłe realizowane na bieżąco.

Tabela 38 Analiza stopnia realizacji zadań przyjętych w Programie Ochrony Środowiska

Lp.	Obszar interwencji	Łączna liczba wyznaczonych zadań	Liczba zadań w trakcie realizacji	Liczba zrealizowanych zadań	Liczba zadań ciągłych	Stopień realizacji [%]
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	43	2	33	-	81,40
2.	Zagrożenia hałasem	23	-	19	2	91,30
3.	Pola elektromagnetyczne	5	-	4	-	80,00
4.	Gospodarowanie wodami	6	2	2	1	83,33
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	4	-	4	-	100
6.	Zasoby geologiczne	2	-	1	-	50,00
7.	Gleby	4	1	-	1	50,00
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	13	-	10	3	100
9.	Zasoby przyrody	13	-	12	-	92,31
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	10	1	6	1	80,00
SUMA		123	6	91	8	85,37

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników ankietyzacji

5 Analiza wydatków poniesionych na ochronę środowiska

Analiza zadań środowiskowych wyznaczonych do realizacji w latach 2023 – 2024 w „Programie Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego” wykazała, że na działania w zakresie ochrony środowiska przeznaczono łącznie 4 793 215 143,55 zł, w 2023 roku – 2 747 312 916,23 zł, a w 2024 roku – 2 045 902 227,32 zł. W danej kwocie nie zostały natomiast ujęte koszty większości działań ciągłych realizowanych na bieżąco. W związku z brakiem danych o konkretnych nakładach finansowych dla części zadań zrealizowanych w ramach obszarów interwencji jest to z pewnością koszt zaniżony.

W poniższej tabeli przedstawiono koszty realizacji zadań z zakresu Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2023 – 2024.

Tabela 39 Koszty realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska na lata 2023 - 2024

Lp.	Obszar interwencji	Łączna liczba wykonanych zadań	Łączny koszt zadań dla wskazanego obszaru interwencji	
			2023	2024
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	35	1 747 681 247,00	1 196 624 632,00
2.	Zagrożenia hałasem	21	534 257 751,50	542 285 453,80
3.	Pola elektromagnetyczne	4	62 004,00	87 420,00
4.	Gospodarowanie wodami	5	615 344,22	30 504,00
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	4	259 515 792,50	228 250 924,90
6.	Zasoby geologiczne	1	0	0
7.	Gleby	2	0	0
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	13	137 983 461,40	63 275 188,50
9.	Zasoby przyrody	12	11 470 265,43	811 383,60
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	8	55 727 050,18	14 536 720,52
SUMA		105	2 747 312 916,23	2 045 902 227,32

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników ankietyzacji

6 Podsumowanie

Raport przedstawia charakterystykę województwa kujawsko-pomorskiego, działania oraz stopień realizacji Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego. Dane wykorzystane do niniejszego opracowania uzyskano zarówno od Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, instytucji zobowiązanych do udostępnienia informacji o środowisku i jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład województwa, oraz wykorzystano dane powszechnie dostępne, opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny

Przeprowadzona analiza zadań przyjętych w harmonogramie programu ochrony środowiska wskazuje, że w latach 2023-2024 zrealizowano 85,37% zadań dotyczących poszczególnych obszarów interwencji oraz w większości osiągnięto planowane cele. Całkowite koszty poniesione na ochronę środowiska w latach 2023-2024 na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wyniosły 4 793 215 143,55 zł, z czego obszarem interwencji, z którego działania generowały najwyższe koszty był obszar „Ochrona klimatu i jakości powietrza”. Łączna suma przeznaczona na realizację zadań z tego zakresu wyniosła 2 944 305 879,00 zł.

Brak realizacji lub częściowa realizacja wyznaczonych zadań wynika głównie z ograniczonych możliwości finansowych powiatu bądź jednostek odpowiedzialnych za ich realizację. W związku z częścią działań nie uzyskano informacji o przyczynie ich niezrealizowania.

Fundamentalnym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją. Po analizie założeń zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego należy stwierdzić, że działania są sukcesywnie realizowane, a stopień ich realizacji można określić jako bardzo dobry.

7 Streszczenie

Niniejszy Raport obejmuje lata 2023-2024. Głównym celem opracowania jest dokonanie analizy stopnia realizacji zadań zaplanowanych w ramach działań na rzecz poprawy stanu środowiska w województwie kujawsko-pomorskim. W dokumencie przedstawiono również kierunki i tendencje zmian zachodzących w środowisku, określone na podstawie wskaźników monitorowania wyznaczonych w Programie ochrony środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego.

Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego zawiera:

- 1) charakterystykę województwa kujawsko-pomorskiego,
- 2) wykaz celów określonych w Programie Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego,
- 3) zakres realizacji działań planowanych na lata 2023-2024 ujętych w Programie,
- 4) ocenę stopnia realizacji Programu,

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

- 5) analizę efektywności Programu w oparciu o wskaźniki w nim określone,
- 6) analizę kosztów poniesionych na ochronę środowiska,
- 7) podsumowanie.

Podstawę opracowania Raportu, weryfikującego realizację zadań ujętych w Programie ochrony środowiska w latach 2023-2024, stanowiły ankiety przygotowane i rozesłane do podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie poszczególnych zadań. Ze względu na fakt, że nie wszystkie jednostki przekazały wypełnione ankiety, a część z otrzymanych formularzy zawierała niekompletne dane, w procesie opracowania Raportu wykorzystano również inne dostępne źródła informacji.

Analiza zebranych danych wskazuje, że działania zaplanowane w Programie ochrony środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego były realizowane w latach 2023-2024 przez jednostki wskazane w dokumencie. W każdym z określonych kierunków działań podejmowano przedsięwzięcia inwestycyjne i pozainwestycyjne zmierzające do poprawy stanu środowiska, co znalazło odzwierciedlenie w osiągniętych wskaźnikach realizacji Programu.

W ramach obszaru interwencji **„Ochrona klimatu i jakości powietrza”** na terenie województwa kujawsko-pomorskiego prowadzone działania koncentrowały się wokół ograniczania emisji zanieczyszczeń do atmosfery, m. in. przez realizację programów i planów takich jak „Program ochrony powietrza”, „uchwała antysmogowa”, programy gospodarki niskoemisyjnej czy plany adaptacji do zmian klimatu, w ramach których prowadzono wymianę instalacji grzewczych wykorzystujących paliwo stałe na rozwiązania bez – lub niskoemisyjne, rozbudowę sieci ciepłowniczej oraz wykonywano termomodernizację budynków wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Ponadto wspierano ekologiczne formy transportu, prowadzono budowy i modernizacje dróg wraz z nasadzeniami zieleni przydrożnej, kontynuowano rozbudowę i modernizację energooszczędnych sieci oświetleniowych wzdłuż dróg i ciągów pieszo-rowerowych oraz realizowano rozbudowę systemu dróg rowerowych.

Powszechne było również prowadzenie kampanii edukacyjnych dotyczących m. in. podnoszenia świadomości ekologicznej w zakresie potrzeb oszczędnego i efektywnego wykorzystania energii, w tym spalania paliw odpowiedniej jakości oraz propagujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, a także realizacja działań związana z funkcjonowaniem punktów konsultacyjno-informacyjnych programu „Czyste Powietrze”, których celem było udzielenie mieszkańcom wsparcia w zakresie przygotowania i składania wniosków oraz promowanie działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej budynków.

Prowadzony monitoring jakości powietrza realizowany był w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy współpracujący z Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska. Wyniki prowadzonych badań publikowane były w formie corocznych raportów o rocznej ocenie jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim. Zgodnie z wynikami rocznej oceny jakości powietrza na przeważającym obszarze województwa występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza. W 2023 klasyfikacja stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi wskazała klasy C tylko dla zanieczyszczenia benzo(a)pirenem w pyle

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

zawieszonym PM10 w trzech strefach: aglomeracji bydgoskiej, miasto Włocławek i strefa kujawsko-pomorska. Dzięki prowadzonym działaniom w zakresie poprawy powietrza w 2024 roku klasyfikacja stref wskazała klasę C dla tego samego zanieczyszczenia, jednakże tylko w obrębie jednej strefy – strefy kujawsko-pomorskiej. Warto wskazać, że w 2023 roku opracowano 4 aktualizacje programów ochrony powietrza, wraz z planami działań krótkoterminowych, które Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego określił uchwałami w dniu 26 czerwca 2023 r.

W ramach obszaru interwencji **„Zagrożenia hałasem”** realizowane były zadania dotyczące wyznaczania „obszarów cichych” na terenach cennych przyrodniczo m. in. poprzez zawarcie lokalizacji potencjalnych obszarów cichych na terenie województwa w Programie ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego, prowadzono nasadzenia zieleni izolacyjnej przy drogach wojewódzkich oraz kontrole w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska oraz decyzji na korzystanie ze środowiska w zakresie hałasu. Ponadto dokonano budowy ekranów akustycznych przy autostradzie oraz drodze S10,a a także budowy i rozbudowy dróg. Jednostki samorządu terytorialnego w ramach wskazanego obszaru realizowały działania w kierunku spowalniania ruchu drogowego, stosowania nawierzchni o zredukowanej hałaśliwości i rozwoju systemu dróg pieszo-rowerowych, jak również zintegrowanych systemów transportu publicznego zbiorowego.

W analizowanych latach prowadzono monitoring hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie hałasu drogowego w miastach, hałasu kolejowego, hałasu lotniczego, hałasu drogowego związanego z oddziaływaniem autostrady A1 i drogi ekspresowej S5 oraz na stałych stacjach pomiarowych. W 2023 roku opracowano Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwałą Nr III/72/24 z dnia 17 czerwca 2024 r.

W ramach obszaru interwencji **„Pola elektromagnetyczne”** realizowany był monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy. W 2023 i 2024 roku pomiary monitoringowe poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wykonano łącznie w 62 punktach pomiarowych. Średnia ze wszystkich wyników pomiarów prowadzonych w ramach monitoringu badawczego ukształtowała się na bardzo niskim poziomie, nieznacznie przekraczającym próg oznaczalności sondy pomiarowej. Dodatkowo poszczególne jednostki samorządu terytorialnego prowadziły rejestr zgłoszeń PEM, wprowadzały do mpzp zapisy uwzględniające ochronę przed oddziaływaniem PEM oraz realizowały zadanie w celu ograniczania koncentracji źródeł PEM na etapie wydawania decyzji administracyjnych.

W ramach obszaru interwencji **„Gospodarowanie wodami”** prowadzono działania mające na celu zapobieganie utracie zasobów wodnych, minimalizowania występowania suszy, ograniczenia ryzyka powodziowego, poprawę jakości wód oraz sukcesywne zwiększanie retencji wodnej. W analizowanych latach realizowano zadania: projektu pilotażowego z zakresu retencji dla potrzeb

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

rolniczych i środowiskowych oraz opracowania bilansów hydrologicznych i rocznej dynamiki wód dla jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych w granicach województwa w trybie ciągłym. Pozostałe zadania wykonały podmioty takie jak: PGW Wody Polskie – budowa kaskady odcinka Wisły od Warszawy do Gdańska oraz RDLP w Toruniu – budowa obiektów małej retencji na terenie nadleśnictw.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy prowadził monitoring jakości wód rzek, jezior i zbiorników zaporowych. W 2023 r. monitoringiem objęto: 80 JCWP rzecznych, 2 JCWP zbiornikowe oraz 64 JCWP jeziorne. W 2024 r. monitoringiem objęto: 76 JCWP rzeczne, 3 JCWP zbiornikowe oraz 67 JCWP jeziorne. Ponadto GIOŚ realizował pobory próbek i cenę osadów dennych. Prowadzono również obserwacje elementów hydromorfologicznych w 2023 r. na 41 JCWP rzecznych i 27 JCWP jeziornych, a w 2024 r. na 40 JCWP rzecznych (w tym 3 JCWP zbiornikowych) i 28 JCWP jeziornych. W 2024 roku wykonano ocenę eutofizacji wód za lata 2020-2023, w zakresie której oceniono 272 ppk.

W ramach obszaru interwencji **„Gospodarka wodno-ściekowa”** większość jednostek samorządu terytorialnego prowadziło zadania z zakresu budowy i rozbudowy sieci i urządzeń wodociągowych oraz budowy i rozbudowy sieci i urządzeń kanalizacyjnych. Dzięki realizacji wskazanych zadań sieć wodociągowa w latach 2023-2024 rozbudowana została o ok. 165 km, a sieć kanalizacyjna o dodatkowe 99 km. Na terenie wielu gmin przeprowadzono również modernizacje oczyszczalni ścieków o przestarzałych technologiach oraz aktualizację wyznaczania obszaru i granicy aglomeracji.

W ramach obszaru interwencji **„Zasoby geologiczne”** na terenie województwa kujawsko-pomorskiego prowadzono działania związane z rekultywacją terenów poeksploatacyjnych oraz określaniem kierunków ich zagospodarowania po zakończeniu eksploatacji kopalni. Rekultywacja prowadzona była w większości powiatów województwa. Działania obejmowały zarówno wydawanie decyzji administracyjnych określających kierunek rekultywacji, jak i uznawanie rekultywacji za zakończoną.

W ramach obszaru interwencji **„Gleby”** Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego opracowało część opisową dokumentu pn. „Kluczowy zasób Rolniczej Przestrzeni produkcyjnej”, stanowiącego element identyfikacji zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej istotnej do prowadzenia działalności rolniczej i kształtowania racjonalnej polityki przestrzennej regionu.

W latach 2023-2024 nie prowadzono badań w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski, realizowanego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Kolejny, siódmy cykl zaplanowano na rok 2025. Na terenie województwa zlokalizowanych jest 13 punktów pomiarowych monitoringu chemizmu gleb ornych.

W ramach obszaru interwencji **„Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”** kontynuowano wdrażanie i aktualizację Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego, który stanowi podstawę racjonalnego zarządzania odpadami

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

i określa cele oraz kierunki działań mające zapewnić zintegrowaną gospodarkę odpadami, przy uwzględnieniu ochrony środowiska i możliwości technicznych, organizacyjnych oraz ekonomicznych regionu.

W latach 2023-2024 jednostki samorządu terytorialnego realizowały liczne działania inwestycyjne i pozainwestycyjne w zakresie gospodarki odpadami, m. in.: prowadzenie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), monitorowanie i kontrolę gospodarki odpadami oraz działalności instalacji zagospodarowania odpadów, odbiór, segregację i przetwarzanie odpadów komunalnych, w tym wdrażanie recyklingu i odzysku, likwidację nielegalnych miejsc składowania i magazynowania odpadów, działania na rzecz osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia odpadów oraz ograniczenia masy odpadów biodegradowalnych kierowanych do składowania. W celu uszczelnienia systemu gospodarowania odpadami wykonywano również budowy PSZOK oraz ich modernizacje. Wiele gmin wykonało aktualizację programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, również poprzez aktualizację Bazy Azbestowej na podstawie zgłoszeń o wyrobach uzyskanych od mieszkańców. Na podstawie opracowanych gminnych i powiatowych programów usuwania azbestu dofinansowywano również demontaż i unieszkodliwianie azbestu.

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu prowadzi i aktualizuje Bazę danych o produktach i odpadach (BDO), w której przedsiębiorcy raportują poziomy odzysku, recyklingu i ponownego użycia odpadów innych niż komunalne.

Ponadto prowadzono edukację mieszkańców, promując kompostowanie przydomowe i zachowania ograniczające marnotrawienie żywności, m.in. poprzez funkcjonowanie „Jadłodzielni” i inicjatywy wspierające przekazywanie nadwyżek żywności potrzebującym.

W ramach obszaru interwencji „**Zasoby przyrodnicze**” sukcesywnie prowadzono aktualizację aktów prawnych dotyczących form ochrony przyrody znajdujących się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. W analizowanym okresie zmieniono 14 aktów prawnych, ogłoszono 11 aktów prawnych ustanawiających nowe formy ochrony przyrody oraz wydano 12 aktów prawnych dotyczących ustanowienia dokumentów planistycznych dla form ochrony przyrody.

W ramach prowadzonych działań złożono wnioski do Instytucji Zarządzającej w celu aplikowania o środki FEDPK 2021-2027 na wykonanie kompletnych Planów Ochrony dla wszystkich 10 parków (8 dyrekcji) znajdujących się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Opracowano także dokument pn. „Rola i miejsce parków krajobrazowych w realizacji założeń strategii Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) w województwie kujawsko-pomorskim”.

Prowadzone są liczne działania w zakresie edukacji ekologicznej. Na tym tle bardzo pozytywnie wyróżnia się działalność parków krajobrazowych. Organizowany są liczne konkursy, warsztaty przyrodnicze, zajęcia edukacyjne, kampanie informacyjno-promocyjne, festyny, pikniki, rajdy. Wzbogacona została baza edukacyjna parków krajobrazowych m. in. w materiały edukacyjne, sprzęt komputerowy, zestawy edukacyjne z zakresu segregacji odpadów.

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata 2023 - 2024

W latach 2023–2024 w województwie kujawsko-pomorskim przeprowadzono kompleksową inwentaryzację cennych siedlisk przyrodniczych oraz utworzono cyfrowy Bank Danych o Zasobach Przyrodniczych. W ramach ochrony czynnej i monitoringu obszarów Natura 2000 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy prowadził badania wód, montowano łaty wodowskazowe, ustawiano barki dla rybitw oraz monitorowano przedmioty ochrony. Ponadto RDOŚ opracował plany ochrony dla ośmiu rezerwatów przyrody i realizował działania ochronne obejmujące torfowiska, łąki, murawy kserotermiczne oraz urządzenia stabilizujące warunki hydrologiczne w rezerwachach. Nadleśnictwo Dąbrowa zrealizowało budowę zbiornika retencyjnego na rzece Sinowa, a Nadleśnictwo Gołębki wybudowało obiekty małej retencji zasilane wodami kopalni kruszywa.

W ramach obszaru interwencji „**Zagrożenia poważnymi awariami**” Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy przeprowadził po 14 kontroli planowych rocznie w zakładach o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu prowadziła rejestry takich zakładów, udostępniając je na stronach BIP KW PSP oraz jednostek lokalnych. Dokonano również zakupu samochodów i sprzętu ratowniczo-gaśniczego oraz doposażano jednostki PSP i OSP.

Jednostki samorządu terytorialnego współpracowały KG PSP i wszystkimi komendami wojewódzkimi PSP przy rozbudowie systemu ostrzegania i alarmowania w przypadku nadzwyczajnych zagrożeń, a także prowadziły działania edukacyjne, w tym udostępnianie materiałów edukacyjnych online i w mediach społecznościowych, organizację spotkań z młodzieżą oraz zajęć w „klubach ognik”.

W latach 2023–2024 działania prowadzone w ramach Programu ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego były zgodne z przyjętymi kierunkami i pozwoliły na realizację założonych celów. W wybranych obszarach, takich jak: „ochrona klimatu i jakości powietrza”, „gospodarowanie wodami” czy „przeciwdziałanie zagrożeniom poważnymi awariami”, nie udało się zrealizować wszystkich zaplanowanych zadań, co wynikało z przyczyn obiektywnych, m. in. z ograniczonej dostępności środków finansowych.

Dane pozyskane z ankietyzacji dotyczącej realizacji zadań pozwoliły określić poziom wykonania programu, który wyniósł 85,37%, oraz wskazują na wysoki stopień zaangażowania jednostek samorządu terytorialnego i innych organów państwowych w działania związane z ochroną środowiska.

Przeprowadzona analiza danych pozwala stwierdzić, że w kolejnej aktualizacji Programu ochrony środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego przyjęte cele wraz z kierunkami działań powinny zostać zachowane.

8 SPIS TABEL

Tabela 1 Cele i kierunki działań wyznaczone w ramach obszaru Ochrona klimatu i jakości powietrza	10
Tabela 2 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2023 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	12
Tabela 3 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	12
Tabela 4 Przedsięwzięcia inwestycyjne zrealizowane w ramach zadania "Nasadzanie drzew wzdłuż dróg wojewódzkich"	14
Tabela 5 Przedsięwzięcia inwestycyjne zrealizowane w ramach zadania "Budowa i rozbudowa dróg wojewódzkich"	19
Tabela 6 Realizacja zadań monitorowanych w ramach obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	21
Tabela 7 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	32
Tabela 8 Cele i kierunki działań wyznaczone w ramach obszaru Zagrożenia hałasem	33
Tabela 9 Zadania POH dla zarządzających drogami na obszarze województwa w perspektywie krótkoterminowej	35
Tabela 10 Zestawienie szacunków dotyczących zmniejszenia liczby osób dotkniętych szkodliwym skutkiem hałasu	36
Tabela 11 Zadania POH dla wszystkich odcinków głównych linii kolejowych w perspektywie krótkoterminowej	37
Tabela 12 Zestawienie szacunków dotyczących zmniejszenia liczby osób dotkniętych szkodliwym skutkiem hałasu	38
Tabela 13 Zadania ogólne POH dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców w perspektywie krótkoterminowej	38
Tabela 14 Zestaw zaleceń POH w perspektywie krótkoterminowej dla hałasu przemysłowego - miasta powyżej 100 tys. mieszkańców	39
Tabela 15 Uzdrowiska na terenie województwa kujawsko-pomorskiego - potencjalne obszary ciche	41
Tabela 16 Realizacja zadań monitorowanych w ramach obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	44
Tabela 17 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	52
Tabela 18 Cel i kierunki działań wyznaczone w ramach obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	53
Tabela 19 Zestawienie średniego natężenia pola elektromagnetycznego w podziale na powiaty	54

**Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla województwa kujawsko-pomorskiego za lata
2023 - 2024**

Tabela 20 Realizacja zadań własnych i monitorowanych w ramach obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.....	55
Tabela 21 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszaru interwencji: Pole elektromagnetyczne.....	56
Tabela 22 Cele i kierunki działań wyznaczone w ramach obszarów interwencji: „Gospodarowanie wodami” i „Gospodarka wodno-ściekowa”	57
Tabela 23 Realizacja zadań własnych i monitorowanych w ramach obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami i Gospodarka wodno-ściekowa.....	59
Tabela 24 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami i Gospodarka wodno-ściekowa.....	66
Tabela 25 Cele i kierunki działań wyznaczone w ramach obszarów interwencji: „Zasoby geologiczne” i „Gleby”	68
Tabela 26 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszarów interwencji: Zasoby geologiczne i Gleby	76
Tabela 27 Cel i kierunki działań wyznaczone w ramach obszaru interwencji: „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”	77
Tabela 28 Liczba PSZOKów i masa odpadów zebranych.....	78
Tabela 29 Lista funkcjonujących instalacji komunalnych (marzec 2025).....	79
Tabela 30 Realizacja zadań własnych i monitorowanych w ramach obszaru interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	82
Tabela 31 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszaru interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	92
Tabela 32 Cele i kierunki działań wyznaczone w ramach obszaru interwencji: „Zasoby przyrodnicze”	93
Tabela 33 Realizacja zadań własnych i monitorowanych w ramach obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze	111
Tabela 34 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze	113
Tabela 35 Cel i kierunki działań wyznaczone w ramach obszaru interwencji: „Zagrożenia poważnymi awariami”	114
Tabela 36 Realizacja zadań monitorowanych w ramach obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	115
Tabela 37 Analiza wskaźników realizacji celów wyznaczonych dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	119
Tabela 38 Analiza stopnia realizacji zadań przyjętych w Programie Ochrony Środowiska.....	120
Tabela 39 Koszty realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska na lata 2023 - 2024	121

9 SPIS RYCIN

Rycina 1 Podział administracyjny województwa kujawsko-pomorskiego.....	8
Rycina 2 Lokalizacja potencjalnych obszarów cichych na terenie Bydgoszczy	42
Rycina 3 Lokalizacja potencjalnych obszarów cichych na terenie Torunia	42
Rycina 4 Lokalizacja potencjalnych obszarów cichych na terenie Włocławka	43
Rycina 5 Rozpoznane i udokumentowane złoża kopalin	69
Rycina 6 Typy i podtypy gleb na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego	71

Uzasadnienie

1. Przedmiot regulacji:

Przedłożenie Sejmikowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a następnie Ministrowi Klimatu i Środowiska, raportu z wykonania „Programu Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030” za okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2024 r.

2. Omówienie podstawy prawnej:

W myśl art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 i 1080), organ wykonawczy województwa sporządza co 2 lata raporty z wykonania programu, które przedstawia sejmikowi. Następnie po przedstawieniu raportu sejmikowi, raport przekazywany jest do ministra właściwego do spraw środowiska.

3. Konsultacje wymagane przepisami prawa (łącznie z przepisami wewnętrznymi):

Nie dotyczy.

4. Uzasadnienie merytoryczne:

W myśl art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 i 1080) co 2 lata sporządzane są raporty z realizacji programu ochrony środowiska. Przedmiotowy raport sporządza organ wykonawczy województwa i przedstawia sejmikowi województwa, a następnie przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska.

5. Ocena skutków regulacji:

Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego sporządził raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030” za okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2024 r., który przedłożony zostanie Sejmikowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a następnie Ministrowi Klimatu i Środowiska.